

Wakù Itekale

Matthew Nùmenukappù

Sàlà Kaleta Yawon

Matthew uya Jesus wechi Jew yamùk kinù pe yekama. Mùkkàlà wechi màlà yanùnsak pe, Christ, Penalok Itekale yau itùlù tùuya teppù lùppù Kaatù uya. Suwa iwechi màlà teppù lùssan Penalok Itekale yawon kon yapulàsak ya màlà. Molopai ailon pe Jesus wemattok yau iwekkussak yekamasak ya. Tùse sàlà wakù itekale wechi màlà Jew yamùk neken ponalok pe pùla, tùse tamù'nawolon kon wolù yawon kon ponalok pe.

Sàlà kaleta uya Jesus wechi Eke Ti'cha pe yekama màlà. Molopai Kaatù wettok itepulu pe yekama ya molopai itepulu pe we'nàtok epùn po tukaik tùnesatù. Enupantok Matthew yawon wechi màlà 5 pe ipantapàssak; Wùk po Jesus uya Itekale yekama (5-7); 12 pan kon inenupa ton nùkupù (10); Epùn po itepulu pe Kaatù wettok pantomù yamùk (13); Jesus nenupa pe we'nàtok pàk enupantok (18); Pata weyu wenukattok molopai itepulu pe Kaatù wettok (24-25).

Matthew uya iwekkussak lùppù yawàlà yekamasak màlà. Jesus wentuppù motapai iwemapùppù yawàlà, iwelikùppù molopai iwe'wuluukappù tepose.

Ipantapàssak

Itamokoli yamùk molopai iwentuppù 1:1—2:23

Jesus yenpatauka molopai yamùpatok 3:1—4:11

Jesus we'wotokomatok molopai enupantok ya 4:12—20:34

Tewinan nùppù suntayakka molopai iwelittok 21:1—27:66

Jesus we'wuluuka molopai iichenpoikapàtùppù 28:1-20

Jesus Christ Wentutok Pàk Imenukasak Lùppù

(Luke 3:23-38)

- 1** ¹Sàlàichi màlà Jesus Christ tamo yamùk yesek menukasak lùppù.
Jesus wechippù David pa pe. David wechippù Abraham pa pe.
- ²Abraham wechippù Isaac kàipùnù pe.
Isaac wechippù Jacob kàipùnù pe.
Jacob wechippù Judah molopai itonpa yamùk kàipùnù pe.
- ³Judah wechippù Perez molopai Zerah tawonnan kàipùnù pe.
Tok yan wechippù Tamar.

- Perez wechippù Hezron kàipùnù pe.
 Hezron wechippù Ram kàipùnù pe.
- 4 Ram wechippù Amminadab kàipùnù pe.
 Amminadab wechippù Nashon kàipùnù pe.
 Nashon wechippù, Salmon kàipùnù pe.
- 5 Salmon wechippù Boaz kàipùnù pe. Rahab wechippù ichan.
 Boaz wechippù Obed kàipùnù pe. Ruth wechippù, ichan pe.
 Obed wechippù Jesse kàipùnù pe.
- 6 Jesse wechippù, Kin David kàipùnù pe.
 David wechippù, Solomon Kàipùnù pe. Solomon yan
 wechippù, Uriah noppù lùppù.
- 7 Solomon wechippù, Rehoboam kàipùnù pe.
 Rehoboam wechippù, Abijah kàipùnù pe.
 Abijah wechippù, Asa kàipùnù pe.
- 8 Asa wechippù, Jehoshaphat kàipùnù pe.
 Jehoshaphat wechippù, Joram kàipùnù pe.
 Joram wechippù, Uzziah kàipùnù pe.
- 9 Uzziah wechippù, Jotham kàipùnù pe.
 Jotham wechippù, Ahaz kàipùnù pe.
 Ahaz wechippù, Hezekiah kàipùnù pe.
- 10 Hezekiah wechippù, Manasseh kàipùnù pe.
 Manasseh wechippù, Amon kàipùnù pe.
 Amon wechippù, Josiah kàipùnù pe.
- 11 Josiah wechippù, Jechoniah molopai itonpa yamùk
 kàipùnù pe.
 Babylon pona kapon yamùk Israel pon kon yalà yattai.
 {2 KIN 24:14-15; 2 CHR 36:10; JER 27:20}
- 12 Kapon yamùk yalàppù Babylon pona tùpo,
 Jechoniah wechippù, Shealtiel kàipùnù pe.
 Shealtiel wechippù Zerubbabel kàipùnù pe.
- 13 Zerubbabel wechippù, Abiud kàipùnù pe.
 Abiud wechippù, Eliakim kàipùnù pe.
 Eliakim wechippù, Azor kàipùnù pe.
- 14 Azor wechippù, Zadok kàipùnù pe.
 Zadok wechippù, Achim kàipùnù pe.
 Achim wechippù, Eliud kàipùnù pe.
- 15 Eliud wechippù, Eleazar kàipùnù pe.
 Eleazar wechippù, Matthan kàipùnù pe.
 Matthan wechippù, Jacob kàipùnù pe.
- 16 Jacob wechippù Joseph, Mary tayappù kàipùnù pe.
 Mùkkàlà Mary, Jesus Christ wentuppù iwinà lùppù.

¹⁷Màlàpàk uchi 14 pe mule kàipùnù yamùk molopai tok mumu yamùk wechippù màlà Abraham motapai David tepose. Molopai 14 pe làma David motapai kappon yamùk yalàppù Babylon pona motak. Molopai 14 pe màlà motapai Christ itesek wentutok motak.

Jesus Christ Wentutok

(Luke 2:1-7)

¹⁸Sàlà kasaichi Jesus Christ wentu yekale wechippù màlà. Mary molopai Joseph tawonnan wekkussak wechippù màlà tùwemali'ma kon pàk. Tùse tùwemali'ma kon wapiya Mary uya mule yepolo tùuya Wakù Akkwalù winà ittuppù.^a ¹⁹Itayappù woton, Joseph, wechippù màlà Kaatù wettok i'che yawàlà tùwessen pe. Tùse ayupo Mary ànkuli'mapai pùla iwechippù màlà. Màlàpàk inonka pàk iwekkupùppù màlà amak yai. ²⁰Tamù'nawolon sàlà yamùk pàk iichenumenka tùse, Itepulu inchelùyì usenpoikappù màlà ipyak iwe'neppàttok yau, molopai, “Joseph, David pa, kesenalippai Mary yanùmù auya ànoppù pe pàk. Masapùla Wakù Akkwalù winàpai inmonottasak màlà. ²¹Walawok pe iwentu màlà molopai yesettà auya màlà Jesus pe, masapùla tùtonpa yamùk pùikattànài pe iwechi màlà tok makuyi winàpai,” teppù ya.

²²Sàlà yamùk wekkupùppù màlà Kaatù uya màlà kasa iwechi màlà teppù tùmaimu yenpoikanài yai kasa. ²³“Ema'non kàyik nappàtùppù pen wena màlà monok pe molopai iwentu walawok pe, molopai yesatù màlà Immanuel tukaik,” teppù ya. Kaatù kùpyau'nokon man te ya pe iwechi. {ISA 7:14}

²⁴Màlàyau tùupakasak yau Joseph uya Itepulu inchelùyì nekamappù kupùppù, Molopai Mary yalàppù ya tùnoppù pe. ²⁵Tùse ipàk iwechippù pen màlà walawok tùmle ke iwentu ponalà. Molopai Joseph uya yesettàppù Jesus pe.

Pukkeek Ton Ukaklanta

2 ¹Jesus wentuppù màlà Judea yawon pata Bethlehem po, Herod wechi kin pe yattai. Malalà tùpo kàyik yamùk pukkek ton uyàpùppù màlà, wei wepakkatok iwinà winàpai Jerusalem pona. Molopai tok uya kappon yamùk yekamappoppù. ²“I'nai mùkkàlà mule iwentusak lùppù Jew yamùk kinù pe? Ichilùkàyì usenpoika yentai ina molopai ina uyàssak sàlà yapulàse inama pe,” tukaik. ³Sàlà yetasak tùuya yau, Kin Herod, utaimelunpasak wechippù màlà, tamù'nawolon kon Jerusalem pon kon pokonpe. ⁴Paatele yamùk yepulu ton molopai enupannan Law pàk kàmappù ya màlà tamùkke

^a **1:18** Màlà yattai wemali'man toppe wekku'nàsak pe iwechi yau wekki'maka'nàsak pe wapùla wessepoka'nàsak pe kulu iwechi pe ittuppù màlà màlà yattai, wemali'mansak nai'nùk sàlàpe kasa.

molopai tok yekamappoppù ya, “I'nailà ken uchi mùkkàlà Christ wentutok woton?” tukaik. ⁵“Judea yawon pata Bethlehem po,” tukaik tok uya yeiku-pupù. “Sàlàichi màlà Kaatù Maimu yenpoikanàì nùmenukappù.

⁶Àmàlà Bethlehem, pata Judea yau nai'nùk, yà'là kasa là Judah yawon kon eke ton ennàì nan kùlotta tok ma'lan pen àmàlà.

Masapùla ayapai itepulu usenpoika màlà uponalok kon Israel yamùk yanàì woton,' tawon.” {MIC 5:2}

⁷Màlàpàk Herod uya pukkek ton kà'mappù amak yai. Molopai yà'là yekkwa yattai'ne kulu là chilùkà usenpoikappù pe iwechi yekamappoppù ya tok pàk. ⁸Màlàyau nen uchi tok yeunokoppù ya Bethlehem pona. “Itàtàk kon molopai wakù pe mule mùwataik, molopai yeposak auya'nokon yau mekamataik upàk, utà toppe nàlà yapulàse,” teppù ya. ⁹Wate kin uya yeta tupo tok utàppù màlà. Molopai tok utà tuse màlà lùppù chilùkà tok nenèppù wei wepakkatok winà echii'ma^b utàppù tok lawàlà, mule wettok imotau yepoi tùweleuta ponalà. ¹⁰Chilùkà yensak tùuya'nokon yau eke pe kulu tok utauchinpasak wechippù màlà! ¹¹Tapù tak tok wewomùppù màlà molopai mule yenèppù tok uya tusan Mary pokonpe. Tese'mu kon yok tok wenèppù molopai tok uya yapulàppù. Màlàyau temamin kon yen yakkokappù tok uya. Molopai tok uya ilepappù kolù ke molopai appoi'nan tùpottàsen, frankincense ke molopai appoi'nan kalapa itesek myrrh ke.

¹²Molopai Kaatù uya tok yelupappù we'neppà'nàtok yau “Herod piyak kennappotàu,” tukaik. Màlàpàk tok wennèppù tùulon asanta tawà.

Wepentok Egypt Pona

¹³Tok utà tupo, Itepulu incheluyi, usenpoikappù màlà we'neppà'nàtok yau Joseph piyak. Molopai ipàk “E'wuluukakà, mule molopai ichan tawonnan yakà, epetàk kon Egypt pona. Molo mettàik itàtàk kon te uya ponalà. Herod uya mule iwa màlà iwàtoppe tùuya,” teppù ya. ¹⁴Màlàpàk Joseph we'wuluukappù, mule molopai ichan tawonnan yalàppù ya Egypt pona ewalupàttau. ¹⁵Molo tok wechippù màlà Herod welikù ponalà.

Sàlà wekkupùppù màlà Kaatù uya màlà kasa iwechi màlà teppù tùmaimu yenpoikannan yai kasa, “Umu kà'mappù uya Egypt yapai,” tawon. {HOS 11:1}

Mule Yamùk Wàtok

¹⁶Pukkekkon ton uya tennakasak ittusak tùuya yau, Herod we'naikasak kulu wechippù màlà. Iichelupappù màlà tamù'nawolon kon walawoti'chi muku'chi Bethlehem pon kon wàtoppe molopai ipyawon kon pata yamùk

^b 2:9 Wei wepakkatok winà wapùla iwenuku tok nenèppù te ya pe iwechi.

yawon kon, asa'lon ikili'chimo'chiyi molopai elekkwà ton nùwiwa. Sàlà kupùppù ya màlà tok uya yà'là yattai kulu là chilùkà usenpoikappù yekamasak yawàlà.

¹⁷Sàlà kasa Kaatù Maimu yenpoikanài Jeremiah uselupappù wekkupùppù màlà.

¹⁸“Ichetappù màlà pata Ramah po, tùuseka'nonkaik kalannà, usewankono'man.

Rachel kalawù tùmunkà yamùk wenai.

Ikalawù màlà tewan ipittà là pàk ailon te ya pen, masapùla tok weli'chak pàk,” tawon. {JER 31:15}

Joseph Wennappo Egypt Poi

¹⁹Herod weli'chak tùpo, Itepulu inchelüyi usenpoikappù màlà Joseph piyak iwe'neppàtù yau Egypt po. ²⁰“E'wuluukakà, mule yakà molopai ichan, ennappokà pata Israel pona. Masapùla mùkyamlo mule wànài'che iwessak kon welikùppù man,” teppù ya. ²¹Màlàpàk Joseph we'wuluukappù, mule molopai ichan tawonnan yalàppù ya molopai tok wennappoppù Israel pona.

²²Archelaus wechi tükàipùnù Herod patassek lùppù yau Judea kinù pe yetasak tùuya yau, Joseph usenalippappù màlà miyalà tütutà pàk. Kaatù uya kütài teppù iwe'neppàttok yau, màlàpàk iitàppù Galilee pon pata yak. ²³Tùpata konekappù ya màlà Nazareth po. Sàlà kupùppù ya màlà Kaatù Maimu yenpoikannan uya, màlà kasa iwechi màlà teppù kasa. “Nazarene pe yesatù màlà,” tawon.^c

Enpataukanài John Uya Wakù Itekale Yekama

(Mark 1:1-8; Luke 3:1-18; John 1:19-28)

3 ¹Màlà yattai Enpataukanài John uyàpùppù màlà molopai wakù itekale yekama pàk iwepyattàppù wontaik Judea yawon yau. ²“Amakuyi kon winàpai elattàtāk kon masapùla itepulu pe we'nàtok epùn po mei pùla man!” tukaik. ³John uchi mùkkàlà Kaatù Maimu yenpoikanài Isaiah uselupappù ipàk lùppù,

“Kappon nentaimeyan wontaik yau,

‘Itepulu Jesus ye'ma ikonekatàk kon iponalok pe!

Tossalà asanta ikonekatàk!’” tesak ya yau. {ISA 40:3}

⁴John pon wechippù màlà camel pùpok yapai ikonekasak. Kamo pippà wechippù ipokùlùyi pe. Molopai iteipa wechippù kailau molopai yuk yawon wan. ⁵Kappon yamùk uyàpùppù màlà John piyak Jerusalem

^c 2:23 Nazarite yamùk mùkyamlo kàyik yamùk Kaatù ponalok pe itùsak kon mule pe tok wechi motapai.

poi, Judea yawolon kon pata yamùk yapai, molopai tamù'nawolon pata yamùk tuna Jordan woino kon yapai. ⁶Tok uya tùmakuyi kon yekama-ppù molopai tok yenpataukappù ya Jordan kau.

⁷Tùse tukke Pharisee yamùk molopai Sadducee yamùk uyàpù tùpyak tenpataukatok kon pe yensak tùuya yau, John uya tok pàk “Àkài yamùk, ànùk ken uchi epetàk kon Kaatù we'naikatok nùyàssai'nùk winàpai nùkai àpàkù'nokon,” teppù ya. ⁸“Màlà yamùk ikuttàk kon amakuyi kon winàpai ewelattàsak kon yekamanài. ⁹Molopai ‘Abraham mùkkàlà ina kàipùnù’ kùkatàu. Tekamayaik àpàkù'nokon Kaatù uya nen sàlà yamùk tàk yanuku molopai Abraham munkà yamùk pe ikoneka ya. ¹⁰Wakka wekonekasak man yei pùlakun yamùk yattà pàk. Tamù'nawolon yei wakù pe itepelu tùwepetasen pen yattà màlà, molopai yenu'ma apok yak.

¹¹Eyenpataukanài'nokon iulà tuna ke, amakuyi kon winàpai ewelattàsak kon pàk. Tùse mùkkàlà uye'mappù pàk tùuyàssen uya màlà eyenpatauka kon Wakù Akkwalù ke molopai apok ke. Eke mùkkàlà uyentaino, ichappattuyi yalà uya yentaino. ¹²Kùyalì pantakatok tùuya ipippà winàpai yesak pe man. Ipilipù ya màlà kùyalì yùwùk tak. Tùse ipippà lùppù pottà ya màlà tùusà'nùssen pen apok ke!” teppù ya.

Jesus Yenpataukatok

(Mark 1:9-11; Luke 3:21-22)

¹³Màlà yattai Jesus utàppù màlà Galilee poi Jordan pona, molopai iyàpùppù John piyak tenpatauka toppe ya. ¹⁴Tùse John wechippù Jesus uya tùusenumenkatok mùyakanma toppe ikupù'i'che. “Usenpatauka làkku nen eppaino ewinà, tùse àuyàssak man upyak!” teppù ya. ¹⁵Tùse Jesus uya yeikuppù, “Masaichi sàlà kasa nechii sàlàpe, masapùla sàlà kasa nen uchi màlà tamù'nawolon iwalai Kaatù wettok i'che kupù,” tukaik. Màlàpàk John uya, ewaik teppù, ikuttoppe tùuya.

¹⁶Tenpatauka pe Jesus wepalùkappù màlà asse'ne tuna kapai. Màlà yattai kulu epùn utakkokappù màlà. Molopai Wakù Akkwalù wuttà wakokkwa kasa yeneppù ya màlà molopai iweleutappù ipona. ¹⁷Molopai nen uchi mayin uya epùn poi, “Pùsàlà mùkkàlà u'nùn kulu Umu, utau-chinpatok kulu ipàk,” teppù.

Jesus Ittu Makui Uya

(Mark 1:12-13; Luke 4:1-13)

4 ¹Màlàyau Wakù Akkwalù uya Jesus yalàppù wontaik yak, yamùipai'che Makui wettoppe. ²40 pe wei molopai ewalupà iteipa pùla tùuko'mamù tùpo, Jesus wapàkkassak wechippù. ³Makui uyàpù-ppù màlà ipyak molopai, “Kaatù Mumu pe ewechi yau, sà tàk yamùk wekoneka toppe pùlomù pusak pe ipàk yekamakà,” teppù ya. ⁴Jesus uya

yeikuppù, “Kaatù Maimu yau iwe'menukasak màlà, ‘Kappon wemapù pùlomù pusak pàk neken nà pen màlà, tùse tamù'nawolon Kaatù uselupatok pàk iwemapù,’ tukaik,” tukaik. {DEU 8:3}

⁵Màlàyau Makui uya Jesus yalàppù màlà Wakù esukenan Pata pona, molopai yalàppù ya kawon kulu Kaatù yùwùk ipu pona. ⁶Molopai Jesus pàk, “Kaatù Mumu pe ewechi yau epukakà non pona. Masapùla Kaatù Maimu yau iwe'menukasak màlà,

‘Kaatù uselupa màlà tiyinchelùyi yamùk pokonpe àpàk.

Tok uya aya'chi màlà temyatù kon ke

atta wànà là auya tàk yamùk pona tukaik,’” teppù.

{PSA 91:11-12}

⁷Jesus uya yeikuppù, “Tùse Kaatù Maimu uya nàlà, ‘Itepulu Akaatùyi kùttùlùì ittutok yak,’ tesak man,” tukaik. {DEU 6:16}

⁸Màlàyau nen uchi Makui uya Jesus yalàppù kawon kulu wùk pona, molopai tamù'nawolon itepoi itepulu pe we'nàtok wolù yawon kon molopai wakù pe iichentok yenpoikappù ya. ⁹“Tamù'nawàlà sàlà tùlù uya màlà eyemyak, eyese'mu yok tùwenase uyapulàsak auya yau,” teppù Makui uya. ¹⁰Màlàyau Jesus uya yeikuppù, “Itàkà uwinàpai, Settan! Kaatù Maimu yau iwe'menukasak màlà, ‘Itepulu Akaatùyi yapulàkà, molopai iponalok pe neken e'wotokomakà!’ tukaik,” tukaik yeikuppù ya. {DEU 6:13}

¹¹Màlàpàk Makui uya inàmàppù, molopai inchelù yamùk uyàpùppù nen uchi Jesus piyak molopai ipùikattàppù tok uya.

Jesus Uya Tùwotokoyi Piyattà Galilee Po

(Mark 1:14-15; Luke 4:14-15)

¹²John tùsak patiki'chi tak yetasak tùuya yau, Jesus utàppù màlà pata Galilee pona. ¹³Nazareth tùnànse iitàppù Capernaum pona. Molo iwemappàtùppù palau Galilee piyawon Zebulun molopai Naphtali tawon yawon pata yau. ¹⁴Sàlà wekkupùppù màlà Kaatù Maimu yenpoikanài, Isaiah, uselupappù lùppù kasa iwekkuttoppe.

¹⁵“Pata Zebulun molopai pata Naphtali, palau winàkài'no motawon,

Jordan latoi pon Jew yamùk pen kappon yamùk pata, Galilee!

¹⁶Kappon yamùk ewalupàttau tùwemassan uya eke akkwa yensak màlà!

Mùkyamlo weli'nàtok yewalupàyi pata yau tùwemassan pona akkwa ulenpansak màlà!” tawon. {ISA 9:2}

¹⁷Màlà motapai Jesus wepyattàppù itekale yekama pàk, “Amakuyi kon winàpai elattàtòk kon, itepulu pe we'nàtok epùn po mei pùla man!” tukaik.

Jesus Uya Molok Ya'chinnan Kà'ma
(Mark 1:16-20; Luke 5:1-11)

¹⁸Tùusalà Galilee yena pàk yau, Jesus uya asa'lon kon echiyakon-non molok ya'chi pàk tùwessan yeneppù, Simon, Peter tukaik tesassen molopai itonpa Andrew tawonnan. Tok wechippù màlà molok ya'chi pàk punwe yai. ¹⁹Jesus uya tok pàk, “Uya'là àittàk kon molopai eyenupa kon uya màlà, kappon yamùk kà'mannan pe àkoneka kon uya màlà,” teppù. ²⁰Asse'ne màlà yattai tok uya tùpunwe kon nàmàppù màlà molopai tok utàppù ya'là.

²¹Iitàppù màlà miyaiwa molopai asa'lon kon tùulon kon echiyakonnon làma, James molopai John tawonnan, Zebedee munkà yamùk yeneppù ya. Tùkanwa kon yau tok wechippù tükàipùnù kon Zebedee pokonpe tùpunwe kon yale'nattàpàtù pàk. Jesus uya tok kà'mappù màlà. ²²Asse'ne màlà yattai tok uya kanau molopai tükàipùnù kon nàmàppù màlà. Molopai tok utàppù Jesus ya'là.

Jesus Uya E'nek Ton Ipittà
(Luke 6:17-19)

²³Jesus utàppù màlà tamù'nawàlà Galilee yawàlà, kappon yamùk yenupa pe tok wepilittok itak tau, wakù itekale itepulu pe we'nàtok yekale yekama pe, molopai yà'là yekkwa ton nà itepalan ton molopai ite'netù kappon yamùk ipittà pe. ²⁴Itekale usetappù màlà tamù'nawàlà Syria pon pata yawàlà. Màlàpàk kappon yamùk uya tamù'nawàlà e'nek ton yalàppù ipyak yà'là yekkwa ton nà palan pàk tùwessan molopai ti'ninchan kulu. Molopai nàlà àli akkwalù yen yamùk, tùusa'mantapàssan, iitokkassak kon nà nepùppù tok uya. Jesus uya tok ipittàppù màlà tamù'nawàlà. ²⁵Ilinà pe kappon yamùk utàppù màlà ya'là Galilee poi, 10 pan pata poi, Jerusalem poi, Judea poi, Jordan latoi pon kon pata poi.

Jesus Uya Itekale Yekama Wùk Po

5 ¹Jesus uya tukkan kon kappon yamùk yeneppù màlà molopai wùk pona iwenukuppù. Molo iweleutappù. Inenupa ton wepilipuppù màlà iwoi. ²Molopai tok yenupa pàk iwepyattàppù.

Ailon Utauchin pantok
(Luke 6:20-23)

³“Tùutauchinpasan mùkyamlo italumayippù pe tùwechi kon tewan kon yau ittunna.

Tok yepulu pe Kaatù wechi màlà!

⁴Tùutauchinpasan mùkyamlo tùusewankono'masan.

Kaatù uya tok yewan ipittà màlà!

5 Tùutauchinpasan mùkyamlo àssà'mùnnon.

Non màlà tok ponalok woton! {PSA 37:11}

6 Tùutauchinpasan mùkyamlo iwalai ànkuppai kulu
tùuseka'nonkasan.

Kaatù uya tok yewan ya'lettà màlà! {PSA 55:1}

7 Tùutauchinpasan mùkyamlo tùusentuppasan tùulon kon pàk.

Kaatù usentuppa màlà tok pàk!

8 Tùutauchinpasan mùkyamlo esuken tewan kon yau
nai'nannùk.

Kaatù yene tok uya màlà! {PSA 24:3-4}

9 Tùutauchinpasan mùkyamlo echitonpa pe we'nàtok ku'nài
nan.

Kaatù uya tùmunkà pe tok yesatù màlà.

10 Tùutauchinpasan mùkyamlo talumattàntok yawàlà tùutàsan,
Kaatù wettok i'che kupù tok uya pàkànsau.

Tok yepulu pe Kaatù wechi màlà.

11 “Tùutauchinpasan amyamlo, kappon yamùk uya àmottùnpa kon yau, atalumattà kon yau molopai yà'là kasa là akaseipa kon yau, masapùla uya'lon kon pe ewechi kon pàk. 12 Molùk ettàk, atauchinpatàk kon kulu, masapùla eke pe eyepeppù kon man epùn po. Sàlà kasa màlà kappon yamùk uya Kaatù Maimu yenpoikannan talumattàppù mùkyamlo awapiya iwemassak kon,” teppù ya.

Pan Molopai Akkwa

(Mark 9:50; Luke 14:34-35)

13 “Pata ne'mayi pe ewechi kon màlà kappon yamùk ne'mayi pe. Tùse pan uya tùne'mayi la'chimasak yau yà'là kasa ken ine'nek pe iwe-na tukka. Tapulàsen pe pùla iwenasak màlà, tenu'masen pe iwenasak molopai kappon yamùk nùwasappàtù pe iwechi.

14 “Wolù weyu pe ewechi kon màlà kappon yamùk weyu pe. Pata yamùsak kawon wùk po màlà yonamù yentaino. 15 Ànù'là pùla iwechi màlà lanppu pottànài pùsau yokkoik yonantoppe tùuya. Tùse yapon pona làkku inonkanài mùkkàlà, tamù'nawàlà tapùì tawon kon weyuttà toppe ya. 16 Màlà kasa làmaichi tàwà eweyu kon nùlenpamùì kappon yamùk yemlotopo, wakù ton ànkupù kon yentoppe tok uya molopai àkàipùnù kon epùn pon yapulà toppe tok uya,” tukaik.

Jesus Uya Law Pàk Enupantok

17 “Law molopai Kaatù Maimu yenpoikannan uya enupantok yenu'mase uyàssak pe kùsekamatàu. Yenu'mase uyàssak pen sàlà, tùse yenuka'nùsse.

¹⁸Ailon kulu sàlà, kak molopai non utama ponalà màlà malalon nùkkwà là Law yawon yenu'ma pen tamù'nawolon wenukapù ponalà. ¹⁹Màlàpàk uchi, ànù'là malalon nà Law yawolon pen, molopai tùulon kon yenupanài tok uya màlà lùppù kuttoppe, yesatù màlà tamù'nawolon kon ma'le itepulu pe we'nàtok epùn po yau. Tùse ànù'là Law yawolon, molopai tùulon kon yenupanài imaimu yawàlà tok wettoppe, yesatù eke pe màlà itepulu pe we'nàtok epùn po yau. ²⁰Tekamayaik àpàkù'nokon Pharisee yamùk molopai Law pàk enupannan yentai ikasa lùwiwa ewemapù kon pùla ewechi kon yau, itepulu pe we'nàtok epùn po yak ewewomù kon pen màlà,” teppù Jesus uya.

Jesus Uya We'naikantok Pàk Enupantok

²¹“Yetappù auya'nokon màlà kappon yamùk pàk pena ‘Ànù'là kù'wàtàu, ànù'là tùtonpa wànài nepù màlà talumattànài yemlotopona,’ tawon,” teppù Jesus uya. {EXO 20:13} ²²“Tùse sàlàpe tekamayaik àpàkù'nokon, ànù'là iwe'naikasak tùtonpa pàk nepù màlà talumattànài yemlotopona. Ànù'là tùtonpa yesa'nài ‘wakù pen àmàlà!’ tukaik nepù màlà Jew yamùk yepulu ton yemlotopona. Molopai ànù'là tùtonpa yesa'nài pakko tukaik wechi màlà apok patassek yawon pe. ²³Màlàpàk uchi lepantok tùlù pàk ewekkussak kon Kaatù lepatok patassek yau tùse àtonpa uya yà'làlà kussak ewinàkàik ittu auya'nokon yau, ²⁴Kaatù lepatok auya'nokon mùnàntàik molo lepatok patassek yau. Wapiya eyeya'nomatok àtonpa uya konekase mùtàtàik echitonpa pe ewemapù kon pa àtonpa kon pokonpe, molopai nen uchi mennappotàik Kaatù yemyak lepantok auya'nokon tùse,” teppù nàlà Jesus uya.

²⁵“Eyeyaton uya ayalà kon àkottùmatok yak yau, asse'ne ikonekatàk kon ipokonpe asantau ewechi kon kùlotta. Wa ewechi kon pùla iwechi yau yattai pùla àtùlù kon ya màlà ittunài yemyak, mùkkàlà uya àtùlù kon màlà a'chinài yemyak, molopai patiki'chi tak àtùlù kon ya màlà,” teppù ya. ²⁶“Ailon kulu sàlà, molo ewechi kon màlà tamù'nawolon ene'ma kon ye'ma auya'nokon ponalà,” teppù Jesus uya.

Wemali'mantok Yeselu

²⁷“Yetappù auya'nokon, ‘Ànoppù pen pokonpe kechii,’ tawon. {EXO 20:14} ²⁸Tùse sàlàpe tekamayaik àpàkù'nokon. Ànù'là nossan yennài molopai i'che tùwessen tùponalok pe, wemakuimakassak màlà ipokonpe tewan yau. ²⁹Màlàpàk kamik pen winon eyenu uya àkupù kon àli kupù kon pa yau, imokkatàk molopai yenu'matàk! Wakù peiwa iwechi màlà eyesak kon pùkkù yenu'ma auya'nokon, tamù'nawàlà eyesak kon yenu'ma apok patassek yak yentai lùwiwa. ³⁰Kamik pen eyemyatù kon uya àkupù kon àli kupù kon pa yau, yattàtàk molopai yenu'matàk! Wakù

peiwa iwechi màlà eyesak kon pùkkù yenu'ma auya'nokon, tamù'nawàlà eyesak kon yenu'ma tùusà'nùssen pen apok patassek yak yentai lùwa,” teppù Jesus uya.

Iwemali'masak Kon We'nonkatok Pàk Enupantok

(Matthew 19:9; Mark 10:11-12; Luke 16:18)

31 “Ànù'là tùnoppù nonkanài uya màlà inonkatok kaletayi tülù itemyak,’ tesak nàlà man. {DEU 24:1} 32 Tùse sàlàpe tekamayaik àpàkù'nokon, ànù'là tùnoppù nonkatak tùse ailon pe pùla neken tiwinàkàik iwessak yau. Àli pe nen uchi iwettoppe ikupù ya màlà iwemali'ma tu'ma yau, molopai ipokonpe tùwemali'masen wemakuima nàlà nen uchi màlà,” teppù Jesus uya.

33 “Yetappù nàlà auya'nokon man kappon yamùk pàk pena, ‘Ikupù uya màlà,’ tesak auya'nokon yau, mùkuttàik euselupappù kichimya-kanmatàu. Molopai, ‘Ikupù uya màlà,’ tesak auya'nokon Kaatù pàk yau, mùkuttàik,” teppù ya nàlà. {LEV 19:12} 34 “Tùse tekamayaik àpàkù'nokon, Ikupù uya kulu màlà kùkatàu, Epùn yesek winà là. Masapùla epùn màlà Kaatù yapon, 35 wapùla non yesek winà là masapùla non màlà itta yapon. Wapùla Jerusalem yesek winà là masapùla Jerusalem màlà Eke Kin patassek. {PSA 48:2} 36 Wapùla ikupù uya màlà kùkatàu appai kon tesasse, masapùla tewin nùkkwà là appai kon pùpok matok auya'nokon aimu'ne wapùla iklùn pe pùla iwechi màlà. 37 Tùse neken ‘Ewaik’ wapùla ‘Kane,’ mùkatàik. Yà'là tu'ma là euselupatok kon màlà Ene Makui winà-pai iyàssak,” teppù Jesus uya.

Use'mantok Pàk Enupantok

(Luke 6:29-30)

38 “Yetappù auya'nokon man, ‘En yepék pe en molopai à yepék pe à,’ tesak. {EXO 21:24} 39 Tùse sàlàpe tekamayaik àpàkù'nokon. Use'ma kùkatàu mùkkàlà àli ku'nàippù ewinàkài'nokon pàk. Ànù'là uya kamik pen winà eyenpata yai àwànà kon yau tàwà kamik winà nàlà àwànàik. 40 Molopai ànù'là wechi àkottùmapai yau àpon kon yepoino mokka toppe tùuya yau, tàwà nàlà iwapu yalài tùponalok pe. 41 Molopai ànù'là uya eyeka'nonka kon tùpaikiyi yalà kon pa mei yau, yatàk kon mei lùwa kulu. 42 Ànù'là uya yà'làlà yennasak àpàkù'nokon yau, mùtùtài itemyak. Molopai ànù'là wechi yà'làlà anapai yapulà toppe tùuya yau, tàwà nalàik,” teppù ya nàlà.

Eyaton Pùnùnmatok

(Luke 6:27-28, 32-36)

43 “Yetasak auya'nokon man, ‘Ayakontalù kon i'nùnmatàk kon molopai eyeyaton kon yeya'nomatàk kon,’ tesak ya. {LEV 19:18} 44 Tùse

tekamayaik àpàkù'nokon, eyeyaton kon i'nùnmatàk kon. [Wakù ikuttàk kon apa'nùssatàì'nùk winàkàik molopai tewanma pe àkussai'nùk pàk wakù pe mettàik,] molopai atalumattànnan pona màpùlematàik. ⁴⁵Sàlà kussak auya'nokon yau, àkàipùnù kon epùn pon munkà pe ewena kon màlà. Masapùla tùponalok wei ku'nài mùkkàlà iilenpantoppe, àli ton molopai wakù ton weyu pe ekkaichalà, molopai konok yeuno'nài iwalai ku'nài nan ponalok pe molopai àli ku'nài nan ponalok pe. ⁴⁶À'nùnmannan pùnùnma auya'nokon yau, yà'là ken eyepeppù yepolo auya'nokon? Pùlayatta pili'nài nan nà mùkyamlo iku'nài nan màlà kasa! ⁴⁷Molopai ewechiyakonnon pàk neken wakù pe na' messan te auya'nokon yau, tükussen pen kussak na' auya'nokon màlà? Ailon Kaatù ittunnan pen nàlà lànen mùkyamlo iku'nài nan màlà kasa! ⁴⁸Màlàpàk uchi ikasa ettàk kon, ikasa àkàipùnù kon epùn yau nai'nùk wechi kasa,” teppù Jesus uya tok pàk. {LEV 19:2}

Wakù Pe We'nàtok Tùulon Kon Pàk

6 ¹“Tùttuseichi mettàik wakù kupù auya'nokon yau ayupo kùkkuttàu, kappon yamùk uya ànkupù kon yentoppe. Sàlà yamùk kupù auya'nokon ayupo yau, eyepeppù kon yepolo auya'nokon Àkàipùnù kon epùn pon winàpai pen màlà.

²“Màlàpàk yà'làlà tùlù auya'nokon ipla tùwessen yemyak yau, kùsekalettài yeta toppe, tùsennakasan uya ikupù Jew yamùk wepilittok itak tau molopai asantau kasa. Màlà ku'nài nan mùkyamlo kappon yamùk uya tapulàtok kon pe. Ailon kulu sàlà, tok uya tamù'nawàlà tepeppù kon yepokassak màlà. ³Tùse yà'làlà pùn sa'ne kappon pùikattà auya'nokon yau mùkuttàik ewechiyakon nà uya ittu pùla. ⁴Tekalettàik pùla, tükussen pe iwechi màlà. Molopai Àkàipùnù kon Kaatù amak yai ikupù auya yennài uya eye'ma màlà,” teppù Jesus uya.

Wàpùlemantok Pàk Enupantok

(Luke 11:2-4)

⁵“Àwàpùlema kon yau, kappon yamùk uya eyene kon i'che kettàu tùsennakasan kasa! Jew yamùk wepilittok itak tau tùwe'wuluukase àpùlemapaino kon mùkyamlo molopai asanta yena po. Sàlà ku'nài nan mùkyamlo tamù'nawolon kon uya tentok kon pe. Ailon kulu sàlà, tok uya màlà tamù'nawàlà tepeppù kon yepokassak. ⁶Tùse àwàpùlema kon yau, tükkenan pata yak mùtàtàik, ànù'là uya eyene kon tukaik, molopai tewincha nen uchi àwàpùlema kon pa, mùkkàlà tensen pen pàk. Kaatù Àkàipùnù kon amak yai mùkussatàì'nùk yennài uya eye'ma kon màlà.

⁷“Àwàpùlema kon yau tukke itesek lùppù pe neken kentaklomatàu, Kaatù ittunnan pen kasa là, tukke tùuselupa kon pàk Kaatù uya teta kon pe yekamannan. {1 KIN 18:26} ⁸Tok kasa kettàu, Kaatù mùkkàlà

àkàipùnù kon molopai i'che ewettok kon ittunài mùkkàlà tùpàk yenna auya'nokon wapiya.

⁹“Sàlà kasaichi màpùlematàik,

‘Ina Kàipùnù epùn pon, tàwà wakù eyesek tünamasen pe nechii.

¹⁰Tàwà itepulu pe ewettok nùyàpùì.

Tàwà eyeselu nekkupùì sàlà non po, epùn yau nai'nùk kasa.

¹¹Ina yekyali ke ina ilepakà sàlàpe.

¹²Ina makuyi pàk esentuppakà.

Ina winàkàik iwemakuimasak kon pàk nàlà ina nùsentuppayai'nùk kasa.

¹³Ina kùsettùtak amùipantok yak, tùse àli winàpai làkku ina ikukkà.^d

[Masapùla àponalok màlà itepulu pe we'nàtok epùn po, molopai apàikkek, molopai apulàntok tàwàlàlà. Emen.]

¹⁴“Masapùla ewinàkàì'nokon iwemakuimasak kon pàk eusentuppa kon yau, Àkàipùnù kon epùn pon usentuppa nàlà màlà àpàkù'nokon.

¹⁵Tùse tùulon kon pàk eusentuppa kon pùla iwechi yau, Àkàipùnù kon usentuppa amakuyi kon pàk pen màlà,” teppù Jesus uya.

Tùuta'lettàik Pùla Wàpùlemantok

¹⁶“Molopai tùuta'lettàik pùla ewechi kon yau, iichewankono'masak pe itenpata kettàu, tùsennakasan kasa. Tùutàsan mùkyamlo iwan pe tùsense, tamù'nawolon kon uya kulu tùuta'lettàik pùla tùwechi kon yentoppe. Ailon kulu sàlà, tok uya màlà tamù'nawàlà tepeppù kon yeposak.

¹⁷Tùuta'lettàik pùla àuko'mamù kon yau, eyenpata kon mùkukatàik molopai appai kon mùkalapaimatàik, ¹⁸kappon yamùk uya àwàpùlema kon tùuta'lettàik pùla ittu tukaik. Àkàipùnù kon, tùsensen pen uya neken ittu màlà. Molopai Àkàipùnù kon amak yai mùkussatài'nùk yennài uya, eyepeppù kon ke elepa kon màlà,” teppù Jesus uya.

Epùn Pon Mamin Yamùk

(Luke 12:33-34)

¹⁹“Mamin kippilittàu talà non po, ikalanpanài molopai ene yamùk lùkkwà uya imattanùttok yau, molopai amak ton wewontok yonanse yau. ²⁰Tùse làkku, epùn po mamin ipilikkà, ikalanpanài molopai ene yamùk lùkkwà uya imattanùttok pen yau, molopai amak ton wewontok yonanse pata pen yau. ²¹Masapùla eyemamin wettok yau, yau nàlà eyewan wechi màlà,” teppù Jesus uya.

^d 6:13 Àli wapùla Makui te ya pe iwechi.

Esak Weyu
(Luke 11:34-36)

22“En màlà lanppu walai esak pona. Wakù pe eyenu kon wechi yau tamù'nawàlà eyesak kon wechi màlà tùweyu ke. 23Tùse eyenu kon wechi àli pe yau, tamù'nawàlà eyesak kon wechi màlà ewalupàttau. Màlàpàk akkwa ayau'nokon nai'nùk wenasak ewalupà pe yau, ewalupà pe kulu iwechi màlà!” teppù tu'ma Jesus uya.

Kaatù Molopai Mamin Yamùk
(Luke 16:13; 12:22-31)

24“Asa'lon kon itepulu yamùk yapyoto pe tùwessen ànù'là pùla iwechi màlà. Yattai pùla tewinan nà wechi itewanma pe, molopai yakon kupù ya tù'nùn pe. Wapùla tùusetakkaik pùla iwechi màlà ailon pe tewinan nà pàk molopai yakon yenpàtù ya i'nùmla. Eyepulu kon pe asaklâma Kaatù molopai pùlayatta wechi pen màlà.

25“Sàlà kasaichi iwechi pàk tekamayaik àpàkù'nokon, ewemattok kon pàk kataimelunpatàu. Yà'là napù uya sa' uchi ko wapùla yà'là inchi uya, wapùla yà'là yau wechi kùkatàu. Wema'nàtok ken na' màlà kùyalì yentaino pen? Molopai esak ken na' màlà pon yentaino pen? 26Masa tolon yamùk yentàk kon. Tùwàppànsan pen, wapùla kùyalì pili'nài nan itùwùk tak pen. Àkàipùnù epùn pon mùkkàlà tok mainanpanài! Tolon yamùk yentaino kon nùwa pen ken na' uchi amyamlo? 27Ànùk ken àklottau'nokon nai'nùk usemokka kusan peiwa,^e màlà pàk tùutaime-lunpa winà ànùk wechi wa?

28“Molopai yà'là pe ken iwechi pàk utaimelunpan pon pàk? Masa yuk yùpùlù yamùk yentàk kon. Tùwe'wotokomasan pen, wapùla tùpon kon konekannan pen. 29Tùse tekamayaik àpàkù'nokon Solomon nà wepontàppù wakù pe tewin nà yuk yùpùlù kasa pen màlà, tukke lànen temamin ke iwechi tùse. 30Kaatù mùkkàlà wanak pontànài, wanak nulà nai'nùk sàlàpe, ipla nai'nùk ewanawà, tùpottàsen apok ke. Màlà yamùk yentai ken na' uchi àpontà kon ya pen kulu? Attu'mùla kulu ailon tetok auya'nokon man! 31Màlàpàk uchi kataimelunpatàu, ‘Yà'là napù uya sa' uchi ko, wapùla yà'là inchi uya, wapùla yà'là yau là wechi?’ tukaik. 32Sàlà yamùk màlà ailon Kaatù ittunna pen utaimelunpatok ipàk. Àkàipùnù epùn pon mùkkàlà i'che sa'ne ewettok ittunài,” teppù Jesus uya. 33“Tùse wapiya làkku itepulu pe iwettok yemyak ettùtāk kon, molopai tamù'nawàlà i'che iwettok kasa molopai tamù'nawolon sàlà yamùk tülù ya màlà eyemyakù'nokon. 34Màlàpàk uchi kataimelunpatàu ewanawolok pàk.

^e 6:27 Usemokka kusan peiwa wapùla iwemapù tachin peiwa te ya pe iwechi.

Masapùla tiyiwalà utaimelunpantok ipàk yesak pe iwechi màlà. Màlàpàk wei kaichalà utaimelunpantok wechi màlà molo,” teppù nàlà Jesus uya.

Tùulon Pàk Suwa Messaik Tetok

(Luke 6:37-38, 41-42)

7 ¹“Suwa messaik kùkai tùulon kon pàk, watawon pe ewechi yau àpàk nàlà wate màlà. ²Masapùla suwa messaik tesak auya tùulon kon pàk yau, màlà kasa làma àpàk wate màlà, molopai yà'làlà ànkupùppù kon tùulon kon winàkàik wekkupù màlà ewinàkài'nokon. ³Yà'là pe ken uchi iwechi pàk àtonpa kon yenu yawon elekkwà amulu yennài nan amyamlo, eke pùlanka eyenu kon yawon tense pùla? ⁴Atta ken uchi àtonpa kon pàk, ‘Masa pùlanka yamuluyi eyenu yapai tùmökkai'che,’ te auya'nokon, eke pùlanka wechi eyenu kon yau tùse? ⁵Tùwetapansen àmàlà! Eke pùlanka imokkakà eyenu yapai wapiya, molopai nen uchi malalon pùlanka yamuluyi àtonpa kon yenu yawon yene auya'nokon màlà wakù pe molopai imokka auya'nokon,” teppù Jesus uya.

⁶“Wakù pe esuken nai'nùk kùttùtàu a'a yamùk yemyak. Epekkèk akassuluyi kon pearl yamùk kùsenu'matàu puuluku yamùk yemlotopona. Masapùla tok uya neken màlà iwasappàtù, molopai tok welattà nen uchi màlà akalapàsse,” teppù ya nàlà.

Yennakà, Iwakà Molopai Manatta Iwakà

(Luke 11:9-13)

⁷“Yennakà molopai yepolo auya màlà. Iwakà, molopai yepolo auya màlà. Manatta iwakà, molopai iitakkoka màlà eyemyak. ⁸Masapùla yennanài pe nai'nùk ànù'là, uya yepolo màlà molopai iwanài uya yepolo, molopai manatta yakkoka màlà manatta wànài yemyak. ⁹I'nai, àklottau'nokon nai'nùk uya ken, pùlomù pusak yenna tùmu uya pe iwechi yau, tàk ke ilepa? ¹⁰Wapùla, molok yenna ya yau àkài ke na' ilepa ya? ¹¹Àli pe là echii'ma'nokon wakù ton tülù auya'nokon àmun-kà kon yemyak ittunnan amyamlo. Màlà yentai nen uchi Àkàipùnù kon epùn pon uya màlà mùkyamlo, yennannan pe nai'nannùk lepa wakù ton ke!

¹²“Ewinàkàik ikupù i'che ewettok kon mùkuttàik tùulon kon winàkàik. Sàlàichi màlà Law molopai Kaatù Maimu yenpoikannan uya enupantok,” teppù Jesus uya.

Ettakkù Manatta

(Luke 13:24)

¹³“Ewontàk kon ettakkù manatta yai, masapùla awenek màlà manatta molopai eke màlà asanta mattantok yak anài, molopai tukkan kon

mùkyamlo itawà tùutàsan. ¹⁴Tùse ettakkù manatta molopai elekkwà asanta màlà wema'nàtok yak anài, molopai tukkan kon pen uya yepolo màlà,” teppù Jesus uya.

Yei Molopai Itepelu

(Luke 6:43-44)

¹⁵“Tùttuse ettàk kon, ailon pen itekale yenpoikannan pàk. Tok uyàpù màlà apyakù'nokon kaalinilu kasa là tok usene màlà polopo, tùse àsà ton kamo yamùk kasa tok wechi màlà. ¹⁶Tok ittu auya'nokon màlà tok nùkupù winà. Àmà'nà peichi itek wechi poi grape pàikannan kappon yamùk, wapùla kalalaik na' itek màlà fig pe tùwepetasen? ¹⁷Màlà kasa nulànan molopai meluntà yei màlà wakù pe tùwessen itepelu, tùse italumayippù yei wepeta màlà àli pe. ¹⁸Nulànan yei wepeta àli pe pen màlà, molopai italumayippù yei wepeta wakù pe pen. ¹⁹Yei wakù pe tùwepetasen pen màlà tattàsen molopai apok yak tenu'masen. ²⁰Màlàpàk uchi iwalaì pen itekale yenpoikannan ittu auya'nokon màlà tok nùkupù winà,” teppù ya nàlà.

Eyittusak Uya Pùla Man

(Luke 13:25-27)

²¹“Tamù'nawàlà là ‘Uyepulu, Uyepulu,’ tukaik uyesa'nài nan kappon yamùk, wewomù Itepelu pe we'nàtok epùn po yak pen mà màlà tà, tùse Ukàipùnù epùn pon wettok i'che ku'nài nan neken wewomù màlà. ²²Iweyu uyàssak yau, tukkan kon uya upàk, ‘Uyepulu, Uyepulu! Kaatù Maimu yenpoikappù ku ina uya tà eyesek yau, tukke àli akkwàlù yamùk yepakkappù ina uya eyesek yau, molopai tensan yekkwa ton pen kupùppù ina uya!’ te màlà. ²³Màlàyau nen uchi tok pàk, ‘Eyittusak kon uya pùla man. Uwinàpai itàtàk kon àli ku'nài nan amyamlo!’ te uya màlà,” teppù Jesus uya.

Asa'lon Kon Tapùì Yamùnnan

(Luke 6:47-49)

²⁴“Màlàpàk uchi, sàlà yamùk umaimu yetannan molopai yawàlà tùwessan ànùkyan nà wechi màlà pukkek kàyik tàk po tùwùk yamùnàippù kasa. ²⁵Konok utappù pùlù pe, tuna u'mappù, molopai assetun utasse'nùmùppù meluntà pe tapùì pona. Tùse iwekkawai'mappù pen màlà, masapùla tàk po yamùsak pàk. ²⁶Tùse sàlà yamùk umaimu yetannan molopai yawàlà tùwessan pen wechi màlà pakko kàyik wàssàk po tùwùk yamùnàippù kasa. ²⁷Konok utappù pùlù pe, molopai tuna u'mappù molopai assetun utasse'nùmùppù meluntà pe tapùì pona, molopai tapùì wekkawai'mappù. Àsà pe kulu iwekkawai'mappù màlà!” teppù Jesus uya.

Jesus Yapàikketù

28 Jesus wenukapùppù màlà sàlà yamùk pàk tùuselupa pàk, molopai tukkan kon kappon yamùk usenumenkasak kulu wechippù màlà enupantok ya pàk. 29 Masapùla tok yenupappù ya màlà tapàikketù ke molopai ti'cha yamùk Law pàk enupannan kasa pùla.

Àsà Kulu Ipippà Uchipittà

(Mark 1:40-45; Luke 5:12-16)

8 1 Jesus wuttappù màlà wùk poi, màlàyau tukkan kon kappon yamùk utappù ya'là. 2 Màlàyau àsà kulu pippà yepalan pokon uyàpùppù màlà ipyak, tese'muyok iwenappù itemlotopo, molopai, “Uyepulu, uyipittà-pai ewechi yau, uyipittà auya,” teppù ya. 3 Jesus uya temyatù yenkappù iwinàkàik molopai yappàtùppù ya. “Eyipittàpai wessaik. Wakù peichi enakà,” tukaik yeikuppù ya. Tewinanpa màlà yattai àsà kulu ipippà wenappù wakù pe. 4 Màlàyau Jesus uya ipàk, “Ànù'là pàk kùsekamai, tùse tossalà paatele piyak itàkà eyentoppe ya. Molopai Moses nekamappù lùppù àntùlù pe itùta euchipittàsak yekama pe nen uchi tamù'nawolon kon pàk,” teppù.

Soicha Yamùk Yepulu Yapyoto Uchipittàppù

(Luke 7:1-10)

5 Jesus welepansak pata Capernaum pona yau, Rome pon soicha yamùk yesak uya iwakkàtùppù molopai Jesus pawanattappù ya tùpùikattà toppe ya. 6 “Uyepulu, uyapyoto sa' e'nek pe man iitokkassak pata po. Molopai ipla kulu nùtaimelunpayan,” tukaik. 7 “Utà màlà ipittàse,” teppù Jesus uya ipàk. 8 “Kane tàwà, Uyepulu, uyùwùk tak àuyàpù pa wakù pen iulà, italumayippù tàwà. Eselupakà neken molopai uyapyoto wena màlà pàli'yau,” teppù ya Jesus pàk. 9 “Iulà nàlà mùkkàlà eke ton yapàikketù yokkoik itùsak lùppù, molopai soicha yamùk molo man uyo'non kon. Pùsà yapyontànai iulà, ‘Itàkà!’ tukaik, molopai tùutàsen mùkkàlà. Mùklà pàk, ‘Àikkà!’ tawon iulà, molopai tùuyàssen mùkkàlà. Molopai uyapyoto pàk, ‘Sà ikukkà,’ tawon iulà, molopai iku'nài mùkkàlà,” teppù ya Jesus pàk. 10 Jesus usenumenkasak wechippù màlà sàlà yetasak tùuya yau, molopai ta'lon kon pàk, “Ailon kulu sàlà, sàlà yekkwà là ailon tetok yensak uya pùla man ànù'là yau Israel po. 11 Sàlà mùttutàik! Tukkan kon uyàpù màlà wei wepakkatok winàpai molopai wei wewontok winàpai molopai Itepulu pe we'nàtok epùn po yau tok weleuta màlà ata'lettàse Abraham, Isaac, molopai Jacob tawonnan pokonpe. 12 Tùse mùkyamlo itepulu pe we'nàtok epùn po yau tùwessan yek pan kon yenu'ma màlà ewalupàttak polopona, molo tok kalawù màlà molopai tùyà kon kàlàlài'ma tok uya,”

teppù Jesus uya. ¹³Molopai Jesus uya soicha yamùk yesak pàk, “Emeikkà, molopai ailon mùkayai'nùk wekkupù màlà àponalok pe,” teppù. Molopai itapyoto uchipittàppù, màlà yattai kulu.

Jesus Uya Tukkan Kon Ipittà

(Mark 1:29-34; Luke 4:38-41)

¹⁴Jesus utàppù màlà Peter yùwùk tak, molopai molo itewoppù wechi e'nek pe tekkwek po yeneppù ya, iwàkkàmi'masak. ¹⁵Jesus uya itemyatù yappàtùppù màlà, màlàyau iwàkkàmi'makapùppù. Molopai iwe'wuluu-kappù, tok yeipa konekappù ya.

¹⁶Pata uko'mansak yau, kapon yamùk uya tukkan kon àli akkwalù yamùk yen ton nepùppù Jesus piyak. Àli akkwalù yamùk yepakappù ya màlà tùmaimu ke molopai tamù'nawolon kon e'nek ton ipittàppù ya. ¹⁷Sàlà kupùppù ya màlà Kaatù Maimu yenpoikanài Isaiah uselupappù kasa iwekkuttoppe.

“Mùkkàlà uya ina ye'netù yanùmùppù

molopai ina yepalan yalàppù ya màlà,” teppù ya kasa.

{ISA 53:4}

Jesus Ya'lon Pe We'nà Yeselu

(Luke 9:57-62)

¹⁸Jesus uya tukke kapon yamùk yensak tùuya tùwoi yau, tuna latoi pona tütàtok kon pe yekamappù ta'lon kon pàk. ¹⁹Law pàk enupanài uyàpùppù màlà Jesus piyak, “Enupanài, aya'là utà màlà i'nailà là àutà yau,” teppù ya. ²⁰Jesus uya yeikuppù, “Maikan yamùk mùkyamlo teuta kenan kon, molopai tolon yamùk mùkyamlo tùpon kenan kon, tuse Kàyik Mumu mùkkàlà iwàlàkkattok patassek pùn,” tukaik. ²¹Tùulon ya'lon kon tonpa uya, “Uyepulu, masa wapiya utài'che ukàipùnù wu'nattàse,” teppù. ²²“Uya'là àikkà, tàwà iweli'chak kon tàkàpù kon wu'nattài,” tukaik Jesus uya yeikuppù.

Jesus Uya Meluntà Assetun Yeleutanùppù

(Mark 4:35-41; Luke 8:22-25)

²³Jesus wenukuppù màlà kanau yak, molopai inenupa ton utàppù ya'là. ²⁴Màlà pe là àsà pe assetun utasse'nùmùppù màlà tuna po, molopai chipa'chipa uya kanau waputtàppù. Tuse Jesus we'nùnsak wechippù màlà. ²⁵Inenupa ton utàppù màlà ipyak molopai yepakappù tok uya. “Ina ipùikattàkà, ina Yepulu! Mattan pe man!” teppù tok uya Jesus pàk. ²⁶“Yà'là peichi iwechi pàk ewettalipasak kon màlà? Attu'mùla kulu ailon tetok auya'nokon man!” tukaik Jesus uya yeikuppù. Màlàyau iwe'wuluu-kappù, assetun molopai chipa'chipa weleuta toppe ikupùppù ya, molopai

màlà yamùk wàttù'nàppù. ²⁷Tamù'nawolon kon usenumenkasak wechippù màlà. “Yà'là yekkwa là ken uchi pùsàlà kàyik? Assetun nà molopai chipa'chipa là wettok imaimu yawàlà!” teppù tok uya.

Asa'lon Kon Àli Akkwalù Yen

(Mark 5:1-20; Luke 8:26-39)

²⁸Jesus uyàpùppù màlà Gadara pona pata tuna latoi winon yak, molo-pai asa'lon kon kàyik yamùk uluwaik yamùk yapai iwepakkasak kon uya iwakkàtùppù màlà. Pùsamlo kàyik yamùk yau àli akkwalù yamùk wechippù màlà, molopai àsà pe tok wechippù, màlàpàk ànù'là utà màlà asanta tawà yeselùkek pùla iwechippù. ²⁹Asse'ne kulu tok wentaimeppù, “Yà'là pe ina wechi i'che messan, Kaatù Mumu? Ina talumattàse na' àuyàssak màlà ina weyu wapiya?” tukaik. ³⁰Mei kulu pùla tukkan kon puuluku yamùk wechippù màlà tùuta'lettà kon pàk. ³¹Àli akkwalù yamùk uya Jesus pawanattàppù màlà, “Ina yenpakka auya yau, ina yeunokkà puuluku yamùk yak,” tukaik. ³²“Itàtàk kon,” teppù Jesus uya. Màlàpàk tok utàppù molopai tok wewomùppù puuluku yamùk yak. Tamù'nawàlà puuluku yamùk utàppù aitun pe aiko yai tuna kak molopai tok unalàppù.

³³Puuluku yamùk mainanpannan nùssan utàppù màlà aitun pe pata pona, molo tok uya màlà tamù'nawàlà ipantomù lùppù yekamappù, molopai nàlà mùkyamlo kàyik yamùk àli akkwalù wechippù yau lùssan nà pantomù. ³⁴Màlàpàk tamù'nawolon kon màlà pata yawon kon utàppù Jesus wakkàsse. Molopai yensak tùuya'nokon yau Jesus pawanattàppù tok uya tùpata kon nàntoppe ya.

Jesus Uya Iitokkassak Kàyik Ipittà

(Mark 2:1-12; Luke 5:17-26)

9 ¹Jesus wenukuppù màlà kanau yak, molopai iwuklàtùppù ila-toi pona molopai iyàpùppù tùpata yak. ²Molo kàyik yamùk uya iitokkassak kàyik nepùppù màlà, aittoupe itekkwèk po. Jesus uya eke pe ailon tetok tok uya wechi yeneppù màlà, molopai iitokkassak kàyik pàk, “Emeluntàtakà, Umu! Amakuyi pàk usentuppansak man,” teppù. ³Màlàyau Law pàk enupannan tonpa yamùk uya tüklottau'nokon, “Pùsàlà kàyik nùselupayan Kaatù winàkàik!” teppù. ⁴Jesus uya tok usenumenkato-kattùppù màlà molopai, “Yà'là peichi iwechi pàk àli pe eusenumenka kon màlà eyewan kon yau?” tukaik tok yekamappoppù ya. ⁵“Sa'man pe ma'le ken na', 'Amakuyi pàk usentuppansak man,' te nai, wapùla ka', 'E'wuluukakà molopai asakà,' te làkku lù? ⁶Kàyik Mumu wechi iwemakuimasak pàk usentuppantok yapàikketù yesak pe non po ittu kon pa 'E'wuluukakà, eyekkwèk yanùnkà molopai emeikkà!' te uya sàlà iitokkassak pàk,” teppù Jesus uya. ⁷Kàyik we'wuluukappù màlà molopai

iwemeikuppù. ⁸Yensak tùuya'nokon yau, kappon yamùk wettalipappù màlà, molopai Kaatù yapulàppù tok uya kappon yamùk yemyak sàlà yekkwa apàikkek tülù ya pàk.

Jesus Uya Matthew Kà'ma

(Mark 2:13-17; Luke 5:27-32)

⁹Jesus uya màlà pata nàmàppù, molopai tütùtá yau pùlayatta pili'nài Matthew itesek yeneppù ya, tùwe'wotokomatok patassek yau iwechi. “Uya'là àikkà,” teppù ya ipàk. Màlàyau Matthew we'wuluukappù molopai ya'là iitàppù.

¹⁰Jesus uta'lettà itùwùk tau tùse, tukkan kon pùlayatta pili'nài nan molopai àli ku'nài nan uyàpùppù, Jesus molopai inenupa ton pokonpe tok uta'lettàppù. ¹¹Pharisee yamùk tonpa yamùk uya sàlà yeneppù màlà, molopai Jesus nenupa ton yekamappoppù tok uya, “Yà'là peichi iwechi pàk eti'chayi kon uta'lettà màlà pùlayatta pili'nài nan molopai àli ku'nài nan pokonpe?” tukaik. ¹²Jesus uya tok yetappù màlà molopai tok yeikuppù ya, “Pàli'yawon kon nà kappon yamùk wechi ipittànài i'che pen màlà, tùse e'nek pe neken tùwessan wechi i'che. ¹³Itàtək kon uchi molopai sàlà Kaatù Maimu nekama pàk esenupatak kon, ‘Usentuppantok i'chelok iulà kamo tülù tùpottàsen pe i'chelok pen.’ {HOS 6:6} Masapùla wakù ton nà tünamasan kappon yamùk kà'mase uyàssak pen sàlà, tùse àli ku'nài nan làkku kà'maik uyàssak,” tukaik.

Tùuta'lettàik Pùla We'nàtok

(Mark 2:18-22; Luke 5:33-39)

¹⁴Màlàyau John Enpataukanài nenupa ton uyàpùppù Jesus piyak, molopai tok uya yekamappoppù, “Yà'là pe ken iwechi pàk ina molopai Pharisee yamùk tùuta'lettàik pùla tùwessan tүүлon yattai'ne tùse enenupa ton tùuta'lettàik pùla tùwessan pen kulu?” tukaik. ¹⁵Jesus uya yeikuppù, “Tùwemali'masan nùkà'massan uta'lettàtok wechi ken na' pokoi pe ema'non tayappù woton wechi molo tùpyau'nokon tùse pe mekamayatàu? Kane! Tùse pata weyu uyàpù màlà tok winàpai tùwemali'masen kàyik mokkatok yattai, molopai nen uchi tok wechi màlà tùuta'lettàik pùla.

¹⁶“Pon poippà pa'chi'ma emennak kuyalikku pùkkù lùppù ke ànù'là uya pen màlà. Masapùla màlà yekkwa ke ipa'chi'masak màlà pon poippà poi tùwekalakasen molopai eke peiwa yeutattànài. ¹⁷Wapùla emennak wain yemaika yapulàsak lùppù iten yak ànù'là uya pen màlà. Ikussak ya yau, iten we'mo màlà molopai nen uchi emennak wain wekkwamù, molopai iten umatta. Tùse làkku emennak wain temaikasen emennak iten yak, molopai asaklàma wakù pe màlà yamùk wechi màlà.”

Nossan Jesus Pon Yapà'nàippù
(Mark 5:21-43; Luke 8:40-56)

18 Sàlà te Jesus uya tok pàk tuse, Jew yamùk wepilittok itak yesak uyàpùppù màlà Jesus piyak, tese'muyok iwenappù itemlotopo molopai ipàk, “UyENCHI nelippàssan, tuse àikkà eyemyatù inonkatanikkà ipona molopai nulà iwena màlà,” teppù ya. 19 Màlàpàk Jesus we'wuluukappù, ya'là iitappù molopai inenupa ton utappù ya'là.

20 Mالا ياتاي نوسان اساء بي تومونتا پاك iwessak 12 بي كيلي'chimo'chi, uyàpùppù màlà Jesus mùpoi winà molopai ipon yepi yappatùppù ya. 21 Tiyiwala, “Ipon neken na yappassak uya yau uchipittà,” teppù ya. 22 Jesus welattappù molopai yeneppù ya, molopai, “Emeluntatakà, uyENCHI! Ailon tetok auya uya eyipittasak man,” teppù ya ipàk. Mالا ياتاي نوسان uchipittappù màlà.

23 Jesus wewonsak itepulu yùwùk tak yau. Wai tàulunpannan yeneppù ya màlà, molopai tùsewankono'masan wentaimepatù. 24 “Epakkatak kon! Uli'chan weli'chak pen màlà, tuse iwe'nunsak neken!” teppù ya. Tuse tok wàklappù Jesus pàk. 25 Kapon yamùk wepakka tupo, iwewomùppù molopai uli'chan yemyatù pàk ya'chippù ya, molopai iwe'wuluukappù. 26 Sàlà pantomù yekalunpappù màlà tamù'nawàlà màlà pata yawàlà.

Asa'lon Kon Enpùnnon Uchipittà

27 Jesus uya màlà pata namappù màlà, molopai iità tuse asa'lon kon enpùnnon kàyik yamùk uya iwenaimappù, “Ina pàk esentuppakà David Mumu!” tukaik tok wentaimappù. 28 Molopai Jesus utasak tapù tak yau, asa'lon kon enpùnnon uyàpùppù ipyak, molopai tok yekamappoppù ya, “Ikupù uya yeselùkek na' iwechi pàk ailon mùkayatàu?” tukaik. “Ewaik, ina yepulu,” tukaik tok uya yeikuppù. 29 Mالا ياي Jesus uya tok yenu yappatùppù molopai tok pàk, “Tàwàichi nekkupù ailon teppù auya'nokon kasa!” teppù. 30 Molopai tok yenu utakkokappù màlà. Jesus uya meluntà pe, “Ànù'là pàk sàlà kùsekamatàu!” teppù. 31 Tuse tok utappù molopai Jesus nùkupùppù lùppù yekamappù tok uya tamù'nawàlà màlà pata yawàlà.

Jesus Uya Tùuselupasen Pen Kàyik Ipittappù

32 Tok utà tuse tùulon kon kapon yamùk uya kàyik nepùppù màlà Jesus piyak. Tùuselupasen pen, masapùla àli akkwalù wechi yau pàk. 33 Àli akkwalù yenpakkasak ya pe, kàyik uselupappù nen uchi màlà. Tamù'nawolon kon usenumenkasak wechippù. “Sàlà yekkwa là yensa'nokon pùla man Israel yau,” teppù tok uya. 34 Tuse Pharisee yamùk uya, “Àli akkwalù yamùk yepulu uya màlà ilepa meluntà ke tok yenpakka toppe ya,” teppù.

Jesus Usentuppa Kappon Yamùk Pàk

³⁵Màlà yattai Jesus utàppù màlà tamù'nawàlà eke pata molopai echikili ton pata yamùk kaklanpa pe. Kappon yamùk yenupappù ya tok wepilittok itak tau, wakù itekale itepulu pe we'nàtok yekale yekamappù ya tok pàk, molopai kappon yamùk ipittàppù ya, yà'là yekkwa là palan molopai tok ye'netù yapai. ³⁶Ilinà kappon yamùk yene tûuya yau, Jesus usentuppappù tok pàk, masapùla tok utaimelunpasak molopai ipùikattà-nài pùla tok wechi pàk, kaalinilu yamùk itesak pùnnon kasa. ³⁷Màlàpàk ta'lon kon pàk, “Eke pe kulu tipili'chen man, tûse tukke pùla ipili'nài nan man. ³⁸Tipili'chen yesak ipawanattàtāk kon tukkeiwa ipili'nài nan yeunotoppe ya,” teppù ya.

Jesus Uya 12 Pan Kon Yeunoko

(Mark 3:13-19; Luke 6:12-16)

10 ¹Jesus uya 12 pan kon tûnenupa ton kà'mappù màlà tûpyak. Molopai tok lepappù ya meluntà ke, àli ton akkwalù yamùk yenpakka toppe tok uya, molopai yà'là yekkwa là palan molopai e'nek ipittà toppe tok uya. ²Sàlà yamùk uchi màlà teunossan yesek. Wapiyalok mùkkàlà Simon, Peter itesek, molopai itonpa Andrew, James molopai yakon John, Zebedee munkà yamùk, ³Philip molopai Bartholomew, Thomas molopai Matthew pùlayatta pili'nài, James, Alphaeus mumu, molopai Thaddaeus, ⁴Simon, Zealot molopai Judas Iscariot, Jesus yeimipponài.

12 Pan Kon Teunossan Nùkupù

(Mark 6:7-13; Luke 9:1-6)

⁵Jesus uya pùsamlo 12 pan kon yeunokoppù màlà suwa tukaik tok tûpanamase. “Kùtātàu tûulon kon kappon yamùk, Jew yamùk pen pata yak wapùla Samaria pon kon pata yak. ⁶Tûse làkku itàtāk kon iitassak kon kaalinilu yamùk walainon Israel pon kon piyak. ⁷Àutà kon pe, 'Itepulu pe we'nàtok epùn po wechi mei pùla,' mekamatàik,” teppù Jesus uya. ⁸“E'nek ton mipittàtài, iweli'chak kon mùwuluukatài, àsà kulu pippà yepalan pokon kon mipittàtài, molopai àli ton akkwalù yamùk menpakkatài. Te'mase pùla yeposak auya'nokon man, màlàpàk me'lepatài te'maik pùla. ⁹Kolù wapùla chilùpa wapùla kalukuli pùlayatta kùsatàu. ¹⁰Paiki kùsatàu àutà kon yau, wapùla asa'là pon kùsatàu, wapùla pùtassa wapùla tekessen. Tùwe'wotokomasen mùkkàlà tûlepasen yek.

¹¹“Pata pona àutàsak kon yau, ànù'là tûpyau àku'nài'nokon yek mùwatài, molopai ipyau mettài màlà pata nàmà auya'nokon ponalà. ¹²Tapù tak ewewomù kon yau, ‘Echitonpa pe we'nàtok wechi apyau'nokon màlà,’ mùkatài. ¹³Kappon yamùk màlà tapù tawon kon uya ayanùmù kon yau,

tàwà echitonpa pe we'nàtok tok piyau nechii, tùse ayanùmù kon tok uya pùla iwechi yau, tàwà echitonpa pe we'nàtok nennappoi apyakù'nokon,” teppù Jesus uya. ¹⁴“Molopai kappon yamùk tùwùk kon tawon kon, wapùla pata uya ayanùmù kon pùla iwechi yau, wapùla eyeta tok uya pùla iwechi yau, màlà pata mùnàntàik molopai non mùtu'metàik atta kon poi. ¹⁵Ailon kulu sàlà, Ittuntok Weyu yattai Kaatù usentuppa màlà eke peiwa Sodom molopai Gomorrah pon kon pàk, màlà pata yawon kon kappon yamùk pàk tùsentuppa yentai!” teppù Jesus uya.

Tùuyàssen Talumattàtok
(*Mark 13:9-13; Luke 21:12-17*)

¹⁶“Yetatàk kon! Kaalinilu yamùk kasa eyeunoko kon uya sàlà tukkan kon àsà ton kamo yamùk kùlottak. Pukkeek peichi mettàik àkài yamùk kasa molopai àli pùnnon wakokkwa yamùk kasa. ¹⁷Enpen mentàik, masapùla kappon yamùk wechi màlà molo aya'chi kon woton molopai ayalà kon woton potolù yamùk yemlotopona, molopai tok uya eyippoppàtù kon màlà tùwepilittok kon itak tau. ¹⁸Upàkànsau enepù kon màlà kin yamùk molopai kopùna yamùk yemlotopona, wakù itekale yekama kon pa tùpàkù'nokon molopai tùulon kon Jew yamùk pen pàk. ¹⁹Tok uya enessak kon eyittutok kon pe yau, yà'là te uya lùssa' uchi sàlà ko tukaik kataimelunpatàu wapùla yà'là kasa uselupa kùkatàu. Iweyu uyàssak yau, euselupatok woton ke elepa kon màlà. ²⁰Masapùla euselupatok wechi màlà àmàlà pe pùla. Àkàipùnù kon Yakkwalù winàpai iyàpù màlà, ayai'nokon iichelupa,” teppù Jesus uya.

²¹“Takon yeimippo màlà ilui uya iwàtoppe, molopai ikàipùnù uya tùmunkà yeimippo, mule yamùk uya tùsan kon molopai tùkàipùnù kon yentaika màlà molopai tok tülù tok uya tok wàtoppe. ²²Tamù'nawolon kon uya eyeya'noma kon màlà upàkànsau. Tùse mùkkàlà ailon pe tùwessen iwenukapù tepose wepùikattà màlà,” teppù Jesus uya. ²³“Molopai atalumattà kon tok uya tewinan pata yau yattai mepetàik tùulon pata yak. Ailon kulu sàlà, tamù'nawolon pata yamùk Israel yawolon kon yaletùkka auya'nokon pen màlà, Kàyik Mumu uyàpù wapiya.

²⁴“Tenupasen mùkkàlà titi'chayi yentino là pen. Apyoto mùkkàlà tepotolù yentino là pen. ²⁵Eichilà mà iwechi màlà tenupasen wechi tenupanài kasa yau tà molopai apyoto wechi tepotolù kasa yau. Tapùì yesak wechi Beelzebul pe yau màlà yentai nen uchi itùwùk tawon kon wechi màlà!” teppù ya.

Mùkkàlà Ipàk Usenalippantok
(*Luke 12:2-9*)

²⁶“Kappon yamùk pàk kesenalippatàu. Yà'làlà iwaputtàsak nai'nùk wapukka màlà, molopai tamù'nawolon tonantau nai'nùk ittu màlà.

²⁷Ewalupàttau tekamayai'nùk mekamatàik weinai, molopai enetappù kon amak yai, mekamatàik tapùu ipu poi. ²⁸Kesenalippatàu mùkyamlo esak wànnan tùse akkwalù wànnan pen pàk. Tùse làkku esenalippatàk kon, mùkkàlà asaklàma esak molopai akkwalù mattanù'nài apok patassek yau pàk. ²⁹Asa'lon kon tolon yamùk lùkkwà ye'manài ku màlà tewinan nùkkwà pùlayatta pun tà. Tùse tewin nà tok tonpa wepuka non pona àkàipùnù uya ittu pùla pen màlà. ³⁰Molopai appai kon pùpok là ittusak màlà tamù'nawàlà. ³¹Màlàpàk uchi kesenalippatàu, epekkèk ton kulu amyamlo tukkan kon tolon yamùk lùkkwà yentaino kon!" teppù Jesus uya.

³²"Ànù'là uponalok pe tùwechi yekamanài ayupo, yekama uya nàlà màlà Ukàipùnù epùn pon yemlotopo, 'uponalok kon mùkyamlo' te uya. ³³Tùse ànù'là uponalok pe tùwechi yekamanài pen ayupo, yekama uya Ukàipùnù epùn pon yemlotopo, 'uponalok kon pen mùkyamlo' te uya màlà," teppù Jesus uya.

³⁴"Echitonpa pe we'nàtok nessak uya non pona pe kùsekamatàu. Echitonpa pe we'nàtok nessak uya pen sàlà, tùse kasupala nessak uya.

³⁵Uyàssak sàlà

'àsà pe walawoti'chi yamùk wettoppe tükàipùnù kon winàkàik,

àsà pe ema'nomi'chi wettoppe tùsan kon winàkàik,

àsà pe passe pe tùwessan wettoppe tewoppù kon winàkàik.

³⁶Kappon yeyaton wechi màlà itonpa yamùk kulu

kùlottapaino pe.' {MIC 7:6}

³⁷"Ànù'là tükàipùnù wapùla tùsan pùnùnmanài uyentai mùkkàlà wechi màlà uponalok yek pe pùla. Ànù'là tùmù wapùla tenchi pùnùnmanài uyentai wechi màlà uponalok yek pe pùla. ³⁸Ànù'là tùnalà pulusuk yanùnnài pen molopai uye'mappùtawà tùutàsen pen mùkkàlà uponalok pen. ³⁹Ànù'là takkwalù ku'nài tùponalok pe uya ila'chima màlà. Ànù'là takkwalù la'chimanài upàkànsau uya yepolo màlà," teppù Jesus uya.

E'mantok

(Mark 9:41)

⁴⁰"Ànù'là ayanùnnài'nokon uya uyanùmù màlà. Molopai ànù'là uyanùnnài uya mùkkàlà uyeuno'nàippù yanùmù màlà. ⁴¹Ànù'là Kaatù Maimu yenpoikanài yanùnnài, masapùla imaimu yenpoikanài pe iwechi pàk uya màlà mùkkàlà yepeppù yepolo. Molopai ànù'là i'che Kaatù wettok ku'nài yanùnnài masapùla màlà kasa iwechi pàk uya màlà mùkkàlà yepeppù yepolo. ⁴²Ànù'là elekkwà uya'lon kon tonpa woppa-nàippù i'nàkkenan tuna ke tewin nùkkwà là, masapùla uya'lon pe iwechi pàk, ailon kulu sàlà mùkkàlà uya tepeppù la'chima pen màlà," teppù Jesus uya.

Jesus Molopai John Enpataukanài
(Luke 7:18-35)

11 ¹Sàlà yamùk enupantok tùlù tùuya 12 pan kon tùnenupa ton pàk yenuka'nùssak tùuya yau, Jesus uya màlà pata nàmàppù molopai iitàppù kappon yamùk yenupase molopai itekale yekamase tok pata yamùk Galilee yawolon kon nà yau.

²Patiki'chi tau echii'ma Christ wotokoyi yekale yetasak tùuya yau, John Enpataukanài uya, tùnenupa ton tonpa yamùk yeunokoppù ipyak. ³“Ina pàk yekamakà, à màlà ken na' mùkkàlà, wapùla ka' tùulon màmuku ina uya màlà lù?” tukaik Jesus yekamappoppù tok uya. ⁴Jesus uya tok yeikuppù, “Ennappotàk kon molopai John pàk metayatài'nùk molopai menyatài'nùk mekamataik,” tukaik. ⁵“Enpùn pata yenyen. Tùusasen pen nùsayan. Àsà kulu pippà yepalan pokon kon uchipittasak man. Panattàppan netayan. Molopai iweli'chak kon wuluukasak man. Molopai wakù itekale yekama man entuppa'no kon pàk. ⁶Tùutauchinpasen mùkkàlà kappon upàk kasei tetok ya pùn,” teppù Jesus uya.

⁷John nenupa ton wennappo tuse Jesus uya tukkan kon kappon yamùk yelupappù màlà ipàk, “Wontaik yak John piyak àutàsak kon yau ken, yà'là yene auya'nokon pàk enpen mettantàu? Wanak wepeima assetun yau? ⁸Yà'là yense ken mùtātantàu? Kappon wepontàsak ka' wakù pon yak yense lù? Kappon yamùk màlà kasa wakù pe tūwepontàsan mùkyamlo kin patassek yau tūwemassan! ⁹Yekamatàk kon upàk, yà'là yense ken mùtātantàu? Kaatù Maimu yenpoikanài? Ewaik, àpàkù'nokon tekamayaik, Kaatù Maimu yenpoikanài yentaino mentantàu. ¹⁰Masapùla John mùkkàlà Kaatù Maimu yau iwe'menukasak uselupappù ipàk lùppù,

‘Pùsàlàichi mùkkàlà umaimu yekamanài,
yeunoko uya màlà awapiya asanta konekase àponalok pe,’
tukaik. {MAL 3:1}

¹¹“Ailon kulu sàlà, John Enpataukanài mùkkàlà eke kulu, ànù'là iwemassak lùppù yentaino. Tuse mùkkàlà àssà'mùla nai'nùk itepulu pe we'nàtok epùn po motau wechi màlà itentai. ¹²John uya tekale yekamappù motapai sàlà tepose Itepulu pe we'nàtok epùn po wettalumattàsak man àsà ton ke molopai àsà ton kàyik yamùk wechippù imokkai'che man teka'nonkaik.^f ¹³Tamù'nawolon kon Kaatù Maimu yenpoikannan molopai Law, uselupappù màlà John wechi molo yawàlà'ne. ¹⁴Molopai tok nekama itekale yanùmù auya'nokon yau, John mùkkàlà Elijah, tūuyàpù woton. ¹⁵Yetatàk kon uchi, tūpana ke ewechi kon yau!” teppù Jesus uya.

f **11:12** Wapùla Kaatù wettok itepulu pe yak kappon yamùk wewonsak man masapùla i'che kulu tūwechi kon pàk molopai alikyek pe tūwessan uya yeposak man te ya pe iwechi.

16 “Yà'là kasa ken sàlape nai'nannùk kappon yamùk wechi te uya? Mule yamùk wenkalu makitti tau kasa tok man. Tok wentaime tùtonpa kon yamùk pàk, 17 ‘Wemali'mansak yelemu tàulùnpai ina àponalok kon pe, tùse amananù kon pùn! Uluwaik tùlù yelemu pàk ina nùselenpai, tùse akalawù kon pùn.’ tukaik,” teppù Jesus uya. 18 “John uyàpùppù màlà, molopai iita'lettàppù molopai tinchisen inchiippù ya pen, molopai tok uya, ‘Àli akkwalù wechi màlà yau,’ teppù. 19 Kàyik Mumu uyàpùppù, molopai iita'lettàppù molopai tinchisen inchiippù ya, màlàyau tamù'nawolon kon uya, ‘Eke pe tùuta'lettàsen mùkkàlà molopai tùwetùnsen, pùlayatta pili'nài nan molopai àli ku'nài nan wechiyakon,’ teppù. Pukkeek pe we'nàtok màlà tùsensen ailon pe inkupù winà,” teppù Jesus uya.

Ailon Tawonnan Pen Kappon Yamùk

(Luke 10:13-15)

20 Màlàyau Jesus wepyattàppù màlà kappon yamùk, tensan yekkwa ton pen kupùppù tùuya ipyau lùssan yàulàma pàk, masapùla kappon yamùk molonkonnà welattàsak tùmakuyi kon winàpai pùla iwechi pàk. 21 “Àsà pe iwechi màlà àpona, Korazin pon kon! Àsà pe nàlà iwechi màlà àpona, Bethsaida pon kon! Masapùla tensan yekkwa ton pen kussak Tyre pon kon molopai Sidon pon kon ponalok pe ayau'nokon iwekkussak lùppù wekkussak yau, pena nen sàlà tok wepontàppù eppaino pon chippopà'nài yak, molopai ulumlàppà sululukappù tok uya eppaino tùpona'nokon tùmakuyi kon winàpai tùwelattàsak kon yekama pe! 22 Tùse tekamayaik àpàkù'nokon Ittuntok Weyu yattai usentuppantok wechi màlà eke peiwa kappon yamùk Tyre molopai Sidon pon kon pàk, àpàkù'nokon usentuppantok yentai! 23 Amyamlo nen, Capernaum pon kon! Anama kon peichi mekamayatàu? Eyenu'ma kon màlà i'nawon aiko yak! Masapùla tensan yekkwa ton pen ikussak lùppù àklottau'nokon kussak Sodom po yau, molo sàlà iwechippù eppaino sàlà tepose! 24 Tùse tekamayaik àpàkù'nokon Ittuntok Weyu yattai usentuppantok wechi màlà eke peiwa Sodom pàk, àpàkù'nokon usentuppantok yentai!” teppù Jesus uya.

Àittàk Kon Upyak Àlàkkasse

(Luke 10:21-22)

25 Màlà yattai Jesus uya wateppù, “Ukàipùnù, epùn molopai non yepulu! Tenki ukayaik àpàk. Masapùla pukkek ton molopai iichenupasak kon winàpai ànonamùppù yenpoikasak auya, mule yamùk yemyak pàk. 26 Ewaik, Ukàipùnù, sàlà kasa ayauchinpanài pe iwekkupù i'che ewechippù lùppù sàlà.

27 “Ukàipùnù uya ulepasak màlà tamù'nawolon yà'làlè ke. Ànù'là Imu ittunài pùla iwechi màlà tùse Ikàipùnù neken, molopai ànù'là pùla

iwechi màlà Ikàipùnù ittunài tùse Imu neken, molopai mùkyamlo ipàk Imu wettok enenpoikapai,” teppù ya.

²⁸“Upyak àittàk kon, tamù'nawàlà amyamlo eme'nek lootù yalà pàk iichetakkasak kon, molopai elepa kon uya màlà wàlàkka'nàtok ke. ²⁹Uyapyoto pe ettàk kon, molopai uwinàpai esenupatàk kon. Masapùla tùsentuppasen iulà molopai àssà'mùn iulà uyeselu yau. Molopai ayak-kwalù kon wàlàkkattok yepolo auya'nokon màlà. ³⁰Uyapyoto pe we'nà màlà sa'man pen, molopai ulootùyi màlà a'wono,” teppù Jesus uya.

Wàlàkka'nàtok Weyu Yepulu

(Mark 2:23-28; Luke 6:1-5)

12 ¹Màlà yattai Jesus utàppù màlà paali yekkwa kùlottawà wàlàkka'nàtok weyu yattai. Ya'lon kon wapàkkassak wechippù màlà. Màlàpàk tok wessa'molùkappù paali pàika pàk itonpa pe'ne molopai inapùppù tok uya. ²Sàlà yensak tùuya'nokon yau, Pharisee yamùk uya Jesus pàk, “Masa yenkà, ina yenupatok yawàlà pùla màlà sàlà kupù wàlàkka'nàtok weyu yattai enenupa ton uya wechi!” teppù. ³Jesus uya tok maimu yeikuppù, “David nùkupùppù lùppù ken na' ta'lon kon pokonpe tùwapàkkassak kon yau yennài nan pen amyamlo? ⁴Iitàppù Kaatù yùwùk tak, molopai Kaatù yemyak itùsak lùppù pùlomù pusak napùppù ya ta'lon kon pokonpe, Law yawàlà pùla, Kaatù yùwùk tau neken tùwe'wotokomasan kussak ina'nài nan pe tùse,” teppù Jesus uya. ⁵“Wapùla yene ken na' uchi auya'nokon pùn Law yau, wàlàkka'nàtok weyu kaichalà paatele yamùk uya màlà wei ikkwàppàtùppù, tùse àli kussak là tok uya pe iwechippù pen? ⁶Tekamayaik àpàkù'nokon, talà man eke lùwa màlà Kaatù yùwùk yentaino. ⁷Kaatù Maimu màlà, ‘Kamo ipottà toppe itùsak i'che pùla wessaik, tùse usentuppantok i'che wessaik,’ tawon. Sàlà uya yà'là te ittu auya'nokon yau, kapon yamùk àli ton pen yàulàma auya'nokon pen sàlà eppaino. ⁸Masapùla Kaatù Mumu mùkkàlà Wàlàkka'nàtok yattai yepulu,” teppù Jesus uya.

Kàyik Iwaipùtasak Itemyatù

(Mark 3:1-6; Luke 6:6-11)

⁹Jesus uya màlà pata nàmàppù molopai iitàppù tok wepilittok itak tak. ¹⁰Kàyik wechippù màlà molo iwaipùtasak itemyatù. Molo kapon yamùk wechippù màlà àli pe Jesus winàkàik eselupapaino kon. Màlàpàk tok uya yekamappoppù, “Ina yenupatok yawàlà pùla ken na' iwechi màlà Wàlàkka'nàtok yattai ipittàn yau?” tukaik. ¹¹Jesus uya yeikuppù, “Yà'là pe ken iwechi àtonpa kon wechi tewin kaalinilu yesak pe molopai iwepukasak i'nawon non yakasak yak Wàlàkka'nàtok Weyu yattai yau? Ya'chi ken na' auya'nokon molopai imokka auya'nokon pen? ¹²Kapon

nen mùkkàlà kaalinilu yentaino! Màlàpàk uchi, kùyenupatok kon màlà kùku'nài'nokon ànù'là pùikattà toppe Wàlàkka'nàtok Weyu yattai,” tukaik. ¹³Màlàyau nen uchi kàyik pàk, “Eyemyatù yenkakà,” teppù ya. Temyatù yenkappù ya molopai itemyatù uchipittàppù wakù pe ilatoi kasa. ¹⁴Pharisee yamùk utàppù màlà molopai tok uselupappù yà'là kasa là Jesus wàtok tùuya'nokon pàk.

¹⁵Ittu tùuya pàk, Jesus utàppù màlà pata yapai, molopai tukkan kon kappon yamùk utàppù ya'là. Tamù'nawàlà e'nek ton ipittàppù ya. ¹⁶Molopai “Tùse Ànù'là pàk kùyekamatàu,” teppù ya tok pàk. ¹⁷Sàlà kupùppù ya màlà Kaatù Maimu yenpoikanài Isaiah uselupappù, màlà kasa iwechi màlà tukaik, kasa.

¹⁸“Pùsàlàichi mùkkàlà uyapyoto unanùmùppù.

U'nùn kulu mùkkàlà, utauchinpatok ipàk.

Uyakkwalù tùlù uya màlà ipona.

Molopai ittuntok uya yekama ya màlà tamù'nawolon kon pàk

Jew yamùk pen pàk,” tawon.

¹⁹“Iichàulàma wapùla iwentaime là pen màlà.

Ànù'là uya imaimu yeta pen màlà asantau.

²⁰Iichei'mesak pàlàu ikkwàtù ya pen màlà, molopai mala lùkkwà tùuyassen lanppu yà'nùpù ya pen.

Màlà kasa iwechi màlà iwalai wekkuttoppe.

²¹Molopai kappon yamùk Jew yamùk pen uya enpen tùwettok kon tùlù màlà itesek yau,” tawon. {ISA 42:1-4}

Jesus Molopai Beelzebul

(Mark 3:20-30; Luke 11:14-23)

²²Màlàyau kappon yamùk uya kàyik nepùppù Jesus piyak. Enpùla iwechippù molopai iichelupa pùla, masapùla àli akkwalù wechippù yau. Jesus uya kàyik ipittàppù màlà iichelupa toppe molopai pata yentoppe ya. ²³Tamù'nawàlà kappon yamùk usenumenkasak wechippù màlà, Jesus nùkupùppù pàk. “David mumu làichi pùsàlà?” tukaik tok usekamappoppù. ²⁴Sàlà yetasak tùuya'nokon yau Pharisee yamùk uya yeikuppù, “Àli akkwalù yamùk yenpakkanài mùkkàlà masapùla tok yepulu Beelzebul uya màlà kuttotpe tùuya meluntà ke tùlepa pàk neken,” tukaik. ²⁵Jesus uya tok usenumenkatok ittuppù màlà molopai tok pàk, “Yà'là yekwa là pata yau tùwemassan kappon yamùk, wepantakasak tùwepanta'matok kon pe, wemattok tachin pe pùla iwechi màlà. Molopai eke pata wapùla tapùlù tawon kon wepantakasak tùwepanta'matok kon pe wemapù tamùkke pen màlà. ²⁶Settan uya Settan yenpakka yau, iwepantakasak màlà. Yà'là kasa ken itepulu pe iwettok wechi meluntà pe. ²⁷Àli akkwalù yamùk yenpakka uya, Beelzebul meluntàlù yai yau. Ànùk winà nen ken aya'lon

kon tok yenpakkannan? Målâyau mùkyamlo wechi màlà suwa messaik tawonnan pe àpàk! ²⁸Tùse Kaatù Yakkwalù yai àli akkwalù yamùk yenpakka Uya yau, Kaatù wettok Itepulu pe uyàssak man apyakù'nokon.

²⁹“Meluntà kàyik yùwùk tükkwàsse ànù'là wewontok itemamin yamùk yase pùla iwechi màlà, tùse wapiya neken meluntà kàyik yaulonpàssak tùuya yau ikupù ya màlà. Màlà yattai làkku itùwùk tawon pàk ilapuma ya màlà.

³⁰“Ànù'là uponalok pe pùla nai'nùk mùkkàlà uyeya'nomanài. Ànù'là upùikattànài pen ipilipù pàk mùkkàlà ita'nù'nài. ³¹Màlàpàk tekamayaik àpàkù'nokon. Kappon yamùk makuyi pàk usentuppan màlà molopai tùwe'namaik pùla àli pe tok uselupatok pàk. Tùse ànù'là tùwe'namaik pùla àli pe iichelupasak lùppù Wakù Akkwalù winàkàik pàk usentuppan pen màlà. ³²Ànù'là Kàyik Mumu winàkàik tùuselupasen pàk usentuppan màlà. Tùse ànù'là Wakù Akkwalù winàkàik tùuselupasen pàk usentuppan pen màlà, sàlàpe, wapùla tàwàlàlà,” teppù Jesus uya.

Yei Molopai Itepelu

(Luke 6:43-45)

³³“Wakù meluntà yei yesak pe ewechi kon màlà wakù itepelu yepolo kon pa. Italumayippù yei yesak pe ewechi kon yau àli itepelu yepolo auya'nokon màlà, masapùla yei màlà tùttusen itepelu winà. ³⁴Àkài yamùk, atta ken uchi wakù pe euselupa kon àli pe echii'ma'nokon? Masapùla ewan yawon yekamanài màlà mùta. ³⁵Wakù kappon mùkkàlà wakù ton yenpakkannài wakù pe tewan wechi yapai molopai àli kappon mùkkàlà àli ton ne'nài àli tewan yawon yapai,” teppù Jesus uya.

³⁶“Molopai sàlà tekamayaik àpàkù'nokon. Ittuntok Weyu yattai tamù'nawolon kon uya màlà àli pe tùttuse pùla tùuselupappù kon yekama. ³⁷Masapùla amaimuppù kon yapulà màlà eyittutok kon ike pe, wakù pe ewechi yekamanài pe wapùla àli pe ewechi yekamanài pe,” teppù Jesus uya.

Yà'là Ken Ittu Jonah Winà

(Mark 8:11-12; Luke 11:29-32)

³⁸Målâyau enupannan Law pàk tonpa yamùk molopai Pharisee yamùk tonpa uya, “Enupanài, tensan yekkwà ton pen kupù auya enenpai ina man ànùk pe là ewechi yekamanài pe,” teppù.

³⁹“Àli ton molopai ailon ton pen mùkyamlo tensan yekkwà ton pen kuttotpe yekamapponnan! Ikupù pen màlà tùse Kaatù Maimu yenpoikanài Jonah pàk neken iwekkussak lùppù yekama màlà. ⁴⁰Jonah wechippù eke molok lotta yau àsolùwau wei molopai àsolùwau ewalupà, màlà kasa làma Kàyik Mumu wechi màlà i'nau non yau. ⁴¹Ittuntok Weyu yattai Nineveh pon

kon wà'mùssakka màlà, molopai àli pe tok uselupa àpàkù'nokon, masapùla tùwelattàsak kon tùmakuyi kon winàpai pàk Jonah uya itekale yekama yau. Molopai, talà man ekeiwa Jonah yentaino! ⁴²Ittuntok Weyu yattai Sheba pon Kuwin wà'mùssakka màlà molopai àli pe iichelupa màlà àpàkù'nokon, masapùla mei Solomon uya tùpukketù yai enupantok yetase tùutàsak pàk. Molopai, talà man ekeiwa Solomon yentaino!” teppù Jesus uya.

Àli Akkwalù Wennappotok

(Luke 11:24-26)

⁴³“Tùwepakkasak kappon yapai yau, àli akkwalù utà màlà a'mun pata yawàlà tùwàlàkkapù patassek iwa pàk. Yepolo tùuya pùla iwechi yau, ⁴⁴“Uyùwùk tak wennappo màlà unnàmàppù tak,’ te ya. Tùwelepansak yau tùwùk yepolo ya itawon pùla, yakolokasak molopai wakù pe ikonekasak. ⁴⁵Molopai iità màlà, 7 pan kon tu'ma àli akkwalù yamùk nesse ta'là, àli ton kulu tentaino kon. Tok uyàpù màlà molopai tok wemapù molo. Màlàyau kappon wechi màlà àli pe kulu wapiya tùwechippù yentai. Sàlà kasaichi iwechi màlà sàlà yattaino kon àli ton kappon yamùk winàkàik,” teppù Jesus uya.

Jesus Yan Molopai Yakonnon

(Mark 3:31-35; Luke 8:19-21)

⁴⁶Kappon yamùk yelupa pàk lùppù Jesus wechi tùse, ichan molopai yakonnon wechippù polopo satik pe, enelupapai tùwechi kon pàk. [⁴⁷Màlàpàk kappon yamùk tonpa uya Jesus pàk, “Masa yenkà, asan molopai ayakonnon molo man polopo molopai eyelupapai tok man,” teppù.] ⁴⁸Jesus uya yeikuppù, “Ànùk mùkkàlà usan? Ànùkyan mùkyamlo uyakonnon?” tukaik. ⁴⁹Màlàyau temyatù yenkappù ya tūnenupa ton winàkàik. Molopai, “Masa yentàk kon, pùsamlo mùkyamlo usan molopai uyakonnon! ⁵⁰Masapùla Ukàipùnù wettok ikupù tùuya i'che ku'nài mùkkàlà uyakon, uwàlichì, molopai usan,” teppù Jesus uya.

Umà Pànnài Pantomù

(Mark 4:1-9; Luke 8:4-8)

13 ¹Màlà wei yattai là Jesus uya tapùì nàmàppù molopai iitàppù palau yena pona. Molo iweleutappù kappon yamùk yenupa toppe tùuya. ²Tukke kulu kappon yamùk iwepili'chak kon wechippù màlà. Màlàpàk iwenukuppù kanau yak molopai chichiu pe iwechippù yau, kappon yamùk wechi satik pe tuna yena polo tùse. ³Panton yamùk yapulàppù ya màlà tukke tok yelupa tùuya yau.

“Tùwàppànsen utàppù tūnpàmà pànse. ⁴Tūnpàmà soloka ya tùse tūulon kon wessolokappù asantawà molopai tolon yamùk uyàpùppù,

inapùppù tok uya. ⁵Tùulon kon wessolokappù tàk pon malalon nùkkwà non pona. Kùyalì yenappà wenutappù màlà asse'ne, masapùla non wechi i'nau pùla pàk. ⁶Tùwepakkasak yau wei uya echikili ton kùyalì yekkwà yeke'napankappù molopai iwaipùtappù, masapùla i'nak iikalatasak pùla iwechi pàk. ⁷Tùulon kon wessolokappù àlittak, màlà usemökkappù kùyalì yek pokonpe molopai yeulankappù ya. ⁸Tùse tùulon kon wessolokappù wakù non yak. Iwattappù molopai iwepetappù. Tùulon kon wechippù 100 pe itepelu, tùulon kon 60 pe molopai tùulon kon 30 pe. ⁹Yetatàk kon uchi tùpana ke ewechi kon yau!" teppù Jesus uya.

Panton Yekamatok Ipàkànsau

(Mark 4:10-12; Luke 8:9-10)

¹⁰Màlàyau Jesus nenupa ton uyàpùppù ipyak molopai tok uya yekamappoppù, "Yà'là pe ken iwechi pàk panton yapulànài àmàlà kappon yamùk yelupa auya yau?" tukaik. ¹¹"Tùttusen pen Itepulu pe we'nàtok epùn po ittutok tùsak man apyakù'nokon. Tùse mùkyamlo piyak pùla," tukaik Jesus uya tok maimu yeikuppù. ¹²"Masapùla kappon yà'làlà yesak lepa màlà eke peiwa, eke peiwa nen uchi itesak pe tùwechi yentai itesak pe iwettoppe. Tùse mùkkàlà yà'là pùla nai'nùk winàpai malalon itesak pe iwettok mokka màlà. ¹³Sàlà kasaichi iwechi pàk panton yapulànài iulà tok yelupa uya yau, masapùla

'Tok uya là yene, tùse tok uya yene pùla iwechi.

Molopai tok uya là yeta tùse tok uya yeta pùla.

Molopai tok uya ittu pùla iwechi.'

¹⁴Kaatù Maimu yenpoikanài Isaiah uselupappù màlà kasa iwechi màlà tukaik kasa,

'Yeta là auya'nokon màlà, tùse ittu auya'nokon pen.

Yene là auya'nokon, tùse yene auya'nokon pen.

¹⁵Masapùla pùsamlo kappon yamùk yewan wenasak sa'man pe man.

Tok pana uya yeta pùla molopai tenu kon yakkosak tok uya.

Màlà kasa pùla iwechi yau tenu kon ke tok uya yene eppaino.

Tùpana kon ke tok uya yeta. Tok uya ittu tewan kon ke eppaino,

molopai tok welattàsak yau, tok ipittà uya,' tawon," teppù

Jesus uya. {ISA 6:9}

¹⁶"Amyamlo nen, wakù pe messatàik! Eyenu kon nenyau molopai apana kon netayan. ¹⁷Ailon kulu sàlà, tukkan kon Kaatù Maimu yenpoikannan molopai wakù ton kappon yamùk wechippù menyatài'nùk enenpai, tùse tok uya yenepù pen. Molopai metayatài'nùk enetapai tùse tok uya yetappù pen," teppù Jesus uya.

Jesus Uya Tùwàppànsen Pantomù Nekama Yekama
(Mark 4:13-20; Luke 8:11-15)

18“Masaichi yetatàk kon molopai Tùwàppànsen pantomù nekama pàk esenupatàk kon. 19Mùkyamlo itepulu pe we'nàtok yekale yetannan, tuse ittunnan pen wechi màlà tùpànsen kùyalì yenappà iwessolokasak lùppù asantak kasa. Ene Makui tùyàssen molopai ipànsak lùppù tok yewan yau mokkanài. 20Tùpànsen iwepukasak lùppù tàk pon non pona, mùkyamlo Kaatù Maimu yetannan molopai yanùnnài nan tùutauchinpaik asse'ne yeta tùyua'nokon pe. 21Tùse i'nak tok yak itekale wewomù pen, màlàyau tachin pe tok uko'mamù pen. Ittuntok molopai poni'chimantok uyàssak wakù itekale pàkànsau yau, asse'ne tok we'nonka màlà. 22Tùpànsen iwepukasak lùppù àlittak màlà mùkyamlo Kaatù Maimu yetannan. Tùse utaimelunpantok sàlà motau wema'nàtok pàk molopai mamin kuttok wakùli wannà pe màlà Kaatù Maimu yeulankanài. Molopai tok wepeta pen. 23Molopai ipànsak lùppù wakù non yak mùkyamlo Kaatù Maimu yetannan molopai ittunnan, tùwepetasan mùkyamlo tùulon kon 100 pe là, tùulon kon 60 pe, molopai tùulon kon 30 pe là,” teppù Jesus uya tok pàk.

Àlitta Pantomù

24Jesus uya tok pàk tùulon panton yekamappù màlà. “Itepulu pe we'nàtok epùn po wechi màlà wakù kùyalì yenappà pànnàippù tùmà yau kàyik kasa. 25Ewalupàttau kappon yamùk we'nùnsak tuse, iteyaton uyàpùppù molopai àlitta pàmàppù ya paali yek kùlottawà molopai iitàppù. 26Kùyalì yek wattappù molopai iwepeta yattai nen uchi àlitta wattappù nàlà. 27Kàyik yapyoto yamùk uyàpùppù màlà ipyak molopai ipàk, ‘Ina yepulu, wakù ku kùyalì yenappà mùpàntai à'mà yau, i'nailàpai ken àlitta uyàssak màlà?’ teppù tok uya.

28“‘Eyaton uya ikussak màlà,’ tukaik yeikuppù ya. ‘Àlitta kalapàsse na' ina utà i'che messan?’ tukaik tok uya yekamappoppù. 29‘Kane, masapù-la àlitta pilipù auya'nokon tuse kùyalì yek yamùk kalapàtù auya'nokon, màlà yamùk pokonpe. 30Tàwà kùyalì yek molopai àlitta tukaik là nattai tamùkke kùyalì pilipù ponalà. Molopai nen uchi kùyalì pili'nài nan pàk, àlitta ikalapàttàk kon wapiya molopai mùmùttàpàttàik tamonke'ne yenu'ma kon pa apok yak. Molopai nen uchi paali mipilittàik molopai itùwùk tak mùnonkataik,’ te uya sàlà,” teppù Jesus uya.

Mustard Yenappà Pantomù
(Mark 4:30-32; Luke 13:18-19)

31-32Jesus uya tok pàk tùulon panton yekamappù, “Kaatù wettok itepulu pe wechi màlà mustard yenappà kappon nalà molopai tùmà yau inpàmà

kasa. Elekkwà kulu tamù'nawolon kùyalì yenappà ma'lan, tùse iwattasak yau eke pe kùyalì yek yamùk umà yawon kon yentai tùwenasen, màlàyau tolon yamùk tùuyàssan molopai tùpon kon ka'nài nan ipanta yamùk pàk,” tukaik.

Pùlomù Yapuluwetanù'nài Pantomù

(Luke 13:20-21)

33Tùulon tu'ma panton yekamappù ya, “Itepulu pe we'nàtok epùn po wechi màlà apuluwetanù'nài nossan nùtùlù eke pùlomù yak yoi'ma toppe ya tamù'nawàlà iwapuluweta ponalà kasa,” tukaik.

Jesus Uya Panton yamùk Yapulàtok

(Mark 4:33-34)

34Jesus uya panton yamùk yekamappù màlà tamù'nawàlà sàlà yamùk yekama tùuya tukkan kon kappon yamùk pàk yau, panton tekamaik pùla lùkkwà là iichelupappù pen. 35Sàlà kupùppù ya màlà Kaatù Maimu yen-poikannan uselupappù kasa, “Panton yapulà uya màlà tok yelupa uya yau. Màlà yamùk ittusak kon pen, non konekappù motapai yekama uya màlà,” tawon. {PSA 78:2}

Jesus Uya Àlitta Pantomù Nekama Yekama

36Màlàyau Jesus uya tukkan kon kappon yamùk nàmàppù molopai iitàppù tapùì tak. Inenupa ton uyàpùppù ipyak molopai ipàk, “Ina pàk yekamakà yà'là yekama àlitta umà yawon pantomù uya,” teppù tok uya. 37Jesus uya yeikuppù, “Kàyik wakù kùyalì yenappà pànnài mùkkàlà Kàyik Mumu. 38Umà màlà wolù. Wakù tùpànsen kùyalì yenappà mùkyamlo kappon yamùk itepulu pe iwettok ton. Àlitta mùkyamlo kappon yamùk Ene Makui ponalok kon. 39Molopai eyaton àlitta pànnàippù mùkkàlà Teepùlù. Pili'nàtok yattai màlà, pata weyu wenukattok, molopai pili'nài nan mùkyamlo inchelù yamùk. 40Àlitta pili'chak molopai ipottà apok yau, kasa làma iwechi màlà pata weyu wenukattok yau. 41Kàyik Mumu uya tiyinchelùyi yamùk yeunoko màlà, molopai tok uya itepulu pe iwettok yapai tamù'nawolon kon kappon yamùk wemakuima toppe tok ku'nài nan pilipù màlà, molopai tamù'nawolon kon àli ku'nài nan. 42Molopai nen uchi tok uya tok yenu'ma màlà apok patassek yak. Molo tok kalawù màlà molopai tùyà kon kàlài'la ma tok uya. 43Màlàyau nen uchi ikasa tùwessan ulenpamù màlà akkwa pe wei kasa tükàipùnù kon wettok Itepulu pe patassek yau. Masaichi yetatàk kon, tùpana kon ke ewechi kon yau!” tukaik.

Yonansak Mamin Yekale

44“Sàlà kasaichi epùn po Itepulu pe we'nàtok wechi màlà. Wakù mamin yonansak umà yau kasa. Kàyik uya là yepolo, màlàyau iwaputtà

tu'ma ya. Tùutauchinpase kulu tùutàsen mùkkàlà tamù'nawolon itesak pe tùwettok chilanmase, molopai nen uchi tùwennapposen molopai umà ye'manài,” teppù Jesus uya.

⁴⁵“Molopai sàlà kasa nàlà itepulu pe we'nàtok epùn po wechi màlà. Mamin ye'manài uya wakù ton kulu pearl yamùk iwa kasa. ⁴⁶Wakù pe kulu tùwessen molopai epekkek yeposak tùuya yau, tùutàsen mùkkàlà tamù'nawàlà itesak pe tùwettok chilanmase molopai nen uchi pearl ye'manài,” teppù Jesus uya.

Punwe Pantomù

⁴⁷“Molopai sàlà kasa nàlà itepulu pe we'nàtok epùn po wechi màlà. Punwe yenu'masak tuna kak, molopai ànùk yekkwa ton nà molok yamùk ya'chinài kasa. ⁴⁸Iwanùssak yau, molok ya'chinnan mùkyamlo ipàlà-kannan tuna yena pona molopai tùweleutasan molok yamùk menkase. Wakù ton tùnnan mùkyamlo iten yak molopai ene yamùk yenu'mannan mùkyamlo. ⁴⁹Sàlà kasaichi iwechi màlà pata weyu wenukattok yattai. Inchelù yamùk utà màlà molopai àli ku'nài nan kappon yamùk menka tok uya wakù ton kùlottapai. ⁵⁰Tok uya àli ku'nài nan yenu'ma màlà apok patassek yak. Molo tok kalawù màlà molopai tùyà kon kàlàlà'ma tok uya,” teppù Jesus uya.

⁵¹“Sàlà yamùk ken na' mùttuyatàu?” tukaik Jesus uya ta'lon kon yekamappoppù. “Ewaik,” tukaik tok uya yeikuppù. ⁵²Màlàpàk yeikuppù ya, “Sàlà uyaichi yekamasak màlà, tamù'nawolon kon Law pàk enupannan itepulu pe we'nàtok epùn po pàk yenupasak kon wechi màlà tapùì yesak emennak ton molopai penalok kon mamin yamùk yenpakkayai'nùk ipilittok tùuya tapai kasa,” tukaik.

Jesus Nulunpasak Nazareth Po

(Mark 6:1-6; Luke 4:16-30)

⁵³Sàlà yamùk panton yekama pàk tùwenukassak yau, Jesus uya màlà pata nàmàppù. ⁵⁴Molopai iwennappoppù màlà tùpata yak. Molo kappon yamùk yenupappù ya tok wepilittok itak tau, molopai mùkyamlo iichelupa yetannan nùssan usenumenkasak wechippù màlà. “I'nailàpai ken uchi màlà tùpukketù yepoloppù ya? Molopai yà'là yekkwa ken uchi màlà inkupù tensan yekkwa ton pen?” tukaik tok usekamappoppù tiyiwalà'nokon. ⁵⁵“Tapùì yamùnài mumu pen ken na' mùkkàlà? Mary pen ken na' mùkkàlà ichan yesek? Molopai James, Joseph, Simon, molopai Judas tawonnan pen ken na' uchi mùkyamlo yakonnon? ⁵⁶Tamù'nawàlà pùla ken na' uchi iwàlichì ton talà nemassan? I'nailàpai ken uchi sàlà yamùk yepoloppù ya?” tukaik tok usekamappopàtùppù. ⁵⁷Màlàpàk tok uya inulunpappù. Jesus uya tok pàk, “Kaatù Maimu yenpoikanài mùkkàlà

tünamasen i'nailà là tùse ipata po molopai itonpa yamùk kùlotta u pùla,” teppù. ⁵⁸Molopai tensan yekkwa ton pen kupùppù ya pen màlà molo masapùla ailon te tok uya pùla iwechi pàk.

John Enpataukanài Welittok

(Mark 6:14-29; Luke 9:7-9)

14 ¹Màlà yattai pata yesak Herod uya Jesus yekale yetappù. ²“John Enpataukanài we'wuluukasak mùkkàlà nai'nùk, màlàpàk nen màlà apàikkèk pe tensan yekkwa ton pen wekkupù yai,” teppù ya ta-pyoto ton pàk.

³Màlà wapiya Herod uselupappù màlà John ya'chi toppe molopai yaulonpàttoppe, molopai patiki'chi tak itùtoppe. Sàlà kupùppù ya màlà Herodias takon Philip noppù wenai. ⁴Masapùla John wechippù màlà Herod pàk, “Law maimu yawàlà pùla iwechi màlà mùkkàlà wechi apyau yau,” te pàk. ⁵Herod wechippù màlà John ànwàpai, tùse iichenalippappù màlà ilinà pàk masapùla Kaatù Maimu yenpoikanài pe tok uya ittu pàk.

⁶Herod uya tùwentuppù weyu lùppù kupù yattai Herodias yema'nomù mananùppù màlà tukkan kon kappon yamùk yemlotopo. Herod utau-chinpasak wechippù màlà. ⁷Màlàpàk ema'non pàk, “Yà'làlà yenna auya yau elepa uya màlà!” teppù ya Kaatù yesek tükà'maik. ⁸Màlàyau tùsan nekamappù yennappù ya, “John ippaippù ke kùlepakà palapi po!” teppù ya. ⁹Kin usewankono'masak wechippù, tùse ikupù uya tesak tù-ya tükaklamu yamùk yemlotopo pàk, màlà ema'non wettok i'che kasa ikuttoppe yekamappù ya màlà. ¹⁰Màlàpàk nen uchi John ippai yattà woton yapyontàppù ya patiki'chi tau. ¹¹John ippaippù nepùppù nen uchi màlà palapi po molopai ema'non yemyak itùlùppù, molopai tùsan yemyak yalàppù ya. ¹²John nenupa ton nùssan uyàpùppù màlà itàkàpù yense molopai tok uya iwu'nattàppù. Molopai nen uchi tok utàppù Jesus pàk yekamase.

Jesus Uya 5000 Pan Kon Kàyik Yamùk Yewetù

(Mark 6:30-44; Luke 9:10-17; John 6:1-14)

¹³Màlà yekale lùppù yetasak tùuya yau, màlà pata nàmàppù Jesus uya kanau yau molopai iitàppù tükkenan pata yak tewincha. Kappon yamùk uya yetappù màlà. Màlàyau tùpata kon nàmàppù tok uya, molopai tok utàppù ite'mappù pàk paluppòlo. ¹⁴Jesus wepalùkappù màlà kanau yapai, tukkan kon kappon yamùk yensak tùuya yau iichentuppappù tok pàk, molopai tok ye'netù ipittàppù ya.

¹⁵Màlà ko'manpe inenupa ton uyàpùppù ipyak. Molopai, “Ko'manpe kulu iwenasak man molopai sàlà pata màlà tükkenan. Kappon yamùk yeunokkà, tàwà tok nùtài pata yamùk yak teipa kon woton ye'mase,”

teppù tok uya. ¹⁶“Tok utà pen nen màlà. Amyamlo pe tok yewettàk kon,” tukaik Jesus uya tok maimu yeikuppù. ¹⁷“5 pan neken pùlomù pusak molopai asa'lon kon neken molok yamùk ina piyau man,” tukaik tok uya yeikuppù. ¹⁸Tùnenupa ton uya tùpyak inettoppe yekamappù Jesus uya. ¹⁹Kappon yamùk weleuta toppe wanak pona Jesus uya yekamappù tok pàk. Màyayau 5 pan pùlomù pusak molopai asa'lon kon molok yamùk tawon yanùmùppù ya. Tenu tùlùppù ya epùn winàkàik, molopai tenki teppù ya. Pùlomù pusak yamùk pilipàtùppù ya molopai itùlùppù ya tùnenupa ton yemyak, molopai inenupa ton uya itùpàtùppù kappon yamùk yemyak. ²⁰Tamù'nawàlà tok uta'lettàppù màlà i'che tùwettok kon yawàlà. Màyayau Jesus nenupa ton uya iwà'nànsak lùppù yanukuppù 12 pan wali'cha yamùk lùmà yak. ²¹Kàyik yamùk iita'lettàsak kon wechippù màlà 5000 pe, tùse nossan yamùk molopai mule yamùk pokonpe pùla tok ittusak.

Jesus Uyàpù Tuna Polo

(Mark 6:45-52; John 6:15-21)

²²Màyayau màlà pe kulu là Jesus uya tùnenupa ton wenuttoppe kanau yak yekamappù molopai tok utà toppe tùwapiya palau latoi pona, kappon yamùk yeunokoi'ma. ²³Kappon yamùk yeunoko tùpo iitàppù màlà iklù pona tewincha, àpùlemase. Ko'manpe iwenakassak tùse Jesus wechippù molo tewincha. ²⁴Sàlà yattai'ne kanau wechippù màlà mei tuna kau, chipa'chipa uya kanau làkàilàkàimappù màlà masapùla assetun utasse'nùmùppù meluntà pe ipona. ²⁵Ko'làma wei wepakka wapiya Jesus uyàpùppù tok piyak tuna polo. ²⁶Tuna polo iyàpù yensak tùuya'nokon yau, inenupa ton wettalipasak wechippù màlà. “Akkwalùppà mùkkàlà!” teppù tok uya, molopai tok wentaimepàtùppù tùusenalippa kon pàk. ²⁷Jesus uya tok yelupappù màlà asse'ne. “Meluntàk ettàk kon! Iulà mùkkàlà. Kettalipatàu!” tukaik. ²⁸Màyayau Peter uselupappù, “Uyepulu, àmàlà pe kulu iwechi yau, tuna polo apyak uyàttoppe ikukkà,” tukaik.

²⁹“Àikkàichi!” tukaik Jesus uya yeikuppù. Peter wuttàppù màlà kanau yapai tuna pona, molopai iitàppù tuna polo Jesus piyak. ³⁰Tùse assetun yensak tùuya yau Peter wettalipappù molopai tùuseulanka wepyattà yau. “Kùpùikattàkà, Uyepulu!” teppù ya. ³¹Asse'ne Jesus usenkappù iwinàkàik

“Kùpùikattàkà, Uyepulu!” (14:30)

ya'chippù ya molopai ipàk, “Attu'mùla kulu ailon tetok auya man! Yà'là pe ken uchi iwechi pàk ailon te auya pùn?” teppù ya. ³²Asaklàma tok wenukupù màlà kanau yak molopai assetun weleutappù. ³³Ya'l'on kon kanau yawon kon uya Jesus yapulàppù. “Ailon pe Kaatù Mumu àmàlà!” teppù tok uya.

Jesus Uya E'nek Ton Ipità Gennesaret Po

(Mark 6:53-56)

³⁴Tok uya tuna nuklàtùppù. Molopai tok uyàpùppù pata Gennesaret pona. ³⁵Màlà yattai kappon yamùk uya molo Jesus wechi ittuppù. Màlàpàk e'nek ton nettoppe kappon yamùk uya tok uya yekamappù. Tamù'nawolon pata woino kon pata yamùk yapai e'nek ton nepùppù tok uya Jesus piyak. ³⁶Ipawanattàppù tok uya e'nek ton uya neken nà ipon yepi yappàttoppe. Molopai tamù'nawolon kon ipon yepi yappà'nài nan nùssan uchipitàppù.

Kùtamo Kon Yamùk Uya Enupantok

(Mark 7:1-13)

15 ¹Màlàyau Pharisee yamùk tonpa yamùk molopai enupannan Law pàk, uyàpùppù màlà Jesus piyak Jerusalem poi molopai tok uya yekamappoppù. ²“Ya'là pe ken iwechi pàk màlà enenupa ton wechi kùtamo kon yamùk nùtùlùppù kùyemyakù'nokon enupantok maimu yawàlà pùla? Temyatù kon kukannan pen neichi mùkyamlo ko tùuta'lettà kon wapiya lù!” tukaik. ³Jesus uya yeikuppù, “Molopai yà'là pe ken uchi iwechi pàk Kaatù uya enupantok maimu yawolon kon nà pen amyamlo, molopai eyiwalà'nokon neken eusenupatok kon yawàlà tùwessan? ⁴Masapùla Kaatù uya, ‘Àkàipùnù kon molopai asan kon inamatàk kon,’ molopai, ‘Ànù'là àli pe tükàipùnù pàk wapùla tùsan pàk tùuselupasen wànà màlà,’ teppù. ⁵Tùse kappon yamùk yenupannan amyamlo. Kappon wechi yà'llàlà tùnapulà yek tükàipùnù wapùla tùsan pùikattàtok yesak pe tùse, ‘Kaatù ponalok sàlà,’ te ya yau, ⁶‘tükàipùnù nama ya pen nen uchi màlà.’ Sàlà kasaichi Kaatù Maimu ku'nài nan amyamlo yà'là pen kasa, ewinàpaina Enupantok yawàlà ewechi kon pa,” tukaik. ⁷“Tùusenakasan amyamlo! Ikasa kulu Isaiahs wechippù man pena àpàkù'nokon tùuselupatok yau!

⁸‘Pùsamlo kappon yamùk mùkyamlo unamannan tùmaimu kon ke neken.

Tùse tok yewan wechi màlà mei kulu uwinàpai.

⁹Uyapulànnan mùkyamlo iwoton pe pùla, masapùla kappon nùkonekappù enupantok pàk kappon yamùk yenupannan mùkyamlo enupantok uya pe iwechi kasa!” teppù ya. {ISA 29:13}

Kappon Ku'nài Àli Pe
(*Mark 7:14-23*)

¹⁰Màlàyau Jesus uya tukkan kon kappon yamùk kà'mappù tùpyak molopai tok pàk, “Yetatàk kon uchi, molopai ittutàk kon! ¹¹Kappon mùtak tütütäsen màlà àli pe iku'nài pen. Tùse intapai làkku nepakkayai'nùk màlà àli pe iku'nài,” teppù ya.

¹²Màlàyau Jesus nenupa ton uyàpùppù ipyak molopai, “Pharisee yamùk yewanma pe na' euselupasak mùttuyan?” teppù tok uya. ¹³“Tamù'nawolon yei Ukàipùnù epùn pon nùpàmappù pen kalaka màlà,” tukaik Jesus uya yeikuppù. ¹⁴“Tàwà tok nechii. Enpùnnon mùkyamlo enpùn yanài nan. Molopai enpùn uya tùulon enpùn yalà yau, asaklàma tok wepuka màlà non yakasak yak,” teppù Jesus uya.

¹⁵Peter uselupappù, “Ina pàk sàlà panton nekama yekamakà,” tukaik.

¹⁶Jesus uya tok pàk, “Ittuichi auya'nokon pùla lùppù kulu nai? ¹⁷Ittuichi auya'nokon pùla nai? Kùyali mùta yak tütütäsen màlà lotta yak tütütäsen, molopai tùwepakkasen esak yapai. ¹⁸Tùse màlà tùwepakkasen inta yai màlà tùuyässen itewan yapai, màlà yek kwa ton màlà àli pe kappon ku'nài. ¹⁹Masapùla itewan yapai àli pe usenumenkantok uyàpù màlà, wàntoppe ya, tùulon noppù pokonpe iwettok, molopai inàkàluntok, amak pe iwettok, molopai kasei pe molopai àli pe iichelupatok. ²⁰Sàlà yamùk uchi màlà kappon ku'nài àli pe. Tùse uta'lettàn mùyak tükukase pùla uya kappon kupù àli pe pen màlà.”

Ailon Tetok Nossan Uya
(*Mark 7:24-30*)

²¹Jesus uya màlà pata nàmappù molopai iitappù pata Tyre molopai Sidon tawon piyawon yak. ²²Canaan pon nossan màlà pata yau tùwemassen uyàpùppù màlà ipyak, “Uyepulu, David Mumu, upàk tàwà esentuppakà! Uyema'nomù yau àli akwalù man molopai àsà pe kulu man,” teppù ya.

²³Tùse Jesus uya yà'là teppù ipàk pen màlà. Inenupa ton uyàpùppù ipyak molopai ipawanattappù tok uya, “Yeunokkà! Kùwenaimayan molopai eke pe nentaimèpassan!” tukaik. ²⁴Màlàyau Jesus uya yeikuppù, “Yeunossak iulà iitassak kon kaalinilu yamùk Israel pon kon kappon yamùk piyak neken,” tukaik.

²⁵Màlà yattai nossan uyàpùppù molopai iwepeimappù Jesus pùta piyau. “Kùpùikattàkà, Uyepulu!” teppù ya. ²⁶Jesus uya yeikuppù, “Ikasa pùla màlà mule yamùk yeipa yanùmù molopai a'a yamùk yemyak itùlù wechi,” tukaik. ²⁷“Ailon màlà, Uyepulu, tùse a'a yamùk là nen iwà'nànsak lùppù wepukasak tesak yeipa yapon poi na'nài!” teppù ya.

²⁸Màlàyau Jesus uya yeikuppù, “Meluntà ailon tetok ya àmàlà, nossan! I'che ewettok wekkupù màlà àponalok pe,” tukaik. Molopai màlà yattai kulu itema'nomù uchipittàppù màlà.

Jesus Uya Tukkan Kon Kappon Yamùk Ipittà

²⁹Jesus uya màlà pata nàmàppù molopai iitàppù Galilee pon palau yawàlà. Iwenukuppù iklù pona molopai iweleutappù molo. ³⁰Tukke kappon yamùk uyàpùppù màlà ipyak. Tùusasan pen, enpùnnon, sesen pan kon nà nepùppù tok uya. Tùuselupasen pen nà. Molopai tukke tùulon kon e'nek ton nepùppù tok uya. Molopai Jesus pùta piyak tok nonkappù tok uya, molopai tok ipittàppù ya. ³¹Kappon yamùk usenumenkasak wechippù màlà tùuselupasen pen uselupa yene tùuya'nokon yau, sesen pan uchipittàsak pàk, tùusasen pen usalà pàk, molopai enpùnnon uya yene pàk. Molopai Israel Kaatùyi yapulàppù tok uya.

Jesus Uya 4000 Pan Kon Yewetù

(Mark 8:1-10)

³²Jesus uya màlà tùnenupa ton kà'mappù tùpyak molopai, “Usentuppayaik pùsamlo kappon yamùk pàk, masapùla upyau tok wessak man àsolùwau wei molopai tok nùnàpù woton pùla man. Molopai tok tewesse pùla tok eneunoppai pùla wessaik, yattai pùla nen tok wenpulumanpàtù te'ma kon tau,” teppù ya. ³³Inenupa ton uya yekamappoppù, “I'nailà ken uchi sàlà wontaik yau kùyali yepolo ina uya, pùsamlo tukkan kon kappon yamùk yewettoppe?” tukaik. ³⁴“Yà'là kaichalà ken uchi pùlomù pusak yesak pe messatàu?” tukaik Jesus uya tok yekamappoppù. “7 pe man molopai molok yamùk lùkkwà tukke pùla,” tukaik tok uya yeikuppù. ³⁵Màlàyau Jesus uya kappon yamùk weleuta toppe non pona yekamappù. ³⁶Màlàyau 7 pan pùlomù pusak molopai molok tawon yanùmùppù ya, tenki teppù ya. Molopai nen uchi ipilipàtùppù ya molopai tùnenupa ton yemyak itùlùppù ya. Molopai inenupa ton uya kappon yamùk yemyak itùpàtùppù. ³⁷Tamù'nawolon kon uta'lettàppù màlà i'che tùwettok kon yawàlà. Jesus nenupa ton uya iwà'nànsak lùppù yanukuppù màlà 7 pan wali'cha yamùk lùmà tanùkkapàsse. ³⁸Kàyik yamùk iita'lettàsak kon wechippù màlà tukke 4000 pe, tùse nossan yamùk molopai mule yamùk pokonpe pùla tok ittusak. ³⁹Màlàyau nen uchi Jesus uya kappon yamùk yeunokoppù màlà, iwenukuppù kanau yak, molopai iitàppù Magadan yawolon pata pona.

Tùwekkussen Yek Pen I'che We'nàtok

(Mark 8:11-13; Luke 12:54-56)

16 ¹Pharisee yamùk molopai Sadducee yamùk uyàpùppù màlà Jesus piyak. Tok wechippù màlà ittui'che, màlàpàk tok uya yentok

ipàkàlà kuttotpe ya yekamappoppù epùn poino pe tûwechi yekamanài pe. ²Tùse Jesus uya tok yeikuppù, “Wei wewomù yau, [‘Wakù pe pata wechi pe man masapùla kak ichuweyu pe man,’ tawonnan amyamlo. ³Molopai ko'làma, ‘Konok uta pe man, masapùla kak ichuweyu pe man molopai ewalupà pe,’ tawonnan. Pata weyu wechi atta là yekamannan amyamlo iwekkupù wapiya kak yau tense. Tùse sàlà yamùk pata weyu yekama auya'nokon pùla man yentok ipàkàlà pàk tense!] ⁴Àli ton molopai ailon ton pen mùkyamlo tensan yekkwà ton pen yentok ipàkàlà kuttotpe yekamapponnan. Ikupù pen màlà tùse yentok ipàkàlà Jonah pàk neken iwekkussak lùppù yekama,” teppù ya. Màlàyau tok nàmàppù ya molopai iitàppù.

Jesus Ya'lon Kon Uya Ittu Pùla Iwechi

(Mark 8:14-21)

⁵Tùwuklæssak kon tuna latoi pona yau, Jesus nenupa ton uya pùlomù pusak yalà pùla tok uputtàkapùppù wechippù. ⁶Jesus uya tok pàk, “Tùttuik ettàk kon Pharisee yamùk molopai Sadducee yamùk uya pùlomù yapuluwetanùttok pàk,” teppù. ⁷Tok wessa'molùkappù màlà tùuselupa kon pàk tiyiwalà'nokon, “Pùlomù pusak nessa'nokon pùla iwechi pàk wate ya màlà,” tukaik. ⁸Jesus uya màlà tok uselupa ittuppù, màlàpàk tok yekamappoppù ya, “Yà'là peichi iwechi pàk euselupa kon màlà eyiwalà'nokon pùlomù pusak pùla iwechi pàk? Attu'mùla kulu ailon tetok auya'nokon man! ⁹Ittu ken na' uchi auya'nokon pùla lùppù nai, 5 pan pùlomù pusak pilipàtùppù uya 5000 pan kon kàyik yamùk ponalok pe? Yà'là kaichalà ken wali'cha yamùk yak yanùkkappù auya'nokon?” tukaik Jesus uya tok yekamappoppù. ¹⁰“Molopai màlà yamùk nàlà 7 pan pùlomù pusak yamùk pilipàtùppù uya 4000 pan kon kàyik yamùk ponalok pe? Yà'là kaichalà ken wali'cha yamùk yanùkkappù auya'nokon? ¹¹Yà'là kasa ken uchi pùlomù pusak pàk pùla eyelupa kon uya tùse ittu auya'nokon pùla nai? Tùttuik ettàk kon Pharisee yamùk molopai Sadducee yamùk uya pùlomù yapuluwetanùttok pàk!” teppù ya tok pàk. ¹²Màlàyau nen uchi Jesus nenupa ton uya ittuppù màlà, elannek pe tûwechi kon pùlomù yak tùtùsen yapuluwetanùttok pàk iichelupa pe pùla, tùse enupantok làkku Pharisee yamùk molopai Sadducee yamùk uya pàk.

“Àmàlà Mùkkàlà Christ”

(Mark 8:27-30; Luke 9:18-21)

¹³Jesus utàppù màlà pata Caesarea Philippi piyawon yak, molo tùnenupa ton yekamappoppù ya, “Ànùk pe ken Kàyik Mumu wechi tawonnan kapon yamùk?” tukaik. ¹⁴“Tùulon kon uya John Enpataukanài te. Tùulon kon uya Elijah te, tùulon kon uya Jeremiah te tùse, wapùla

tùulon uya là Kaatù Maimu yenpoikanài te,” tukaik tok uya yeikuppù. ¹⁵“Amyamlo nen? Ànùk tawonnan nen ken amyamlo?” tukaik tok yekamappoppù ya. ¹⁶Simon Peter uya yeikuppù, “Yeunossak àmàlà Christ, tàwàlàlà tùwemassen Kaatù Mumu,” tukaik. ¹⁷“Simon, Jonah mumu, ipùlemasak àmàlà! Masapùla sàlà usenpoikappù kappon winà là pen màlà tùse Ukàipùnù epùn pon winà. ¹⁸Màlàpàk eyesettà uya sàlà Peter pe, tàk pe. Molopai sàlà tàk po uso'chiyi yamù uya màlà. Weli'nàtok là uya yentaika pen màlà. ¹⁹Molopai itepulu pe we'nàtok epùn po yakkokatok kon ke elepa uya màlà. Yà'làlà ànnulunpa non po nulunpa màlà epùn po, molopai yà'làlà ananùmù non po yanùmù màlà epùn po,” teppù Jesus uya. ²⁰Màlàyau Jesus uya tùnenupa ton pàk, “Ànù'là pàk Christ pe wechi kùsekamatàu,” teppù.

Jesus Uselupa Tùwelittok Pàk

(Mark 8:31—9:1; Luke 9:22-27)

²¹Màlà motapai nen uchi Jesus uya tùnenupa ton yelupappù màlà, “Utà pe man Jerusalem pona molopai tùnamasan uya utalumattà màlà ipla àsà pe, eke ton paatele yamùk yepulu yamùk, molopai Law pàk enupannan uya. Uwànà màlà molopai icholùwano wei yattai uwuluuka màlà,” tukaik. ²²Peter uya yalàppù màlà miya tewincha molopai Jesus yàulàmappù ya. “Kane Uyepulu! Sàlà wekkupù kulu ewinàkàik pen nà màlà!” tukaik. ²³Jesus welattàppù màlà molopai Peter pàk, “Uwinàpai itàkà, Settan! Uye'ma wakkà'nài àmàlà, masapùla sàlà yamùk eusenumenkatok màlà kappon pe usenumenkantok, Kaatù winàpai iyàssak pen!” teppù ya.

²⁴Màlàyau Jesus uya tùnenupa ton pàk, “Ànù'là wechi uya'là àippai yau, tàwà ne'nonkai, molopai pulusuk tùnalà pe nai'nùk yanùmù, molopai tàwà uya'là nùyàpù. ²⁵Masapùla ànù'là tùwemattok ku'nài tùponalok pe uya ila'chima màlà. Tùse ànù'là tùwemattok la'chimanài upàkànsau uya yepolo màlà. ²⁶Yà'làlà ken na' yepolo ànù'là uya tamù'nawolon wolù yawon kon yà'làlà yanùmù tùuya tùponalok pe yau, wapùla tùwemattok la'chima tùuya yau? Yà'làlà pùla iwechi màlà kappon nùtùlù tùwemattok mùnappo toppe tùuya. ²⁷Masapùla Kàyik Mumu uyàpù màlà tùkàipùnù yakkwayi molopai yapulàtok yau tiyinchelùyi yamùk pokonpe, molopai nen uchi tamù'nawolon kon ye'ma ya màlà tok nùkupùppù yawàlà. ²⁸Ailon kulu sàlà, tùulon kon satik pe man tùwelikù woton kon pen Kàyik Mumu uyàpù Kin pe yene tùuya'nokon ponalà,” teppù Jesus uya.

Jesus Wemyakanmatok

(Mark 9:2-13; Luke 9:28-36)

17 ¹⁶ pe wei tùpo Jesus uya Peter molopai echiyakonnon James molopai John tawonnan yalàppù ta'là, molopai tok utàppù

kawon wùk pona tewincha. ²Tok uya yene tùse, Jesus wemyakanmappù. Itenpata wenappù màlà akkwa pe wei kasa. Molopai ipon wenappù aimu'ne akkwa pe. ³Molopai nen uchi àsolùwawon kon Jesus nenupa ton uya Moses molopai Elijah tawonnan uselupa Jesus pokonpe yeneppù. ⁴Màlàyau Peter uya Jesus pàk, “Uyepulu, wakù pe nen talà we'nà'nokon man. I'che ewechi yau, talà àsolùwau tapùì koneka uya, tewin àwùk pe, tewin Moses yùwùk pe, molopai tewin Elijah yùwùk pe tukaik,” teppù. ⁵Iichelupa lùppù tùse akkwa katupluk uyàpùppù màlà tok yepoi molopai mayin uya katupluk yapai, “Pùsàlà mùkkàlà u'nùn kulu Umu, uyauchinpanài. Yetatàk kon!” teppù. ⁶Mayin yetasak tùuya'nokon yau, Jesus nenupa ton wettalipasak kulu wechippù màlà. Màlàyau tok wekkawai'mappù non pona tenpata kon po. ⁷Jesus uyàpùppù tok piyak molopai tok yappàtùppù ya. “E'wuluukatàk kon. Kettalipatàu!” teppù ya. ⁸Màlàpàk tok uya tenu kon tùlùppù, molopai ànù'là yeneppù tok uya pen molo tùse Jesus neken.

⁹Wùk poi tùwuttà kon yau Jesus uya tok pàk, “Ànù'là pàk sàlà menpàssatài'nùk kùsekamatàu Kàyik Mumu wuluuka weli'nàtok yapai ponalà,” teppù. ¹⁰Màlàyau inenupa ton uya, “Yà'là pe ken uchi iwechi pàk màlà Law pàk enupannan uya Elijah uyàpù màlà wapiya te?” tukaik yekamappoppù. ¹¹“Elijah làichi mùkkàlà tùuyàssen wapiya molopai tamù'nawolon koneka ya màlà. ¹²Tùse tekamayaik àpàkù'nokon! Elijah uyàkkipùppù man molopai kappon yamùk uya ittu pùla iwechippù, tùse tok uya italumattàppù i'che tùwettok kon yawàlà. Màlà kasa làma Kàyik Mumu talumattà tok uya màlà,” teppù ya. ¹³Màlàyau nen uchi inenupa ton uya John Enpataukanài pàk iichelupa ittuppù.

Walawok Muleppù Àli Akkwalù Yen Uchipittà

(Mark 9:14-29; Luke 9:37-43a)

¹⁴Ilinà kappon yamùk kùlottak tok wennapposak yau, kàyik uyàpùppù Jesus piyak, molopai tese'mu pona iwenappù itemlotopo. ¹⁵Molopai, “Uyepulu, Umu pàk tàwà esentuppakà! Tùusa'mantapàssen mùkkàlà molopai àsà pe màlà imattanù'nài, tùwàpàpàssen nà apok yak wapùla tuna kak là. ¹⁶Enenupa ton piyak tùnepùì tùse tok uya ipittà pùn,” teppù ya. ¹⁷Jesus uya yeikuppù, “Ailon tawonnan pen molopai ikasa pùla tùwessan kappon yamùk! Yà'là pàkàlà ken sàlà apyau'nokon wechi? Yà'là pàkàlà ken sàlà àpàlika kon pàk wechi? Sà motak walawok inekkà upyak!” tukaik. ¹⁸Jesus uya meluntà pe àli akkwalù pàk, “Epakkakà!” teppù, molopai iwepakkappù. Màlàyau màlà yattai kulu walawok uchipittàppù.

¹⁹Màlàyau Jesus nenupa ton uyàpùppù ipyak amak yai molopai yekamappoppù tok uya, “Yà'là pe ken iwechi pàk ina uya àli akkwalù yepakka pùla nechiinùk?” tukaik. ²⁰“Ailon tetok auya'nokon ma'le iwechi pàk. Ailon kulu sàlà, ailon tetok yesak pe ewechi kon mustard yenappà kasa

là yau, sà wùk pàk, 'Sàlà motapai itàkà mootak,' te auya'nokon, molopai iità. Yà'làlà kupù auya'nokon! [21 Tùse tùuta'lettàik pùla wàpùlemantok neken màlà pùsàlà yekkwa yenpakkanài. Yà'làlà uya ikupù yentai iwechi màlà,]” tukaik Jesus uya tok yeikuppù.

Jesus Uselupa Tu'ma Tùwelittok Pàk

(Mark 9:30-32; Luke 9:43b-45)

22 Tamù'nawàlà tamùkke Galilee po tùuyàssak kon yau, Jesus uya tūnenupa ton pàk, “Kàyik Mumu tūlù màlà kappon yamùk yemyak. 23 Tok uya iwànà màlà. Tùse icholùwano wei yattai iwuluuka màlà wema'nàtok yak,” teppù. Inenupa ton usewankono'mappù kulu màlà.

Kaatù Yùwùk Ponalok Pe Pùlayatta Ye'matok

24 Jesus molopai inenupa ton uyàssak Capernaum pona yau, Kaatù yùwùk ponalok pe tūtùsen pùlayatta pili'nài nan uyàpùppù màlà Peter piyak molopai yekamappoppù tok uya, “Eyenupanài ken na' Kaatù yùwùk ponalok pe pùlayatta tùnài?” tukaik. 25 “Ewaik, itùnài mùkkàlà,” tukaik yeikuppù ya. Peter wewonsak tapù tak yau, Jesus uselupappù màlà wapiya, “Simon, yà'là kasa mesenumenkayan sàlà pàk? Ànùk winàpai ken pùlayatta yekkwa'nài nan sàlà non pon kon kappon yamùk kinù? Tūmu kon yamùk ka'lù, wapùla tūulon kon?” tukaik. 26 “Tūulon kon,” tukaik Peter uya yeikuppù. “Màlàpàk na' tok mumu yamùk uya ye'ma pen màlà. 27 Tùse pùsamlo kappon yamùk yaimelunpa toppe ikupù i'che pùla we'nà'nokon man. Màlàpàk tuna kak itàkà molopai konoik menu'maik tuna kak. Wapiya anmappù mùpàlàkaik, molopai intau eke chilùpa pùnŋ yepolo auya màlà, Kaatù yùwùk ponalok pe pùlayatta ye'matok untùlù molopai àntùlù kaichalon. Malàik molopai tok me'maik,” teppù ya.

Ànùk Mùkkàlà Eke Kulu

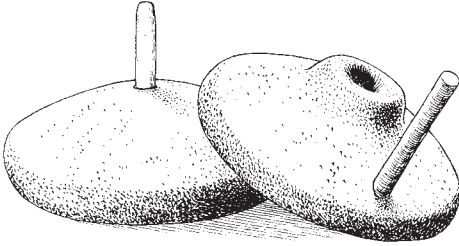
(Mark 9:33-37; Luke 9:46-48)

18 1 Màlà yattai Jesus nenupa ton uyàpùppù ipyak, molopai tok uya yekamappoppù, “Ànùk ken itepulu pe we'nàtok epùn po yau eke kulu?” tukaik. 2 Jesus uya mule kà'mappù màlà, molopai i'mùssakkappù ya tok yemlotopo. 3 Molopai, “Ailon kulu sàlà, ewemyakanmasak kon molopai mule yamùk kasa ewenasak kon pùla iwechi yau, epùn po itepulu pe we'nàtok yak ewewomù kon pen màlà. 4 Màlàpàk mùkkàlà àssà'mùla nenayai'nùk pùsàlà mule kasa wechi màlà eke pe kulu epùn po itepulu pe we'nàtok yau. 5 Molopai kappon pùsàlà yekkwa mule yanunnài uye-sek yau, uya uyanùmù màlà,” teppù Jesus uya.

§ 17:27 Sàlà eke chilùpa pun wechippù màlà asakùlà'ne wei we'wotokomansak yepeppù kaichalon.

Amùipantok Àli Kuttok Yak
(Mark 9:42-48; Luke 17:1-2)

6“Tùse ànù'là uya pùsamlo echikili ton ailon tawonnan upàk tonpa welattà toppe uwinàpai ikupù yau, wakù peiwa iwettok pan eke tàk yaulonsak i'mù pàk yau molopai iicheulanka

“Wakù peiwa iwettok pan eke tàk yaulonsak i'mù pàk yau molopai iicheulanka toppe palau kak.” (18:6)

itta pùla wema'nàtok yak ewewomù yau iwechi, asaklàma eyemyatù kon molopai atta kon kupù auya'nokon molopai eyenu'ma kon tàwàlàlà tùuyassen apok yak yentai lùwiwa. ⁹Molopai eyenu kon uya ewemakuima kon pa àkupù kon yau, imokkatàk kon molopai yenu'matàk! Wakù peiwa màlà tewin itenu wema'nàtok yak ewewomù yau iwechi, asaklàma eyenu kon kupù auya'nokon molopai apok yak eyenu'ma kon yentai lùwiwa,” teppù Jesus uya.

sak i'mù pàk yau molopai iicheulanka toppe palau kak. ⁷Àsà pe kulu sàlà wolù pon kon kappon yamùk pona iwechi màlà, masapùla molo màlà kappon yamùk welattà toppe iku'nài wechi. Màlà yekkwa ton wekkupù màlà, tùse àsà pe kulu iwechi màlà mùkyamlo iwekkuttoppe iku'nài nan pona!” teppù ya.

⁸“Eyemyatù kon wapùla atta kon uya ewemakuima kon pa àkupù kon yau, yattàtòk molopai yenu'matàk! Wakù peiwa màlà itemyatù wapùla

Iitassak Kaalinilu Pantomù
(Luke 15:3-7)

10“Tùttuik mettàik, pùsamlo echikili ton kùkkuttàu i'nùmla. Tekamayaik àpàkù'nokon, tok inchelùyi yamùk mùkyamlo tàwàlàlà Ukàipùnù yenpata yennài nan epùn po. [¹¹Masapùla Kàyik Mumu uyà-pùppù màlà iitassak kon pùikattàse.]

¹²“Yà'là tukaik ken mesenumenkayatàu? Yà'là kupù ken kàyik 100 pan kon kaalinilu yamùk itùkùn uya, tewin nà tok tonpa utassak yau? ⁹⁹ pan kon nàmà ya wùk po màlà, iitassak kaalinilu iwase. ¹³Ailon kulu sàlà, yeposak tùuya yau, tùutauchinpasen eke peiwa pùsàlà pàk, ⁹⁹ pan kon iitassak kon pen pàk tùutauchinpa yentai. ¹⁴Màlà kasa làma Àkàipùnù kon epùn pon wechi màlà pùsamlo echikili ton tonpa utatù i'che pùla,” teppù ya.

Tonpa Ewinàkàik Iwemakuimasak Lùppù

15“Àtonpa kon uya àli kussak ewinàkài'nokon yau, ipyak mùtataik molopai ikasa pùla iwettok kon mekamataik. Tùse ayupo pùla mùkuttàik

ipokonpe neken. Eyeta kon ya yau, àtonpa mùnapposak auya'nokon màlà. ¹⁶Tùse yeta ya pùla iwechi yau, tewin wapùla asa'là là kappon yamùk matàik aya'là'nokon, 'tamù'nawàlà uselupantok yeta toppe tok uya,' Kaatù Maimu uya wate kasa. ¹⁷Tùse yeta ya pùla iwechi yau, mekamataik so'chi tawon kon pàk. Molopai so'chi tawon kon yeta ya pùla iwechi yau, Kaatù ittunài pen kasa mùkuttàik wapùla pùlayatta pili'nài kasa," teppù Jesus uya.

Tùnulunpasen Molopai Tanùnsen

¹⁸"Màlàpàk uchi ailon kulu sàlà, yà'làlà ànnulunpa kon non po nulunpa màlà epùn po. Màlà ananùmù kon non po yanùmù màlà epùn po.

¹⁹"Molopai tүүлon yekama uya sàlà àpàkù'nokon. Yà'là yattai là amyamlo asa'lon kon uya eusenumenkatok kon konekasak àwàpùlematok kon ipona pe yau, iwekkupù màlà àponalok kon pe Ukàipùnù epùn pon winà. ²⁰Masapùla asa'lon kon wapùla àsolùwawon kon wepili'chak uyesek yau yattai, molo wechi màlà tok piyau," teppù Jesus uya.

Tùsentsuppasen Pen Apyoto Pantomù

²¹Màlàyau Peter uyàpùppù Jesus piyak molopai yekamappoppù ya, "Uyepulu, yà'là kaichalà itekkwa ken utonpa uya àli kussak uwinàkàik yau ipàk usentuppa màlà? 7 pe ka' itekkwa lù?" tukaik. ²²Jesus uya yeikuppù, "Kane, 7 pe itekkwa pùla, tùse 70 pe'ne 7 pe itekkwa.^h ²³Masapùla itepulu pe we'nàtok epùn po wechi màlà, tapyoto yamùk uya tùwe'womatok kon ye'makapù i'chelok kin kasa. ²⁴Màlà yamùk kupù pàk iwepyattà yau kàyik nepùppù màlà ipyak iwomanàippù, tukke kulu pùlayatta pàk 10,000 talent yamùk kaichalà.ⁱ ²⁵Tùse ye'matok ya ike pùla iwechi pàk, itepulu uya ichilanma toppe ikupùppù, inoppù, imunkà yamùk tukaik, molopai tamù'nawàlà itesak pe iwettok pokonpe, iwe'womatok ye'ma toppe. ²⁶Apyoto wenappù tese'muyok tepulu yemlo-topo. 'Masa tàwà kùmàmukkà, molopai eye'ma uya màlà tamù'nawàlà,' tukaik ipawanattàppù ya. ²⁷Itepulu usentuppappù ipàk, màlàpàk tàwà iwe'womatok wettoppe ye'ma ya tukaik ikupùppù ya molopai iità toppe.

²⁸"Kàyik utàppù màlà molopai tùtonpa apyoto yepoloppù ya, tùwomanàippù tukke pùla là pùlayatta, 100 pe chilùpa pun. Ya'chippù ya molopai i'mùtumlukuppù ya. 'Uwomatok auya ye'makà!' teppù ya ipàk. ²⁹Itonpa apyoto wekkawai'mappù màlà itemlotopo molopai, 'Masa tàwà kùmàmukkà molopai eye'ma uya màlà,' tukaik ipawanattàppù ya. ³⁰Tùse iichentuppappù pen màlà. Patiki'chi tak itùtoppe ikupùppù ya.

^h 18:22 7 pe wapùla 77 pe itekkwa te ya pe iwechi. ⁱ 18:24 Talent wechippù màlà 1000 pe, màlàpàk 1,000,000,000 kaichalà'ne.

Tùwoyi ye'ma ya ponalà. ³¹Màlà yensak tùuya'nokon yau, tùulon kon apyoto yamùk wekkussak wechippù wakù pe pùla kulu. Molopai tok utàppù tepulu kon piyak molopai tamù'nawolon yekamappù tok uya ipàk. ³²Màlàyau mùkkàlà apyoto kà'mappù itepulu uya. 'Àli kulu àmà-là apyoto! Àpàk usentuppappù tamù'nawàlà ànkupùppù pàk, masapùla àpàk usentuppa toppe upawanattàsak auya pàk. ³³Eusentuppappù sàlà eppaino àtonpa apyoto pàk, usentuppappù àpàk kasa,' teppù itepulu uya ipàk. ³⁴Itepulu we'naikasak kulu wechippù màlà. Molopai apyoto yeu-nokoppù ya patiki'chi tak italumattà toppe, tamù'nawàlà tùwoyi ye'ma ya ponalà. ³⁵Màlà kasaichi Ukàipùnù epùn pon uya tamù'nawàlà àkupù kon màlà, eyewan kon yapai àtonpa kon pàk eusentuppa kon pùla iwechi yau," teppù Jesus uya.

Wemali'man Tùpo We'nonkantok

(Mark 10:1-12)

19 ¹Sàlà yamùk pàk tùuselupakapù tùpo Jesus uya Galilee nàmàppù molopai iwennappoppù Jordan latoi pon pata Judea yawon pona. ²Tukkan kon kappon yamùk uya màlà iwenaimappù molopai tok ipittàppù ya molo.

³Pharisee yamùk tonpa yamùk uyàpùppù màlà Jesus piyak ittuse, tok uya yekamappoppù, "Yà'làlè wennai na' màlà kàyik uya tùnoppù nonka wechi enupantok yawàlà?" tukaik. ⁴Jesus uya yeikuppù, "Kaatù Maimu yau ken na' yennài nan pen amyamlo, 'Iwepyattà pe Konekanài uya kappon yamùk konekappù walawok molopai uli'chan tawonnan tesak ya?' {GEN 1:27} ⁵Molopai Kaatù uya wateppù, 'Sàlà wennai uchi kàyik uya tükàipùnù molopai tùsan tawonnan nàmà màlà, molopai tok wekki'ma màlà tùnoppù pokonpe molopai asa'lon kon wena màlà tewin.' {GEN 2:24} ⁶Màlàpàk, asa'là tok wechi pen nen uchi màlà, tùse tewin. Kappon uchi Kaatù niki'massan pantakatak," teppù ya. ⁷Pharisee yamùk uya Jesus yekamappoppù, "Yà'là pe ken uchi iwechi pàk Moses uya, 'Ànoppù ànnonkapaì ewechi yau, inonka auya kaletayi itùkà itemyak molopai yeunoko pa,' teppù kàyik pàk?" tukaik. ⁸Jesus uya yeikuppù, "Moses uya, 'Tàwà tùnoppù kon nonkai tok,' teppù màlà, masapùla sa'man pe eyewan kon wechi pàk. Tùse sàlà kasa iwechippù pen màlà tamù'nawolon koneka yattai. ⁹Tekamayaik àpàkù'nokon, ànù'là kàyik tùnoppù nonkanài, ailon pe pùla tiwinàkàik iwessak yau, molopai tùulon nossan pokonpe iwemali'masak uya àli kupù màlà," tukaik.

¹⁰Inenupa ton uya ipàk, "Sàlà kasa iwechi kàyik molopai inoppù tawonnan wechi yau, wakù peiwa nen tùwemali'mase pùla we'nà wechi màlà," teppù. ¹¹Jesus uya yeikuppù, "Tamù'nawolon kon uya sàlà mayin yanùmù pen màlà, tùse mùkyamlo neken màlà ke ilepasak kon. ¹²Tùulon kon mùkyamlo

tùwemali'masan pen. Masapùla màlà kasa tùwentusak kon pàk, tùulon kon molonkonnà tùwemali'masan pen kappon yamùk uya tùkussak kon màlà kasa pàk, molopai tùulon kon tùwemali'masan pen itepulu pe we'nàtok epùn po pàkànsau. Ànù'là sàlà yanùnnàì uya yanùmù màlà,” teppù Jesus uya.

Jesus Uya Echikili Ton Mule Yamùk Pùlema

(Mark 10:13-16; Luke 18:15-17)

13Tùulon kon kappon yamùk uya mule yamùk nepùppù màlà Jesus piyak temyatù tùtoppe ya tok pona molopai iwàpùlema toppe, tùse inenupa ton uya kappon yamùk yàulàmappù. 14Tùse Jesus uya, “Tàwà mule yamùk nùyàpùì upyak, tok kùseleutanùttàu, masapùla epùn po itepulu pe we'nàtok wechi màlà pùsamlo yekkwa ponalok pe,” teppù. 15Temyatù tülùppù ya màlà mule yamùk pona, molopai nen uchi iitàppù.

Mamin Yesak Umoine

(Mark 10:17-31; Luke 18:18-30)

16Màlà yattai kàyik uyàpùppù màlà Jesus piyak. “Enupanàì, yà'là yekkwa ken wakù kupù uya, wema'nàtok yepotoppe uya?” tukaik yekamappoppù ya. 17“Yà'là pe ken iwechi pàk wakù pe nai'nùk pàk uye-kamappo auya màlà? Tewinan neken nen molo man, wakù. Enupantok ikukkà tàwàlàlè wema'nàtok yak àutà pa,” tukaik Jesus uya yeikuppù. 18“Yà'là yekkwaichi enupantok?” tukaik Jesus yekamappoppù ya. Màlàyau yeikuppù ya, “Ànù'là kù'wànàì, ànoppù pen pokonpe kechii, amak pe kechii, kasei pe kechii. 19Àkàìpùnù molopai asan tawonnan inamakà. Molopai ayakontalù i'nùnmakà eyiwalà mechi'nùnmayai'nùk kasa tawon,” tukaik. 20“Tamù'nawolon sàlà yamùk enupantok maimu yawàlà wessak man. Yà'là tu'ma ken uchi kupù uya?” tukaik umoine uya yeikuppù. 21Jesus uya ipàk, “Wakù pe, ikasa kulu eppai ewechi yau, itàkà molopai tamù'nawolon itesak pe ewettok ichilanmata, molopai entuppa'no kon mùlepaik molopai nen uchi mamin yamùk yesak pe ewechi màlà epùn po. Molopai uya'là àikkà,” teppù. 22Sàlà yetasak tùuya yau, umoine utàppù màlà tùusewankono'maik, masapùla tukke kulu temamin ke tùwechi pàk.

23Jesus uya nen uchi tùnenupa ton pàk, “Ailon kulu sàlà, sa'man pe kulu tukkan itemamin wewomù epùn po itepulu pe we'nàtok yak wechi màlà. 24Tekamatukkayaik àpàkù'nokon, sa'man pe pùla lùìwa camel wepakka akkussa yenu yetuta yai wechi màlà. Mamin yesak wewomù epùn po itepulu pe we'nàtok yak yentai,” teppù nàlà màlà. 25Yetasak tùuya'nokon yau inenupa ton usenumenkasak kulu wechippù màlà. “Ànùk wepùikattà ken uchi?” tukaik tok uya yekamappoppù. 26Jesus uya tok yeneppù molopai tok yeikuppù ya, “Sàlà màlà iwekkupù yentaino kappon yamùk pona, tùse tamù'nawolon màlà Kaatù nùkupù,” tukaik.

²⁷Màlàyau Peter uya, “Masa yenkà ina uya tamù'nawolon nànsak man molopai aya'là ina man. Yà'là yepolo ken uchi ina uya?” teppù. ²⁸Jesus uya tok pàk, “Ailon kulu sàlà, Kàyik Mumu wechi chichiu pe wakù tapon po emennak pata weyu yattai yau, amyamlo unenupassan wechi nàlà màlà chichiu pe 12 pan aponnok yamùk po. 12 pan kon Israel kok yamùk ittu kon pa. ²⁹Molopai tamù'nawolon kon tùwùk kon nànnài nan nùssan, wapùla tùlunan yamùk tùpachi ton, wapùla tükàipùnù kon, tùsan kon, tùmunkà kon yamùk wapùla tù'mà kon nànnài nan nùssan upàkànsau uya 100 pe itekkwa yepolo màlà molopai tàwàlàlà wema'nàtok yepolo tok uya. ³⁰Tùse tukkan kon wapiya nai'nannùk wechi màlà àkàmlàk, molopai tukkan kon àkàmlàk nai'nannùk sàlàpe wechi màlà wapiya,” teppù ya.

Tùwe'wotokomasan Umà Yau

20 ¹“Epùn po Itepulu pe we'nàtok wechi màlà umà yesak ko'llàma tùtàsèn kappon yamùk tù'mà yau tùwe'wotokoma woton kon yepose kasa. ²Tùwe'wotokomasan ye'matok tùuya konekappù ya màlà tok pokonpe, tewin chilùpa pun iwessek kasa là. Molopai tok yeunokoppù ya e'wotokomase tù'mà yak. ³Iitappù tu'ma màlà makitti pàk tok wessek yak, wei wenussak 9:00 yattai tùse molo kàyik yamùk wechi satik pe yà'là pàk pùla yenepù ya. ⁴Màlàpàk tok pàk, ‘Amyamlo nàlà itàtàk kon e'wotokomase u'mà yak, molopai eye'ma kon uya màlà ikasa,’ teppù ya. ⁵Màlàpàk tok utappù. Molopai nàlà inakattapailà wei wechi tùse, molopai wei wetteilettàsak pe 3:00 yattai tu'ma màlà lùppù kupùppù ya. ⁶Wei wewomù winàkàik lùiwa nen uchi tùtàsak makitti motak yau, tùulon kon tu'ma kàyik yamùk wechi molo lùppù satik pe yà'là pàk pùla yenepù ya. ‘Yà'là peichi iwechi pàk pata ko'manka auya'nokon màlà yà'làlà tükusse pùla?’ tukaik tok yekamappoppù ya. ⁷Ànù'là uya ina yekamapposak ina we'wotokoma toppe pùla iwechi pàk,’ tukaik tok uya yeikuppù. ‘Itàtàk kon nàlà e'wotokomase u'mà yak,’ teppù ya tok pàk.

⁸“Pata uko'mansak yau, umà yesak uya tok yennài pàk, ‘Tùwe'wotokomasan ikà'makà molopai tok ye'makà, àkàmlà'nokon nùssan winàpai tùpyattàse molopai wapiyalok kon nùssan motak iwenukattoppe,’ teppù. ⁹Kàyik yamùk wei wewomù winàkàik tùwe'wotokoma kon pàk iwessa'molùkasak kon ye'mappù màlà tewin chilùpa pun ke. ¹⁰Màlàyau kàyik yamùk iwe'wotokoma toppe wapiya yekamapposak kon uyàssak te'ma tok kon pe yau, eke peiwa pùlayatta yepolo tùuya'nokon pe tok uya yekamappù, tùse mùkyamlo uya nàlà tewin chilùpa pun yepoloppù. ¹¹Tùpùlayattayi kon yekkwatùppù tok uya molopai umà yesak winàkàik tùsàulàma kon pàk tok wessa'molùkappù. ¹²‘Pùsamlo àkàmlàk yekamapposak kon ne'wotokomai tachin pe pùla, ina we'wotokoma kassak

sa'man pe tuse a'nek wei yau. Tuse tok ye'masak auya man ina yepeppu kaichala!' teppu tok uya. ¹³'Utonpa, ayama'masak kon uya pula man. Eusenumekatok kon ku mukonekatou tewin wei wotoko kupu pak tewin chilupa pun yepek pe,' tukaik tok yeikupu ya. ¹⁴'Eye'matok kon uchi yanuntak kon molopai emeitak kon. Pusalmo akamlak iwe'wotokoma toppe yekamapposak kon nupu enlepapai wessaik elepasak kon uya nai'nuk kaichala. ¹⁵I'che wettok kupu uya ken na' uchi upulayattayi ke wechi mala ikasa pula? Wapula ka' akulumalu kon mala lu masapula tuwe'lepasen pe wechi pak?' teppu ya. ¹⁶Malapak mukyamlo akamlanokon wechi mala wapiya, molopai mukyamlo wapiyalok kon wechi mala akamlak," teppu Jesus uya.

Jesus Uselupa Tu'ma Tewelittok Pak

(Mark 10:32-34; Luke 18:31-34)

¹⁷Jerusalem pona tuta pe Jesus uya 12 pan kon tunenupa ton yalappu mala miya molopai tok yeluppupu ya amak yai, tuta'ima'nokon. ¹⁸"Masa yetatak kon, utan'nokon sala Jerusalem pona, mala motau Kayik Mumu tulu mala eke ton paatele yamuk yepulu yemyak, molopai enupannan Law pak yemyak. Molo mala tok wekkupu iwatoppe tuuya'nokon. ¹⁹Molopai nen uchi itulu mala tuulon kon kapon yamuk Jew yamuk pen yemyak, tok wakla mala ipak italumatta pe. Tok uya ippopatulu mala, molopai tok uya ipukapatulu mala pulusuk pona. Molopai nen uchi icholuwano wei yattai iwuluuka mala wema'natok yak," tukaik.

Zebedee Munka Yan Nenna

(Mark 10:35-45)

²⁰Malayu Zebedee munka yan uyapupu mala Jesus piyak walawoti'chi tumunka yamuk pokonpe, iwepeimappu itemlotopo molopai i'che tuwettok yennappu ya ipak. ²¹"Ya'la i'che messan?" tukaik, Jesus uya yekamappupu. "Asa'lon kon umunka walawoti'chi yamuk weleuta toppe apyak ikukka, tewin kamik pen eyemyatu winu, molopai tuulon akamik wina Kin pe ewechi yau," tukaik yeikupu ya. ²²Jesus uya tok yeikupu, "Enenna kon ittu auya'nokon pula man. Pusu yawon, inchi uya winakak nai'nuk inchi ken na' uchi auya'nokon?" tukaik Jesus uya tok yekamappupu. "Ina uya nen inchi," tukaik tok uya yeikupu. ²³"Ussawu yawon inchi lanen auya'nokon, tuse ikasa pula iwechi mala anu'la yanumu uya iweleuta toppe ukamik pen wina, molopai ukamik wina tukaik yau. Sala mala patassek yamuk Ukaiunu nukonekappu iponalok kon ponalok pe," teppu Jesus uya tok pak.

²⁴Tuulon kon 10 pan kon Jesus nenupa ton uya sala yetasak yau, tok we'naikappu asa'lon kon echilunan pak. ²⁵Malapak Jesus uya tamu'nawala

tok kà'mappù màlà tamùkke tùpyak molopai, “Mùttuyatàik Jew yamùk pen yepulu yamùk wechi tùmèluntàlù ke, tok yepoi, molopai mùkyamlo yennài nan pe tok yepulu yamùk wechi. ²⁶Sàlà kasa ewechi kon pen màlà. Tùse làkku ànù'là àklottau'nokon eke pe enapai tùwessen wechi màlà àpitolù kon pe. ²⁷Molopai ànù'là wechi wapiya eppai yau, tàwà ayapyoto kon pe nechii. ²⁸Kàyik Mumu uyàpùppù tapyoto ke esse pen màlà, tùse apyoto pe esse, molopai tùwemattok tùse tukkan kon kappon yamùk ye'ma toppe tùuya,” teppù Jesus uya.

Asa'lon Kon Enpùnnon Kàyik Yamùk Uchipittà

(Mark 10:46-52; Luke 18:35-43)

²⁹Jesus molopai inenupa ton uya Jericho nàmà tùse tukkan kon kulu kappon yamùk uya iwenaimappù. ³⁰Asa'lon kon enpùnnon kàyik yamùk, asanta yena po chichiu pe tùwessen uya Jesus uya pata yentaka yetappù màlà, màlàpàk tok wessa'molùkappù tùwentaimepàtù kon pàk, “Itepulu, David Mumu! Ina pàk tàwà esentuppakà!” tukaik. ³¹Tukkan kon kappon yamùk uya tok yàulàmappù, “Eppana ettàk kon!” teppù tok uya. Tùse eke peiwa tok wentaimèppù, “Itepulu, David Mumu! Ina pàk tàwà esentuppakà!” tukaik. ³²Jesus weleutappù molopai tok kà'mappù ya. “Yà'là kupù uya i'che messatàu àponalok kon pe?” tukaik tok yekamappoppù ya. ³³“Itepulu, ina yenu yakkoka auya i'che ina man!” teppù tok uya. ³⁴Jesus usentuppappù tok pàk molopai tok yenu yappàtùppù ya. Màlà yattai là tok uya pata yeneppù molopai tok utàppù Jesus ya'là.

Jesus Welepamù Jerusalem Pona

(Mark 11:1-11; Luke 19:28-40; John 12:12-19)

21 ¹Jerusalem winàkàik tùuyàpù kon pe Jesus molopai inenupa ton uyàpùppù màlà Bethphage Olives Tùpù motawon pata motak. Molo asa'là ta'lon kon yeunokoppù ya. ²“Pata eyemloto kon po nai'nùk yak itàtək kon. Màlà yattai tonki yewattàsak yepolo auya'nokon màlà imle ipyau. Tok meukatàik molopai tok mùnettàik upyak. ³Molopai ànù'là uya yà'làlà te yau, ‘Ina yepulu tok i'che kulu man’ mùkatàik. Molopai màlà yattai là tok utà toppe ikupù ya màlà,” teppù ya tok pàk.

⁴Sàlà wekkupùppù màlà Kaatù Maimu yenpoikanài uselupappù kasa iwekkupù yekamanài pe.

⁵“Pata Zion yawon pàk yekamakà. Ekinù nùyàssan apyak.

Ten pan mùkkàlà molopai tonki po nùyàssan, tonki mule po,”

tawon. {ZEC 9:9}

⁶Màlàpàk inenupa ton utàppù màlà molopai Jesus nekamappù ikuttoppe tùuya'nokon kupùppù tok uya. ⁷Tok uya tonki molopai imle tawonnan nepùppù. Tok uya tùpon kon nonkappù tok pona, molopai Jesus wenuku-

ppù ipona. ⁸Tukkan kon kappon yamùk uya tùpon kon yalenkapàtùppù asantawàlà, tùulon kon uya kumya yale walai yattàpàtù molopai inonkapàtù tùse. ⁹Tukkan kon kappon yamùk Jesus wapiya molopai ite'mappù pàk tùutàsan wessa'molùkappù màlà tùwentaimepàtù kon pàk,

“David Mumu yapulàtàk kon!

Mùkkàlà nùyàssai'nùk Itepulu yesek yau yapulàtàk! Kaatù yapulàtàk!” tukaik.

¹⁰Jesus welepansak Jerusalem pona yau, tamù'nawàlà pata yawon kon utaimelunpasak wechippù molopai tok uya. “Ànùk ken uchi mùkkàlà?” teppù. ¹¹“Kaatù Maimu yenpoikanài pùsàlà Jesus, Galilee yawon Nazareth pon,” tukaik tukkan kon kappon yamùk uya yeikuppù.

Jesus Utà Kaatù Yùwùk Tak

(Mark 11:15-19; Luke 19:45-48; John 2:13-22)

¹²Jesus utàppù màlà Kaatù yùwùk tak molopai tamù'nawolon kon yà'làlà ye'mannan molopai yà'làlà chilanmannan itau yenpakkappù ya. Pùlayatta yenchimannan pùlayattayi yapon yamùk lattàpàtùppù ya, molopai wakokkwa yamùk chilanmannan yapon yamùk. ¹³Molopai tok pàk, “Kaatù Maimu yau, ‘Uyùwùk yesatù màlà wàpùlemantok yùwùk pe tukaik iwe'menukasak màlà.’ {ISA 56:7} Tùse amak ton uso'nantok itak pe imasak auya'nokon man!” teppù ya.

¹⁴Enpùn molopai sesen pan uyàpùppù màlà Jesus piyak Kaatù yùwùk tak molopai tok ipittàppù ya. ¹⁵Eke ton paatele yamùk yepulu molopai Law pàk enupannan we'naikappù màlà, eke ton tensan pen kupù ya yensak tùuya'nokon yau. Molopai mule yamùk wentaimepàtù Kaatù yùwùk pùlolo po, “David Mumu yapulàtàk kon!” tukaik pàk. ¹⁶Tok uya Jesus pàk, “Yà'là te là na' pùsamo mule yamùk uya metayan?” teppù.

“Ewaik, Kaatù Maimu yau ken na' imenukasak lùppù yennài nan pen amyamlo,

‘Mule yamùk molopai echikili ton mule yamùk winàpai wakù kulu apulàntok kussak auya màlà,’ tawon?” teppù ya.

{PSA 8:2}

¹⁷Jesus uya tok nàmàppù molopai iitàppù pata poi Bethany pona, màlà yailà pata tùlùppù ya.

Jesus Uya Fig Yek Pa'nùpù

(Mark 11:12-14, 20-24)

¹⁸Iwemassak pe Jerusalem pona tùwennappo yau, Jesus wapàk-kassak wechippù. ¹⁹Fig yek yeneppù ya màlà asanta yena po molopai iitàppù itekalepàk, tùse yà'làlà yepoloppù ya pen màlà, tùse yale neken. Màlàpàk yei pàk, “Ewepeta tu'ma pen màlà!” teppù ya. Màlà yattai fig

yek waipùtappù màlà. ²⁰Inenupa ton uya sàlà yeneppù molopai tok use-numenkappù. “Yà'là kasa ken uchi fig yek naipùtai asse'ne là?” tukaik tok usekamappoppù. ²¹Jesus uya tok yeikuppù “Ailon kulu sàlà, ailon te auya'nokon, kasei tukaik pùla yau, tükuppàssai'nùk sàlà fig yek pàk kupù auya'nokon màlà, sàlà neken pen. Sàlà wùk pàk nàlà lànen, 'E'wuluukakà molopai epukakà palau kak,' te auya'nokon, molopai iwekkupù màlà. ²²Ailon te auya'nokon yau, yà'làlà enennappù kon àwàpùlema kon pe, yepolo auya'nokon màlà,” teppù Jesus uya.

Jesus Yapàikketù Pàk Ekamappontok

(Mark 11:27-33; Luke 20:1-8)

²³Jesus wennappoppù màlà Kaatù yùwùk tak. Molopai kappon yamùk yenupa ya tùse, eke ton paatele yamùk yepulu molopai tünamasan uyàpùppù Jesus piyak molopai tok uya yekamappoppù, “Yà'là yekkwa ken apàikkek yesak àmàlà sàlà yamùk kupù pa? Ànùk ken elepatai sàlà apàikkek ke?” tukaik. ²⁴Jesus uya tok yeikuppù, “Tewin neken eyekamappo kon uya sàlà. Molopai yei'chak auya'nokon yau, yekama uya màlà àpàkù'nokon yà'là yekkwa là apàikkek ke sàlà yamùk kupù uya. ²⁵I'nai yailàpai ken John yapàikketù uyàpùppù kappon yamùk yenpatauka toppe ya. Kaatù winàpai ka'lù, wapùla kappon winàpai?” tukaik.

Tok wessa'molùkappù tùuselupa kon pàk tiyiwalà'nokon, “Yà'là te'nokon ken uchi? ‘Kaatù winàpai iyàssak màlà,’ te'nokon yau nen, ‘Yà'là pe ken uchi iwechi pàk ailon te auya'nokon pùn John pàk?’ te ya màlà. ²⁶Tùse, ‘Kappon winàpai iyàssak màlà,’ te'nokon yau, usenalippan man yà'làlà kupù kappon yamùk uya kiwinàkài'nokon pàk, masapùla tamù'nawàlà tok uya ailon tesak màlà John wechi Kaatù Maimu yenpoikanài pe pàk,” teppù tok uya.

²⁷Màlàpàk tok uya Jesus yeikuppù, “Ina uya ittu pùla man,” tukaik.

Molopai tok pàk, “Àpàkù'nokon nàlàichi yekama uya pen sàlà, yà'là yekkwa là apàikkek ke sàlà yamùk kupù uya,” teppù Jesus uya.

Asa'lon Kon Walawoti'chi Yamùk Pantomù

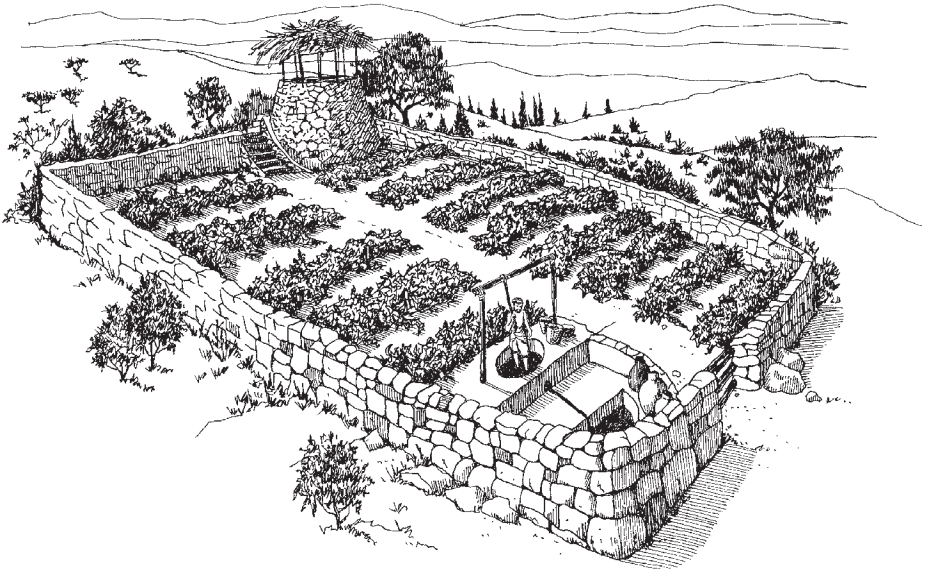
²⁸“Yà'là tukaik ken mesenumenkayatàu? Kàyik wechippù màlà molo asa'lon kon imu yamùk. Wapiyalok piyak iitappù màlà molopai ipàk, ‘Umu, umà yak e'wotokomata sàlàpe,’ teppù ya. ²⁹‘Utà pen sàlà,’ tukaik yeikuppù ya, tùse màlà tupo tùsenumenkatok mùyakanmappù ya molopai iitappù umà yak. ³⁰Màlàyau ikàipùnù utàppù yakon piyak, molopai watetukkappù ya. ‘Ewaik, ukàipùnù utà màlà,’ tukaik yeikuppù ya, tùse iitappù pen màlà. ³¹I'nai uya ken tükàipùnù wettok i'che kupùppù nai?” teppù Jesus uya. “Wapiyalok uya,” tukaik tok uya yeikuppù. “Ailon kulu sàlà, pùlalyatta pili'nài nan molopai kàyik yamùk yemyak tùwe'chilanmasan utà

màlà Kaatù patassek yak awapiya'nokon. ³²Masapùla John Enpataukanài uyàpùppù màlà apyakù'nokon iwalaì asanta yekamase molopai ailon te auya'nokon pùn. Tùse pùlayatta pili'nài nan molopai kàyik yamùk yemyak tùwe'chilanmasan uya ailon teppù ipàk. Sàlà yene tùpo'nokon nànen eusenumenkatok kon mùyakanma auya'nokon pùn molopai ailon te auya'nokon pùn,” teppù Jesus uya.

Grape Yekkwa Mainanpannan Pantomù

(Mark 12:1-12; Luke 20:9-19)

³³“Tùulon panton yetatak kon,” teppù Jesus uya. “Pata yesak wechippù màlà molo, grape yekkwa pànnàippù. Kulala tùlùppù ya iwoi, molopai non yakappù ya wain kaklàtok tùuya yau pe. Kawon pata yentok ipoi yamùppù ya. Molopai umà tùlùppù ya imainanpannan pe tùnepolossan yemyak. Molopai iitàppù tùulon pata yak. ³⁴Kùyali pilittok yattai iwechi yau, tapyoto yamùk yeunokoppù ya umà mainanpannan piyak tùponalok yepose. ³⁵Umà mainanpannan uya itapyoto yamùk ya'chippù, tewin ippoppàtùppù tok uya, tùulon wànàppù tok uya, molopai tùulon wànàppù tok uya tàk ke. ³⁶Kàyik uya tu'ma tùulon kon tapyoto yamùk yeunottu'mappù, tukke wapiyalok kon yentai, molopai umà mainanpannan uya tok talumattàppù màlà kasa làma. ³⁷Àkàmlàk lùppù tùmu yeunokoppù ya tok piyak. ‘Umu nama nen ken uchi màlà tok uya ko,’ tei'ma. ³⁸Tùse imu yensak tùuya'nokon yau, umà mainanpannan uya tiyiwala'nokon, ‘Pùsàlà mùkkàlà

Umà, tùkulalayi kenan grape yekkwa (21:33)

umà yesak mumu. Àittàk kon iwàpai'nokon man, molopai nen uchi iponalok wettope kùponalok kon pe' teppù. ³⁹Màlàpàk tok uya ya'chippù, tok uya yenu'mappù màlà umà yapai, molopai tok uya iwànàppù.

⁴⁰“Molopai yà'là pe ken umà yesak uya mùkyamlo umà mainanpannan kupù tùuyàssak yau?” tukaik Jesus uya tok yekamappoppù. ⁴¹“Àli ku'nài nan wànà yaichi màlà ipla tok tùtalumattàse molopai tùulon kon umà mainanpannan yemyak itùlù ya, mùkyamlo tùlepa woton kon tùponalok ke iweyu yattai yemyak,” tukaik tok uya yeikuppù.

⁴²Jesus uya tok pàk, “Kaàtù Maimu yau ken na' sàlà yensak auya'nokon pùla nai?

‘Tàk tapùì yamùnnan nùnulunpappù tapulàsen yek pen wenappù man i'che kulu we'nàtok pe.

Sàlà wekkupùppù màlà Itepulu winà. Wakù pe kulu man! tawon. {PSA 118:22-23}

⁴³“Màlàpàk tekamayaik àpàkù'nokon, sàlà lepantok mokka màlà ewinàpai'nokon molopai itùlù màlà kappon yamùk wakù pe tùwepetasan yemyak. [⁴⁴Ànù'là tùwekkawai'masen sàlà tàk pona utakitukka màlà tùutamoklosse. Molopai ànù'là pona tàk wekkawai'masak yau, ya'woka ya màlà ipla sululuk pe,]” teppù ya.

⁴⁵Eke ton paatele yamùk yepulu molopai Pharisee yamùk uya Jesus pantomù yetappù màlà molopai tùpàkù'nokon iichelupa pe tok uya ittu-ppù. ⁴⁶Màlàpàk tok wechippù Jesus ya'chi'che. Tùse tok usenalippù tukkan kon kappon yamùk, Jesus wechi Kaatù Maimu yenpoikanài pe ittunna pàk.

Wemali'mantok Yattai Uta'lettàntok Pantomù

(Luke 14:15-24)

22 ¹Jesus uya tu'ma panton yamùk yapulàppù kappon yamùk yelupa tùuya yau. ²“Sàlà kasaichi epùn po itepulu pe we'nàtok wechi màlà, Kin tùmu ponalok pe iwemali'ma yattai uta'lettàntok konekanàippù kasa. ³Tapyoto ton yeunokoppù ya màlà uta'lettàntok yak ikà'masak kon kà'mase, tùse àippai pùla tok wechippù. ⁴Màlàpàk tùulon kon tapyoto ton yeunokoppù ya tùmaimu pokonpe, 'Ikà'masak kon pàk, Uta'lettàtok wekonekasak man sàlàpe. Uyùkùnnon paaka yamùk molopai kaiwanton paaka munkà wàsak man molopai tamù'nawolon wekonekasak man. Àittàk kon uta'lettàntok yak, tawon. ⁵Tùse ikà'masak kon uya yetapàtùppù molopai i'che tùwettok kon kusse tok utàppù. Tewinan utàppù màlà tù'mà yak. Tùulon utàppù tùwotokoyi yak. ⁶Tùulon kon uya kin yapyoto ton ya'chippù. Àsà pe tok talumattàppù molopai tok wànàppù tok uya. ⁷Kin we'naikasak kulu wechippù màlà molopai tùsoichayi yamùk yeunokoppù ya tok wànnan nùssan wàse, molopai tok pata pottàse. ⁸Màlàyau tapyoto

ton kà'mappù ya màlà. 'Wemali'mantok yattai uta'lettàntok wekonekasak man, tuse kappon yamùk unka'massan wechippù tûuyàssan yek pe pùla man. ⁹Itàtàk kon, eke ton asanta tak. Molopai uta'lettàntok yak tukke là kappon yamùk enepoloppù kon mùkà'matàik,' teppù ya. ¹⁰Màlàpàk itapyoto ton utàppù màlà asanta yamùk tak molopai tamù'nawàlà kappon yamùk tûnepoloppù kon pilipùppù tok uya, wakù ton, molopai àli ton. Molopai wemali'man patassek wanùssak wechippù kappon yamùk ke.

¹¹“Kin wewomùppù màlà ikà'masak kon yense. Màlàyau kàyik yeneppù ya màlà wemali'man yattai yau we'nàtok pen pon yau. ¹²‘Utonpa, yà'là kasa ken uchi mewomùì sàlà motak wemali'man yattai yau we'nàtok pon yau pùla?’ tukaik, kin uya yekamappoppù. Tuse yà'là te ya pùla iwechippù. ¹³Màlàyau kin uya tapyoto ton pàk, ‘Itemyatù molopai itta yaulonpàttàk kon molopai yenu'matàk kon ewalupàttak. Molo ikalawù màlà molopai tûyà kàlàlà'ima ya,’ teppù ya. ¹⁴Masapùla tukkan kon kà'masak màlà tuse tukkan kon pen menkasak,” teppù Jesus uya.

Pùlayatta Tùtok Caesar Yemyak

(Mark 12:13-17; Luke 20:20-26)

¹⁵Pharisee yamùk wepakkappù molopai iichelupatok winà Jesus ya'chitok tûuya'nokon kupùppù tok uya. ¹⁶Màlàyau tûnenupa ton tonpa yamùk molopai Herod tonpa yamùk yeunokoppù tok uya Jesus piyak. “Enupanài, ina nùttuyan wakù pe ewechi. Kappon yamùk ponalok ailon, Kaatù yeselu pàk enupanài àmàlà, yà'là tukaik kappon yamùk usenumenka pàk tûutaimelunpaik pùla, masapùla tamù'nawolon kon kappon yamùk mùkyamlo ekkaichalon kon eyenu yau.

¹⁷“Ina pàk uchi yekamakà, yà'là kasa ken mùttuyan? Caesar yemyak na' pata ye'ma wechi màlà ikasa, wapùla kane ka'lù?” tukaik. ¹⁸Jesus uya àli kupù pàk tok wekkupù ittuppù. Màlàpàk, “Tùusennakasan amyamlo! Yà'là peichi iwechi pàk uyittui'che ewechi kon màlà? ¹⁹Pùlayatta pun pata ye'matok ike yenpoikatàk kon uyemyak!” teppù Jesus uya. Tok uya pùlayatta pun nepùppù itemyak. ²⁰Molopai tok yekamappoppù ya, “Ànùk yenpata molopai ànùk yesek ken uchi sà?” tukaik. ²¹“Caesar,” tukaik tok uya yeikuppù. Màlàpàk Jesus uya, “Caesar yemyak iponalok itùtāk kon molopai Kaatù yemyak iponalok itùtāk,” teppù. ²²Sàlà yetasak tûuya'nokon yau tok usenumenkappù kulu màlà molopai tok uya inàmàppù.

We'wuluukantok Yattai Wemali'mantok

(Mark 12:18-27; Luke 20:27-40)

²³Màlà lùppù wei yattai Sadducee yamùk tonpa yamùk uyàpùppù Jesus piyak. Mùkyamlo wechippù màlà kappon yamùk we'wuluuka pen màlà weli'nàtok yapai tawonnan pe. ²⁴“Enupanài, Moses uya nen

kappon yamùk yenupappù, Kàyik weli'chak imunkà pùla echii'ma yau, yakon wechi tùlui noppù lùppù yak màlà, tok uya mule yamùk yepo-toppe iweli'chak lùppù munkà pe,” tukaik. ²⁵“Molo iwechippù màlà 7 pan kon echilunan kàyik yamùk talà iwemassak kon nùssan. Wapiyalok wemali'mappù màlà, molopai iwelikùppù imunkà pùla, màlàpàk tùnoppù lùppù nàmàppù ya takon noppù pe. ²⁶Màlà lùppù wekkupùppù màlà yakon pàk, tok solùwano pàk miya tok ya'mippù tepose. ²⁷Àkàmlàk lùppù nossan welikùppù. ²⁸Màlà iweli'chak kon we'wuluukasak weli'nàtok yapai weyu yattai ken, ànùk noppù pe iwechi? Tamù'nawàlà tok uya imali'mapàssak tùse,” teppù tok uya.

²⁹Jesus uya tok yeikuppù, “Yennakasak pe messatàik! Masapùla Kaatù Maimu wapùla Kaatù yapàikketù ittu auya'nokon pùla iwechi pàk. ³⁰We'wuluukantok yattai kappon yamùk wemali'ma pen màlà, inchelù yamùk kasa tok wechi màlà epùn po. ³¹Molopai iweli'chak kon we'wuluukatok pàk, Kaatù nekamappù na' àpàkù'nokon ittu auya'nokon pùla nai? Watesak ya, ³²‘Abraham Kaatùyi iulà, Isaac Kaatùyi, molopai Jacob Kaatùyi,’ tawon. {EXO 3:6} Nulànan kon Kaatùyi mùkkàlà, iweli'chak kon Kaatùyi pen,” teppù Jesus uya. ³³Sàlà yetasak tùuya'nokon yau tukkan kon kappon yamùk usenumenkasak wechippù màlà enupantok ya pàk.

Eke Kulu Enupantok

(Mark 12:28-34; Luke 10:25-28)

³⁴Pharisee yamùk uyàpùppù tamùkke Jesus uya Sadducee yamùk yeppaka'nùpùppù yetasak tùuya'nokon yau. ³⁵Molopai tok tonpa, Law pàk iichenupasak wechippù ittu'che ekamappontok ke. ³⁶“Enupanài, i'nai ken màlà eke kulu suwa ekkà tetok, Law yawon?” tukaik. ³⁷Jesus uya yeikuppù, “Itepulu Akaatùyi i'nùnmakà tamù'nawàlà eyewan ke, molopai tamù'nawàlà ayakkwalù ke, molopai tamù'nawàlà eusenumenkatok ke, tawon. {DEU 6:5} ³⁸Sàlàichi màlà eke molopai tükussen kulu enupantok. ³⁹Yakon tükussen kulu màlà walai làma, ayakontalù i'nùnmakà eyiwàlà mechi'nùnmayai'nùk kasa, tawon. {LEV 19:18} ⁴⁰Tamù'nawolon Law molopai Kaatù Maimu yenpoikannan uya imenukasak màlà sàlà asa'lon tükussen yau,” teppù Jesus uya.

Ànùk Mumu Ken Mùkkàlà Christ

(Mark 12:35-37; Luke 20:41-44)

⁴¹Pharisee yamùk wepili'chak tamùkke yau, Jesus uya tok yekama-poppù. ⁴²“Yà'là tukaik ken tùsenumenkasan amyamlo Christ pàk? Ànùk pa ken mùkkàlà?” tukaik.

“David pa nen mùkkàlà,” tukaik tok uya yeikuppù. ⁴³⁻⁴⁴“Yà'là pe ken uchi iwechi pàk Wakù Akkwalù uya David kupùppù màlà, Uyepulu

tukaik yesattoppe ya?” tukaik Jesus uya tok yekamappoppù. “Masapùla David uya,

Itepulu uya Uyepulu pàk, ‘Chichiu pe ekkà meluntà uyemyatù winà,
eyeyatonnon tùlù uya atta yokkoik ponala,’ teppù màlà.

{PSA 110:1}

⁴⁵“David uyaichi yesatù Uyepulu tukaik yau, yà'là kasa ken uchi Christ wechi David pa pe?” tukaik Jesus uya tok yekamappoppù. ⁴⁶Tùse ànù'là yei'nài pùla iwechippù molopai màlà motapai ànù'là uya yekamappopàttukkappù pen.

Law Pàk Enuupannan Molopai Pharisee Yamùk Yeselu

(Mark 12:38-39; Luke 11:43, 46; 20:45-46)

23 ¹Jesus uya tukkan kon kapon yamùk, molopai tùnenupa ton yelupappù. ²“Enuupannan Law pàk, molopai Pharisee yamùk kussak màlà Moses Law yekamannan pe,” teppù ya. ³“Màlàpàk uchi tamù'nawolon tok nekama maimu yawàlà mettàik molopai mùkuttàik. Tùse tok yeselu kùkkuttàu, masapùla tùnekama kon ku'nài nan pen mùkyamlo. ⁴Eme'nek pe yaplu konekannan mùkyamlo molopai kapon yamùk mùpona yaulonpà'nài nan, tùse tewin nà elekkwà temyatù kon ke yanùmù pàk alikyek pe tok wechi pen màlà màlà yamùk yaplu yalà pàk. ⁵Tamù'nawolon ku'nài nan mùkyamlo kapon yamùk uya neken yentoppe. Eke pe Kaatù Maimu yen konekannan mùkyamlo tepiyèppà kon pàk molopai temekun kon pàk, molopai kusan pe tùpon kon yeppi yùpùlù ku'nài nan!” teppù Jesus uya. ⁶“Wakù kulu patassek iwakùli ton mùkyamlo uta'lettàn yattai, molopai wakù kulu aponnok iwakùli ton wepili'nàtok itak tau. ⁷Makitti tau ‘Wakù pe na' messan?’ te namantok pokonpe iwakùli ton mùkyamlo, molopai Ti'cha tukaik kapon yamùk uya tesatù kon iwakùli ton. ⁸Eyesatù kon uchi kùsettak Ti'cha tukaik masapùla tamù'nawàlà echitonpa

Eke pe Kaatù Maimu yen konekannan mùkyamlo tepiyèppà kon pàk. (23:5)

ton amyamlo molopai tewinan neken Eyenupanàì'nokon yesak. ⁹Molopai ànù'là kùsesattàu Ukàipùnù tukaik sàlà non po, masapùla tewinan neken epùn pon Ikàipùnù ton amyamlo. ¹⁰Wapùla 'Ti'cha' pe eyesatù kon kùsettak, masapùla tewinan neken mùkkàlà eyenupanàì'nokon Christ. ¹¹Eke pe kulu àklottau'nokon nai'nùk wechi màlà ayapyoto kon pe. ¹²Molopai ànù'là eke pe tùwekkussen yàssà'mùntanùpù màlà, molopai ànù'là àssà'mùla tùwessen ma màlà eke pe," tukaik.

Àsà Tetok Tùusennakasan Pàk

(Mark 12:40; Luke 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³“Àsà pe kulu iwechi màlà àpona'nokon, Law pàk enupannan molopai Pharisee yamùk! Tùusennakasan amyamlo! Kappon yamùk wakkà'nàì nan, itepulu pe we'nàtok epùn po mùlatta takkose. Màlà yak amyamlo utà pen màlà molopai tùulon kon utà toppe tok kupù auya'nokon pùla man. [¹⁴Àsà pe kulu iwechi màlà àpona'nokon Law pàk enupannan molopai Pharisee yamùk! Tùusennakasan amyamlo! Itayappù iweli'chak kon yemamin molopai tok patassek mokkannan. Molopai nàlà kusan pe tùwàpùlemasan amyamlo, kappon yamùk uya neken yentoppe. Sàlà wenai atalumattàtok kon wechi màlà àsà peiwa.]

¹⁵“Àsà pe kulu iwechi màlà àpona'nokon Law pàk enupannan molopai Pharisee yamùk! Tùusennakasan amyamlo! Tuna po tùutàsan amyamlo molopai tamù'nawolon pata yawà, tewin kappon lattàse ewinàkài'nokon. Molopai ilattàsak auya'nokon yau asak itek kwa apok patassek yak tùutàsen yek pe ikussak auya'nokon màlà, akasa'nokon.

¹⁶“Àsà pe iwechi màlà àpona'nokon, enpùla echii'ma anàì nan! Enupannan amyamlo, 'Ànù'là uya suwa wechi màlà tesak Kaatù yùwùk winà yau, yà'là pe iwechi pen màlà, tùse watesak ya kolù Kaatù yùwùk tawon winà yau, mùkkàlà ya'chichak màlà ikupù uya màlà teppù ya lùppù uya,' tukaik,” teppù Jesus uya. ¹⁷“Enpùnnon pakko ton! I'nai ken uchi màlà eke lùwa, kolù ka'lù, wapùla Kaatù yùwùk kolù ku'nàì esuken? ¹⁸Enupannan nàlà amyamlo, 'Ànù'là uya suwa wechi màlà tesak itùsak lùppù pottà yapon Kaatù yùwùk tawon yesek winà yau, ikupù uya teppù tùuya kupù ya kulu pen màlà, tùse ànù'là uya wa wechi màlà tesak tùpottàsen màlà ipottà yapon pon yesek winà yau mùkkàlà ikupù uya teppù tùuya kupùik!' tukaik. ¹⁹Enpùla messatàik! I'nai ken uchi màlà tùnamasen, lepantok ka'lù, wapùla itùsak lùppù pottà yapon Kaatù yùwùk tawon, esuken lepantok ku'nàì? ²⁰Màlàpàk uchi kappon uya wa nen wechi màlà te lepantok pottà yapon yesek winà yau, wa nen wechi te ya màlà lepantok yapon yesek winà, molopai tamù'nawolon ipon lepantok kon yesek winà. ²¹Molopai kappon uya wa nen wechi màlà te Kaatù yùwùk yesek winà yau, wate ya màlà Kaatù yùwùk yesek winà,

molopai mùkkàlà itau tùwemassen Kaatù yesek winà. ²²Molopai kappon uya suwa nen wechi màlà te epùn yesek winà yau, wate ya màlà Kaatù yapon yesek winà molopai mùkkàlà ipo tùwessen yesek winà.

²³“Àsà pe kulu iwechi màlà àpona'nokon Law pàk enupannan, molopai Pharisee yamùk! Tùsennakasan amyamlo! Kaatù lepannan amyamlo tewin 10 pan itesak pe ewettok kon yapai, kùyalì kà'nùnpannan nà mint, dill molopai cummin ke, tùse tùkussen kulu Law yawon uya enupantok nulunpannan amyamlo, ikasa we'nàtok, usentuppantok molopai ailon pe we'nàtok. Sàlà yamùk kupù auya'nokon sàlà eppaino wapiyalok tùnulunpase pùla. ²⁴Enpùla echii'ma anàì nan! Kanpitu yasukannan amyamlo àwuku yapai, tùse eke camel yeuno'mannan!” teppù Jesus uya.

²⁵“Àsà pe iwechi màlà àpona'nokon Law pàk enupannan, molopai Pharisee yamùk! Tùsennakasan amyamlo! Àkokù kon molopai apalapiyi kon kukannan polopo, tùse yau useka'nonkantok molopai iwalàwannà i'che we'nàtok kuttok ke iwanùssak man. ²⁶Enpùnnon Pharisee yamùk! Yau làkku pùsau ikukatàk kon wapiya, molopai nen uchi polopo nàlà wakù pe iwechi màlà!” teppù Jesus uya.

²⁷“Àsà pe kulu iwechi màlà àpona'nokon Law pàk enupannan molopai Pharisee yamùk! Tùsennakasan amyamlo! Aimu'nan ke uluwaik kukasak usene wakù pe polopo walainon, tùse iweli'chak kappon yamùk yàppù lùssan molopai ikà ke iwanùssak yekkwa ton. ²⁸Màlà kasa làma wakù pe tùusenpoikasan amyamlo kappon yamùk piyak, tùse ayau'nokon awanùssak kon man ikasa pe tukaik usennakantok ke molopai àli pe we'nàtok ke,” teppù Jesus uya.

Talumattàntok Yekamatok Iwekkupù Wapiya

(Luke 11:47-51)

²⁹“Àsà pe iwechi màlà àpona'nokon Law pàk enupannan molopai Pharisee yamùk! Tùsennakasan amyamlo! Wakù pe uluwaik konekannan amyamlo Kaatù Maimu yenpoikannan ponalok pe, molopai wakù pe iwemassak kon uluwachi yùpùlùttànnan. ³⁰Molopai, ‘Wema'nàsakù'nokon pena kùtamo kon weyu yattai yau, tok pokonpe Kaatù Maimu yenpoikannan wànàppù'nokon pen sàlà eppaino,’ te auya'nokon. ³¹Màlàpàk uchi mùkyamlo Kaatù Maimu yenpoikannan wànnan nùssan payan pe ewechi kon yenpoika auya'nokon màlà! ³²Ikuttàk kon uchi, molopai atamo kon nùpyattàppù àli yenuka'nùttàk kon! ³³Àkài yamùk, molopai àkài yamùk munkà! Yà'là kasa ken uchi ewepe kon apok patassek yak àutà kon winàpai pe mùttuyatàu? ³⁴Sàlà kasaichi iwechi pàk Kaatù Maimu yenpoikannan teunossaik, molopai pukkek ton, molopai enupannan. Tok tonpa yamùk wànà auya'nokon màlà, tùulon kon pukapàtù auya'nokon pulusuk pona. Tùulon kon ippoppàtù auya'nokon màlà ewepilittok kon

itak tau molopai tok wenaima auya'nokon màlà pata yapai tùulon pata yak. ³⁵Màlàpàk tamù'nawolon kon wakù ton kappon yamùk wànnan nùssan talumattàtok uyàpù màlà àpona'nokon, Abel wànàppù motapai Zechariah, Berechiah mumu wànàppù motak. Ànwànàppù kon Kaatù yùwùk molopai itùsak lùppù pottàtok patassek yakletau. {GEN 4:8; 2 CHR 24:20-21} ³⁶Ailon kulu sàlà, sàlà yamùk wenai talumattàntok uyàpù màlà kappon yamùk sàlà yattaino kon pona!” teppù Jesus uya.

Jesus Uya Jerusalem Pùnùnmatok

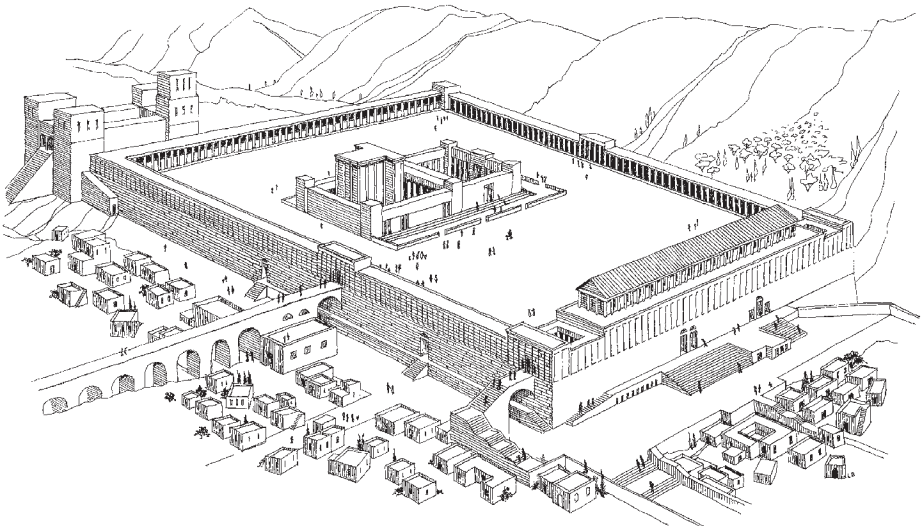
(Luke 13:34-35)

³⁷“Jerusalem, Jerusalem! Kaatù Maimu yenpoikannan mùwàtantàu molopai Kaatù neunokossan imaimu yenpoikannan mùwàtantàu tàk ke! Yà'là kaichalà itekkwa ayawon kon enpilippai wechippù, kali'cho uya tùmunkà yamùk pilipù tapàli yokkoik kasa, tùse ikupù uya i'che pùla ewechippù! ³⁸Màlàpàk nen uchi apatassek wà'nàmà màlà tükken. ³⁹Sàlà motapai uyentu'ma auya'nokon pen màlà, ukayaik àpàkù'nokon, 'Ipùlemasak mùkkàlà Itepulu yesek yau tùuyàssen,' te auya'nokon pona-là,” teppù Jesus uya.

Pata Weyu Wenukapù Yekamatok

(Mark 13:1-23; Luke 21:5-24)

24 ¹Jesus utàppù màlà molopai Kaatù yùwùk nàmà ya yau, inenupa ton uyàpùppù màlà ipyak Kaatù yùwùk pàk yelupase. ²“Tamù'nawàlàichi sà yamùk menyatàu?” tukaik tok yekamappoppù

“Tamù'nawàlà iwettùlùkkwa màlà.” (24:2)

ya. “Ailon kulu sàlà, tewin nà tàk wà'nàmà talà tùtonpa po pen màlà. Tamù'nawàlà iwettùlùkkwa màlà,” teppù Jesus uya tok pàk.

³Jesus wechi chichiu pe Olive Tùpù po tùse, inenupa ton uyàpùppù màlà ipyak amak yai. “Ina pàk yà'là yattai sàlà yamùk wekkupù yekamakà, molopai yà'là wekkupù àuyàpù winàkàik, molopai pata weyu wenukassak yekamanài pe,” teppù tok uya.

⁴Jesus uya yeikuppù, “Enpen mettàik, ànù'là eyennakatakù'nokon. ⁵Masapùla tukkan kon kappon yamùk uyàpù màlà uyeseke yau, ‘Christ iulà!’ tei'ma, molopai tukkan kon kappon yamùk yenkuttà tok uya màlà.

⁶Wepanta'mantok yeta auya'nokon màlà mei molopai mei pùla. Tùse, kataimelunpatàu. Màlà yekkwa ton wekkupù màlà, tùse iwenukattok yekama màlà yamùk uya pen màlà. ⁷Tewinan pata wepanta'ma màlà tùulon pata pokonpe, tùulon itepulu pe we'nàtok wepanta'ma màlà tùulon itepulu pe we'nàtok pokonpe. Iwan wechi màlà molo, molopai tùlùpùnù. ⁸Tamù'nawàlà sàlà yamùk wechi màlà wapiya mule we'chi'mosak kasa.

⁹“Màlàyau nen uchi kappon yamùk uya aya'chi kon màlà molopai àtùlù kon atalumattàtok kon pe, molopai àwànà kon màlà. Tamù'nawolon kon kappon yamùk uya eyeya'noma kon màlà upàkànsau. ¹⁰Màlà yattai tukkan kon uya ailon tetok tùuya'nokon upàk nonka màlà. Tùtonpa kon yeimippo tok uya màlà, molopai tok useya'noma màlà tiyiwalà'nokon. ¹¹Tukke ailon pen itekale yenpoikannan usenpoika màlà molopai tukkan kon kappon yamùk yennaka tok uya. ¹²Màlà kasa àli wekatù màlà, màlàyau tukkan kon kappon yamùk uya u'nùnmatok pùla iwena màlà. ¹³Tùse mùkkàlà meluntà pe iwenukapù ponalà nai'nùk wepùikattà màlà. ¹⁴Molopai sàlà wakù itekale itepulu pe we'nàtok yekale yekama màlà tamù'nawàlà wolù yawàlà pata yamùk yawolon kon pàk, molopai nen uchi iwenukattok uyàpù màlà,” teppù Jesus uya.

¹⁵“Àli kulu Kaatù yewanma pe nai'nùk mattantok ku'nài wà'mùssakkasak wakù pata Kaatù yùwùk tau' yene auya'nokon yau, màlà Daniel Kaatù Maimu yenpoikanài uselupappù ipàk lùppù,” teppù Jesus uya. Ànù'là sàlà kaleta yennài, tàwà nùttui. ¹⁶“Màlà yensak tùuya'nokon yau mùkyamlo Judea pon kon nepeik wùk pona. ¹⁷Molopai ànù'là tapùì ipu po nai'nùk kùsuttàtak yà'làlà yense tùwùk tak. ¹⁸Ànù'là umà yau nai'nùk kùsennappotak tùpon yense. ¹⁹Àsà pe kulu iwechi màlà nossan yamùk monok ton pona, molopai manak pàk lùppù nai'nannùk imunkà ton pona màlà wei yattai! ²⁰Àpùlematak kon iko yattai wapùla Wàlàka'nàttok yattai àtùtok kon wechi tukaik. ²¹Masapùla màlà yattai wettalumattàtok wechi màlà àsà peiwa kulu, pena pata wepyattàppù motapai sàlà wei tepose wettalumattàtok wechippù yentai. Molopai màlà yekkwa tu'ma wechi molo pen màlà. ²²Tùse Kaatù uya pata weyu yamùk tonpakasak man, ikussak ya pùla iwechi yau, ànù'là wemapù pen màlà. Tùnnenkassan pàkànsau Kaatù uya pata weyu yamùk tonpaka màlà.

²³“Màlàpàk uchi, ànù'là uya àpàkù'nokon, ‘Yenkà, pùsàlàichi mùkkàlà Christ,’ te wapùla ‘Mùkkàlà yenkà!’ te yau, ailon kùkataù ipàk. ²⁴Masapùla ailon pen Christ molopai ailon pen itekale yenpoikannan usenpoika màlà. Eke ton wotoko molopai enumenkanài kupù tok uya màlà imenkasak kon yennaka toppe tùuya'nokon, tok yennaka tùuya'nokon pe iwechi yau. ²⁵Yetatàk kon! Sàlà tekamapàssaik iweyu wapiya.

²⁶“Wapùla, kappon yamùk uya àpàkù'nokon, ‘Yenkà, wontaik yau Christ man!’ te yau, kùtataù, wapùla, tok uya, ‘Talà man iwe'wakkàttok tawon tau!’ te yau, ailon kùkataù. ²⁷Masapùla Kàyik Mumu uyàpù màlà pata wekamlippù usene kak yakletawà wei wepakkatok motapai wei wewon-tok motak kasa.

²⁸“I'nailàlà ekek wechi yau kassanak yamùk wepilipù màlà,” teppù Jesus uya.

Kàyik Mumu Uyàttok

(Mark 13:24-27; Luke 21:25-28)

²⁹“Tachin pe pùla utaimelunpantok kon weyu tùpo,
‘wei wena màlà ewalupà pe, kapùì ulenpamù pen nen
uchi màlà,
chilùkà yamùk wessoloka màlà kaupai,
molopai kak yawon kon apàikkek ton utalo'ma màlà.’

{ISA 13:10; 34:4}

³⁰“Màlàyau nen uchi Kàyik Mumu yentok ipàkàlà woton usenpoika màlà kak yau. Màlà yattai nen uchi tamù'nawolon kon kappon yamùk non pon kon kalawù màlà. Kàyik Mumu uyàpù katupluk po epùn poi, meluntà pe molopai eke pe akkwa pokonpe yene tok uya màlà. ³¹Eke paaka letù walai wai tàwù màlà, molopai tiyinchelùyi yamùk yeunoko ya màlà asakùlà'nan non pana'mu yawà. Mùkyamlo uya iponalok kon inanùmùssan pilipù màlà tamù'nawàlà wolù yapai,” teppù Jesus uya.

Enupantok Fig Yek Pàk

(Mark 13:28-31; Luke 21:29-33)

³²“Tàwàichi fig yek eyenupatàù. Ipanta yamùk wechi lola pe molopai àmù pe yau, molopai iwaleta yau, wàppànàtok yattai wechi mei pùla ittunna amyamlo. ³³Màlà kasa làma, tamù'nawàlà sàlà yamùk yene auya'nokon yau, pata weyu wechi mei pùla, iyàpù winà-kàik iwechi ittu auya'nokon màlà. ³⁴Ailon kulu sàlà, tamù'nawàlà sàlà yamùk wekkupù màlà nemassai'nannùk kappon yamùk welikù tamù'nawàlà wapiya. ³⁵Epùn molopai non utà màlà, tùse umaimu utà pen màlà.”

Ànù'là Uya Kàyik Mumu Weyu Ittu Pùla Man

(Mark 13:32-37; Luke 17:26-30, 34-36)

36 “Ànù'là uya Kàyik Mumu weyu molopai iwekkuttok yattai uyà-pù ittu pùla man, inchelù yamùk uya là, [wapùla Imu uya là,] tùse Ikàipùnù neken mùkkàlà ittonàì. 37 Kàyik Mumu uyàttok wechi màlà iwekkussak lùppù Noah yattai kasa. 38 Tuna'ma wapiya, kappon yamùk uta'lettàpàtùppù molopai tùwuku kon inchiippù tok uya. Kàyik yamùk molopai nossan yamùk wemali'mapàtùppù, Noah wenuku kanau yak weyu tepose. 39 Tùse yà'làlà wekkupù ittuppù tok uya pen, tuna'ma uyàpù molopai teulanka kon ya ponalà. Màlà kasa làmaichi iwechi màlà Kàyik Mumu uyàpù yattai. 40 Màlà yattai asa'lon kon kàyik yamùk wechi màlà umà yau, tewin yanùmù màlà molopai yakon wà'nàmà ipatappù yau. 41 Asa'lon kon nossan yamùk wechi màlà paali yeppa pàk. Tewin yanùmù màlà, yakon wà'nàmà ipatappù yau. 42 Málàpàk uchi enpen ettàk kon! Masapùla yà'là yattai là Eyepulu kon uyàpù ittu auya'nokon pùla man. 43 Sàlàichi mùttutàik, tapùì yesak kàyik uya yà'là yattai là ewalupàttau amak uyàpù ittu tùuya yau, tùwe'nùnse pùla iwechi màlà molopai amak wewontoppe tùwùk tak ikupù ya pen. 44 Málàpàk uchi, iwekonekasak pe nàlà mettàik, masapùla Kàyik Mumu uyàpù màlà yenei'che ewechi kon pùla tùse.”

Ailon Molopai Ailon Pen Apyoto

(Luke 12:41-48)

45 “Ànùk ken uchi mùkkàlà ailon molopai pukkek apyoto itepulu nùtù-lùppù tùwùk tawon kon yepoi, tok yeipattà toppe ya iwalaì iweyu yattai? 46 Tùutauchinpasen mùkkàlà apyoto, tepulu uya teposak yau, màlà kupù tùuya tùse iwennapposak yau! 47 Ewaik, ailon kulu sàlà, itepulu uya màlà mùkkàlà apyoto tülù tamù'nawolon itesak pe tùwettok mainanpanàì pe. 48 Tùse àli apyoto pe tùwechi yau, ‘Uyepulu uyàpù pen màlà tachin pe,’ te ya tiyiwalà. 49 Molopai nen uchi tùtonpa yamùk apyoto ton ippoppàtù pàk iwepyattà, molopai iita'lettà molopai iwetùmù tùwetünsan pokonpe. 50 Málàyau nen uchi mùkkàlà yepulu wennappo màlà tewin nà wei yattai, iyàpù yenei'che iwechi molopai ittui'che iwechi pen tùse. 51 Itepulu uya yattàpàtù màlà echikili pe molopai tùusenakasan talumattàtok patassek yak inonka màlà. Màlà motau kalannàtok wechi màlà molopai tùyà kon kàlàlàikkatok tok uya wechi,” teppù ya.

10 Pan Kon Ema'nomi'chi Pantomù

25

1 “Màlà yattai itepulu pe we'nàtok epùn po wechi màlà sàlà kasa. Molo 10 pan kon ema'nomi'chi yamùk wechippù màlà, tùlanppuyi

kon yanùnnài nan molopai iitàsak kon umoine tùwemali'ma woton wak-kasse. ²⁵ pan kon wechippù màlà pakko ton pe, molopai tùulon kon 5 pan kon wechippù pukkek pe. ³ Pakko ton uya tùlanppuyi kon yalàppù màlà, tùse tok uya ipalu wenukassak yattaino woton nùiwa tùulon pe ipalu yalàppù pen, ⁴ pukkek ton uya iten yamùk yau tùlanppuyi kon palu yalà tùse. ⁵ Umoine tùwemali'ma woton wechippù màlà tachin pe tùuyàpù pàk. Màlàpàk ema'nomi'chi we'nùnpatùppù molopai tok we'nùnkapùppù.

⁶ “Anomlak iwenakassak wechippù màlà wentaimensak yattai, ‘Pùsàlàichi yenkà, umoine tùwemali'ma woton uyàpù! Àittàk kon iwak-kasse!’ tukaik. ⁷ 10 pan kon ema'nomi'chi upakappù màlà molopai tùlanppuyi kon konekappù tok uya. ⁸ Màlàyau pakko ton uya pukkek ton pàk, ‘Eweyu kon palu pùkkù ke ina ilepatàk kon masapùla ina lanppuyi nùsà'nùssan,’ teppù. ⁹ ‘Kane, ina ponelok pe neken nen man molopai àponelok kon woton kulu pùla. Itàtàk kon eyiwalà'nokon ichilanma yùwùk tak ye'mase,’ teppù pukkek ton uya. ¹⁰ Màlàpàk pakko ton utàppù tùweyu kon palu yepose. Molopai tok utàppù tùse umoine tùwemali'ma woton welepamùppù màlà. 5 pan kon iwekonekasak kon ema'nomi'chi wewomùppù màlà ya'là wemali'mantok yattai uta'lettàntok yak. Molopai manatta yakkoloppù màlà.

¹¹ “Malalà tùpo tùulon kon 5 pan kon ema'nomi'chi welepamùppù. ‘Ina yepulu, ina yepulu! Manatta yakkokakà ina ponelok pe,’ teppù tok uya. ¹² ‘Ailon kulu sàlà, eyittu kon uya pùla man,’ tukaik tùwemali'ma woton umoine uya yeikuppù. ¹³ Enpen uchi ettàk kon, masapùla Kàyik Mumu uyàttok weyu ittu auya'nokon pùla man,” teppù Jesus uya.

Pùlayatta Pantomù

(Luke 19:11-27)

¹⁴ “Sàlà kasaichi itepulu pe we'nà wechi màlà. Kàyik tùpata nàmà pàk nekkussai'nùk kasa. Tapyoto ton kà'mappù ya molopai itesak pe tùwettok tùlùppù ya tok yemyak imainanpa toppe tok uya. ¹⁵ Tewin pàk tok lepappù ya màlà, ikupù tok uya kaichalà. Tewinan yemyak 5000 pe chilùpa pun tùlùppù ya, tùulon yemyak 2000 pe, molopai tùulon yemyak 1000 pe. Molopai nen uchi iitàppù màlà mei.^j ¹⁶ Apyoto, 5000 pe chilùpa pun yekkwa'nàippù utàppù màlà, molopai màlà pùlayatta yapai 5000 pe làma yepoloppù ya màlà. ¹⁷ Màlà kasa làma 2000 pe yekkwa'nàippù uya 2000 pe làma yepoloppù. ¹⁸ Tùse apyoto 1000 pe yekkwa'nàippù utàppù màlà, molopai non yakappù ya, màlà yak tepulu pùlayattayi chilùpa pun yamùk yonamùppù ya.

J 25:15 Tewinan talent màlà 1000 kaichalon, 5 pan talent yamùk wechi màlà 5000 pe chilùpa pun yamùk.

19“Tachin pe tupo apyoto ton yepulu wennappoppù, molopai tok pokonpe yà'là kaichalà là chilùpa pun yamùk tülùppù tùuya ittu pàk iwekkupùppù. 20Apyoto, 5000 pe chilùpa pun yeponàippù uyàpùppù, molopai tùulon pe 5000 pan tu'ma tülùppù ya itemyak. ‘5000 pe ulepappù auya chilùpa pun yamùk ke, Uyepulu. Sàlà nàlàichi yenkà tùulon 5000 pan làma unepoloppù,’ teppù ya. 21‘Wakù kussak auya man, wakù molopai ailon uyapyoto! Ailon pe ewessak man malalon nùkkwà yau, màlàpàk àtùlù uya màlà eke yesak pe ewechi pa. Àikkà utachinpa tonpa pe ewechi pa!’ teppù itepulu uya. 22Molopai apyoto, 2000 pan kolù pun ke ilepasak lùppù uyàpùppù màlà molopai ipàk, ‘2000 pe ulepappù auya, Uyepulu. Sàlà nàlàichi yenkà tùulon 2000 pe làma unepoloppù,’ teppù ya. 23‘Wakù kussak auya man! Wakù molopai ailon uyapyoto, ailon pe ewessak man malalon nùkkwà yau. Màlàpàk àtùlù uya màlà eke mainanpa pa. Àikkà molopai utachinpa tonpa pe ewechi pa,’ teppù itepulu uya. 24Màlàyau nen uchi apyoto tewin kolù pun yeponàippù uyàpùppù molopai, ‘Uyepulu, sa'man ken mùkkàlà kàyik ko. Tùnpàmàppù pen mokkanà lù, molopai kùyali pili'nài tùnpàmàppù pen yapai, teppù uya. 25Màlàpàk usenalippappù màlà. Màlàyau utàppù molopai àpùlayattayi yonamùppù uya non yak. Sà yenkà! Àponalok uchi sàlà,’ teppù ya. 26‘Àli àmàlà molopai emya'nek apyoto! Ittunài àmàlà, unpàmàppù pen pilipù uya, molopai kùyali pilipù uya unpàmàppù pen yapai? 27Upùlayattayi tülùppù nen auya sàlà eppaino pùlayatta mainanpatok tak, molopai wenna-pposak yau eke peiwa iwenasak yepoloppù uya sàlà eppaino,’ teppù itepulu uya. 28‘Pùlayatta imokkatàk kon iwinàpai molopai itùtāk kon 10 pan kolù pun yesak yemyak. 29Masapùla yà'làlà yesak pe tùwessen, lepa màlà eke peiwa, molopai nen uchi eke pe itesak pe iwechi màlà, tùse mùkkàlà yà'là pùla nai'nùk, winàpai malalon nà itesak pe iwettok mokka màlà. 30Pùsàlà tapulàsen pen apyoto, yenu'matāk kon polopona ewalupàttak. Molo ikalawù màlà molopai tùya kàlàlà'ima ya,’ teppù,” teppù Jesus uya.

Tamù'nawolon Kon Kappon Yamùk Ittutok

31“Kàyik Mumu uyàssak tapulàtok yau tiyinchelùyi yamùk pokonpe yau, chichiu pe iwechi màlà wakù akkwa tapon po. 32Molopai tamù'nawàlà pata yamùk yawolon kon non pon kon wepilipù màlà itemlotopo. Màlàyau nen uchi tok pantaka ya màlà asa'là, kaalinilu yesak uya kaalinilu yamùk pantaka kaapala yamùk winàpai kasa. 33Kaaliniilu yamùk tùlù ya màlà tükamikù pen winàkàik molopai kaapala yamùk tùlù ya màlà tükamikù winàkàik. 34Màlàyau nen uchi Kin uya kappon yamùk tükamikù pen winon kon pàk, ‘Àittāk kon! Ukàipùnù nùpùlemassan. Àittāk kon itepulu pe ewettok kon patassek yepotanùttāk kon, ikonekasak lùppù

àponalok kon pe wolù wekonekappù motapai. ³⁵Masapùla wapàkkassak wechippù molopai uyewetùppù auya'nokon. We'naklipasak wechippù molopai uwoppappù auya'nokon. Kaklan pe wechippù molopai uyanùmùppù auya'nokon apatassek kon yak. ³⁶Ipon pùla wechippù molopai upontàppù auya'nokon. E'nek pe wechippù molopai umainanpappù auya'nokon. Patiki'chi tau wechippù molopai ukaklanpappù auya'nokon,' te màlà Kin uya. ³⁷Wakù ton uya nen uchi yeiku màlà, 'Uyepulu, Yà'là yattai ken uchi ina awapàkkassak yentai molopai ina eyewettai, wapùla ewe'naklipasak yentai ina molopai àwoppatai ina? ³⁸Yà'là yattai ken uchi kaklan pe ewechi yentai ina molopai ina ayanùntai tùpatassek kon yak, wapùla yà'là yattai ina ipon pùla ewechi yentai molopai àpontàtai ina? ³⁹Yà'là yattai ken uchi e'nek pe ewechi yentai ina, wapùla yà'là yattai ken uchi patiki'chi tau ewechi yentai ina, molopai akaklanpatai ina?' tukaik. ⁴⁰Kin uya yeiku màlà, 'Ailon kulu sàlà, yà'là yattai là sàlà kussak auya'nokon utonpa yamùk lùkkwà winàkàik yau, uponalok pe ikussak auya'nokon màlà!' tukaik.

⁴¹"Màlàyau nen uchi tükamikù winon kon pàk, 'Itàtàk kon uwi-nàpai, amyamlo ipa'nùssak kon! Itàtàk kon tàwàlàlà tùuyassen apok yak, ikonekasak lùppù Teepùlù molopai itinchelùyi yamùk ponalok pe yak! ⁴²Wapàkkassak wechippù, tùse uyewetùppù auya'nokon pen, we'naklipasak wechippù tùse uwoppappù auya'nokon pen. ⁴³Kaklan pe wechippù tùse uyanùmùppù auya'nokon apatassek kon yak pen. Ipon pùla wechi tùse upontàppù auya'nokon pen. E'nek pe wechippù molopai patiki'chi tau wechippù tùse umainanpappù auya'nokon pen,' te Kin uya màlà. ⁴⁴Màlàyau nen uchi tok uya yeiku màlà. 'Uyepulu, yà'là yattai ken uchi awapàkkassak yeneppù ina uya, wapùla ewe'naklipasak là, wapùla kaklan pe, wapùla ipon pùla là, wapùla e'nek pe, wapùla patiki'chi tau, molopai ina uya àpùikattàppù pen?' tukaik. ⁴⁵Kin uya yeiku màlà, 'Ailon kulu sàlà, yà'là yattai là pùsamlo entuppa'no kon yenpàssak auya'nokon yau, uyenpàssak auya'nokon màlà,' tukaik. ⁴⁶Pùsamlo uchi yeunoko màlà tàwàlàlà talumattàntok yak. Wakù ton utà màlà tàwàlàlà wema'nàtok yak," teppù Jesus uya.

Jesus Wànà Pàk Wekku'nàtok

(Mark 14:1-2; Luke 22:1-2; John 11:45-53)

26 ¹Jesus wenukassak sàlà yamùk pàk tùuselupa pàk yau, tùnenu-pa ton pàk wateppù ya, ²"Mùttuyatàik, asa'là wei tùpo Entaka'nàppà Yattai Uta'lettàntok wechi, molopai Kàyik Mumu tùlù màlà pulusuk pona."

³Màlàyau eke ton paatele yamùk molopai eke ton tünamasan wessepoppù màlà tamùkke Caiaphas eke kulu paatele patassek yak. ⁴Molopai tok

wekkupùppù màlà Jesus ya'chi pàk amak yai, iwàtoppe. ⁵“Uta'lettàntok yattai ikupù'nokon pen màlà. Masapùla kappon yamùk wechi àsà pe màlà yattai pùla,” teppù tok uya.

Jesus Kalapaima Bethany Po

(Mark 14:3-9; John 12:1-8)

⁶Bethany po, Simon, àsà kulu ipippà yùwùk tau Jesus wechi yattai, ⁷nossan uyàpùppù màlà ipyak, wakù iten epekkek kalapa pokonpe. Kalapa ikkwamùppù ya màlà Jesus ippai pona uta'lettàn yapon piyau tùse. ⁸Jesus nenupa ton uya sàlà yeneppù màlà molopai tok we'naikappù. “Yà'là pe ken uchi iwechi pàk sàlà mattanùpù nai'nùk?” tukaik tok usekamappoppù. ⁹“Sàlà kalapa chilannappù sàlà eppaino epekkek pe molopai pùlayatta tùtoppe entuppa'no kon yemyak!” teppù tok uya. ¹⁰Jesus uya tok uselupatok ittuppù màlà molopai tok pàk, “Yà'là pe iwechi pàk pùsàlà nossan wanittàpa auya'nokon màlà? Wakù kulu kussak ya màlà uponalok pe. ¹¹Entuppa'no kon wechi nen apyau'nokon màlà tàwàlàlà, tùse tàwàlàlà apyau'nokon wechi pen màlà. ¹²Sàlà kalapa ikkwansak ya màlà upona u'nattàntok ponalok pe ukonekanài pe. ¹³Ailon kulu sàlà, i'nai yailà là sàlà Itekale usekama tamù'nawàlà wolù yawàlà yau, màlà nossan nùkupùppù yekama màlà, mùkkàlà ittutok ipàkàlà pe,” teppù Jesus uya.

Judas Usenumenka Jesus Yeimippo Pàk

(Mark 14:10-11; Luke 22:3-6)

¹⁴Màlayau 12 pan kon inenupa ton tonpa, Judas Iscariot iteseke utàppù màlà eke ton paatele yamùk piyak. ¹⁵Molopai, “Yà'là ke ken ulepa auya'nokon Jesus tùlù uya eyemyakù'nokon yau?” teppù ya. Màlàpàk tok uya 30 pe chilùpa pun pùlayatta ittuppù, molopai tok uya itùlùppù itemyak. {ZEC 11:12} ¹⁶Màlà motapai nen uchi Judas wechippù Jesus yeimipptok tùuya yattai yenei'che.

Jesus Uta'lettà Ta'lon Kon Pokonpe

(Mark 14:12-21; Luke 22:7-14, 21-23; John 13:21-30)

¹⁷Iwapuluwetasak pen pùlomù pusak pàk Uta'lettàntok Wapiyalok weyu wepyattà pe, Jesus nenupa ton uyàpùppù màlà ipyak molopai tok uya yekamappoppù, “I'nai motak ken Entaka'nàppà yattai Uta'lettàntok konekase ina utà àponalok pe i'che messan?” tukaik. ¹⁸“Itàtàk kon mùkkàlà kàyik piyak Jerusalem pona,” teppù ya tok pàk, “Molopai ipàk ‘Uweyu uyàssak man, unenupa ton pokonpe Entaka'nàppà Yattai Uta'lettàntok kupù uya màlà àyùwùk tau nùkapàssan Enupanài, mùkatàik,” teppù ya. ¹⁹Jesus nenupa ton uya inekamappù tùpàkù'nokon kupùppù, molopai Entaka'nàppà Yattai Uta'lettàntok konekappù tok uya.

²⁰Ko'manpe iwenasak yau, Jesus molopai 12 pan kon inenupa ton weleutappù ata'lettàse. ²¹Tok uta'lettà tùse, Jesus uya tok pàk, “Ailon kulu sàlà, tewinan nà àtonpa kon uya uyeimippo màlà,” teppù. ²²Jesus nenupa ton usewankono'masak kulu wechippù màlà molopai tok wessa'molùkappù yekamappopàtù pàk esse'mappù pàk, “Iulà na', Uyepulu?” tukaik. ²³Jesus uya yeikuppù, “Mùkkàlà tùyu ki'nàippù pùsau yawon yak upokonpe uya uyeimippo màlà. ²⁴Kàyik Mumu welikù màlà Kaatù Maimu yau iwe'menukasak kasa, tùse àsà pe kulu iwechi màlà mùkkàlà Kàyik Mumu yeimipponài pona! Wakù peiwa iwettok pan, iwentu pùla iwessak yau!” tukaik. ²⁵Yeimipponài Judas uya, “Ti'cha, iulà ken na' mùkkàlà?” teppù. Jesus uya yeikuppù, “Wa mùkayaik làkku,” tukaik.

Jesus Uta'lettàtok

(Mark 14:22-26; Luke 22:15-20; 1 Corinthians 11:23-25)

²⁶Tùuta'lettà kon yau, Jesus uya pùlomù pusak yanùmùppù, Tenki te pe iwàpùlemappù, pùlomù pusak pilipàtùppù ya, molopai itùlùppù tùnenu nupa ton yemyak. “Yanùntàk molopai inattàk kon, sàlà màlà uyesak,” teppù ya. ²⁷Molopai nàlà pùsau yanùmùppù ya. Tenki teppù ya, molopai itùlùppù ya tok yemyak. “Tamù'nawàlà amyamlo pe inçhitàk kon, ²⁸Masapùla sàlà màlà umùnù [emennak] Kaatù uya ikupù tùuya tetok yekamanài. Tukkan kon ponalok pe ikkwansak sàlà Umùnù, wemakui-mansak pàk usentuppantok iwinà pe. ²⁹Tekamayaik àpàkù'nokon, sàlà wain inchi uya pen nen uchi màlà, emennak inchi uya àpokonpe'nokon Ukàipùnù wettok itepulu pe patassek yau ponalà,” teppù ya. ³⁰Molopai nen uchi elen pàk tok uselenpappù molopai tok utàppù Olive Tùpù pona.

Ittunài Pen Iulà, Te Auya Màlà Tetok

(Mark 14:27-31; Luke 22:31-34; John 13:36-38)

³¹Màlàyau Jesus uya tok pàk, “Sàlà yewalupàyi tau tamù'nawàlà ewepe kon màlà molopai unàmà auya'nokon, masapùla Kaatù Maimu yau iwe'menukasak màlà,

‘Kaalini lu mainanpanài wànà uya màlà.

Molopai kaalini lu yamùk wetta'nùpù màlà,’ tukaik. {ZEC 13:1}

³²Tùse we'wuluuka tùpo, Galilee pona utà màlà awapiya'nokon,” teppù ya. ³³Peter uya Jesus pàk, “Ànàmà uya pen kulu màlà, tamù'nawolon kon uya là ànàmà tùse!” teppù.

³⁴Jesus uya, “Ailon kulu sàlà, sàlà yewalupàyi tau kali'cho tàwù wapiya, ‘Ittunài pen iulà,’ te auya màlà àsolùwau itekkwa,” teppù Peter pàk.

³⁵Peter uya, “Ittunài pen iulà te uya pen màlà, àpokonpe là welikù yau!” teppù. Molopai tamù'nawolon kon Jesus nenupa ton uya wateppù.

Jesus Wàpùlema Gethsemane Yau

(Mark 14:32-42; Luke 22:39-46)

³⁶Màlàyau Jesus utàppù màlà tūnenupa ton pokonpe Gethsemane tukaik tesassen yak, molopai tok pàk, “Masa talà tùweleutaik ettàk kon, miya àpùlemase utà tùse,” teppù ya. ³⁷Peter molopai asa'lon kon Zebedee munkà yamùk yalàppù ya ta'llà. Iichewankono'mappù kulu màlà molopai iitaimelunpappù. ³⁸Molopai tok pàk, “Usewankono'masak kulu man eke pe welikù yeselùkek uchittuyaik! Talà ettàk kon molopai upokonpe e'wetunkatàk,” teppù ya. ³⁹Iitàppù màlà mei lùwiwa, molopai non pona itenpata iwekkawai'mappù molopai iwàpùlemappù, “Ukàipùnù, ikupù auya pe iwechi yau, sàlà wettalumattàntok yen kok yamakà uwinàpai! Walàtùse i'che wettok pen, i'che làkku ewettok,” tukaik.

⁴⁰Màlàyau iwennappoppù màlà àsolùwawon kon tūnenupa ton piyak molopai tok we'nùnsak yepoloppù ya, molopai Peter pàk, “Yà'là peichi iwechi pàk mala là upokonpe ewe'wetunka kon pùla iwechi màlà?” teppù ya. ⁴¹“Enpen ettàk, molopai àpùlematàk kon amùipantok yak ewettùlù kon tukaik. Akkwalù ànkuppai man tùse àpun kon attu'mùla man,” teppù ya.

⁴²Yakon itekkwa pe tu'ma Jesus utàppù, molopai iwàpùlemappù, “Ukàipùnù, sàlà wettalumattàntok yen kok utama uwinàpai pùla iwechi yau, tùse inchichak uya yau neken tūtutamasen pe iwechi yau, eyese-lu wekkupù màlà,” tukaik. ⁴³Iwennappoppù màlà molopai ta'lon kon we'nùnsak yepoloppù ya. Tok wechi pàsàn pe yentai iwechippù.

⁴⁴Jesus uya tu'ma tok nàmàppù màlà, iitàtu'mappù molopai iwàpùlemappù icholùwano itekkwa pe, màlà kasa lùppù. ⁴⁵Màlàyau iwennappoppù màlà tūnenupa ton piyak molopai tok pàk, “Ewe'nùmù kon pàk lùppù na' messatàu, molopai àwàlàkkapù kon pàk? Yentàk kon! Kàyik Mumu tùtok àli ku'nài nan kappon yamùk yemyak yattai uyàssak man. ⁴⁶E'wuluukatàk kon, utànpai'nokon. Yentàk kon, pùsàlàichi yenkà uyeimippo woton mei pùla!” teppù.

Jesus Ya'chitok

(Mark 14:43-50; Luke 22:47-53; John 18:3-12)

⁴⁷Tùuselupa pàk lùppù Jesus wechi tùse, Judas Iscariot, 12 pan kon inenupa ton tonpa welepamùppù. Tukkan kon kappon yamùk wechippù ya'là, asa'lon yà kasupala molopai taikek tawon wechippù tok yemyau. Pùsamlo wechippù màlà eke ton paatele yamùk yepulu ton, molopai tūnamasan neunokossan pe. ⁴⁸Eimipponài uya yentok tok uya ipàkàlà ke tok lepasak wechippù màlà “Unùkismaichi mùkkàlà i'che ewettok kon kàyik. Ma'chitài!” tukaik. ⁴⁹Tùwelepansak yau, Judas Iscariot utàppù màlà

Jesus piyak tossalà, molopai ipàk, “Wakù pe na' messan Ti'cha,” teppù ya, molopai ikismappù ya. ⁵⁰Jesus uya yeikuppù, “Uwechiyakon, asse'nei-chi ikusse àuyàpùppù lùppù ikukkà!” tukaik.^k Mâlâyau tok uyàpùppù molopai Jesus ya'chippù tok uya yatoppe. ⁵¹Tewinan nà Jesus nenupa ton tonpa uya tükasupalayi mukkappù molopai eke kulu paatele yapyoto wànàppù ya ipana tattàkasse. ⁵²Mâlâyau Jesus uya ipàk, “Akasupalayi inonkakà ipatassek yak, masapùla mùkyamlo pàlàu yapulànnan welikù màlà pàlàu ke. ⁵³Ittu na' auya'nokon pùla nai, Ukàipùnù yekamapposak uya upùikattà toppe ya yau, asse'ne tukke tùwepanta'masan tiyinchelùyi yamùk yeunoko ya 12 pan kon itesak pe'ne? ⁵⁴Tùse màlà kasa iwessak yau, yà'là kasa ken uchi iwekkupù ailon pe Kaatù Maimu uya iwekkupù màlà teppù yawàlà?” teppù.

⁵⁵Mâlâyau tukkan kon kappon yamùk iyàssak kon pàk, “Tùtaikepu ke molopai tükasupalayi ke'ne ken na' uchi àuyàssak kon màlà uya'chiche nai'nùk, amak yense utàn kasa là? Wei kaichalà ku chichiu pe wechippù Kaatù yùwùk tau, kappon yamùk yenupa pàk, molopai uya'chi auya'nokon pùn. ⁵⁶Tùse tamù'nawàlà sàlà yamùk wekkussak sàlà, Kaatù Maimu yawon Imaimu yenpoikannan uya màlà kasa iwekkupù màlà teppù kasa,” teppù ya.

Mâlâyau tamù'nawàlà Jesus nenupa ton uya inàmàppù, aitun pe tok wepeppù.

Jew Yamùk Konssùlùyi Yemlotopo Jesus Wechi

(Mark 14:53-65; Luke 22:54-55, 63-71; John 18:13-14, 19-24)

⁵⁷Mùkyamlo Jesus ya'chinnan nùssan uya yalàppù màlà eke kulu paatele Caiaphas piyak, Law pàk enupannan molopai tünamasan wèpilittok yak motak. ⁵⁸Peter uya iwènaimappù màlà mei, eke kulu paatele yùwùk pùloloji motak. Iwewomùppù molopai iweleutappù pata yennàin nan piyau, yà'là kasa là tamù'nawolon wekkupù yene pàk. ⁵⁹Paatele yamùk molopai tamù'nawàlà eke ton wechippù iwalai pen yepoloji'che Jesus winàkàik, iwàtoppe. ⁶⁰Tùse yà'làlài iwalai pen yepoloppù tok uya pen màlà, tukkan kon nànen kappon yamùk wessalattàpàssak molopai kasei pe tok uselupasak iwinàkàik tùse. Tùse àkàmlàk lùppù asa'lion kon kàyik yamùk wessalattàppù. ⁶¹Molopai, “Pùsàlà kàyik, ‘Kaatù yùwùk yamoklo'nài yek iulà molopai àsolùwau wei tùpo yamù tu'ma uya,’ nùkai-tai,” teppù tok uya.

⁶²Eke kulu paatele we'wuluukappù molopai Jesus pàk, “Sàlà na' àli pe àpàk uselupantok yeiku auya pen màlà?” teppù. ⁶³Tùse Jesus wechippù eppana. Molopai eke kulu paatele uya tu'ma, “Tàwàlàlài tùwemassen

^k 26:50 Ikukkà wapùla yà'là pe iwechi pàk àuyàssak te ya.

Kaatù yesek tesasse, eselupakà. Ina pàk yekamakà Christ pe na' ewechi màlà, Kaatù mumu pe?" teppù. ⁶⁴Jesus uya yeikuppù, "Wamùkayatàik làkku. Molopai tekamayaik àpàkù'nokon, sàlà motapai yene auya'nokon màlà Kàyik Mumu wechi chichiu pe apàikke pe tùwessen kamikù pen winà, molopai iyàpù katupluk po epùn poi!" tukaik. ⁶⁵Màlàyau eke kulu paatele uya tùpon kalakappù molopai, "Àli pe Kaatù winàkàik nùselu-papàssan tùwe'namaik pùla. Uselupantok tu'ma i'che we'nà'nokon pùla man. Àli pe iichelupa metakappàssatàik! ⁶⁶Yà'là tukaik mesenumenka-yatàu?" teppù ya. "Àli kussak ya man molopai tùweli'chen yek pe man!" tukaik tok uya yeikuppù.

⁶⁷Màlàyau nen uchi tok wetattapàtùppù itenpata pona. Molopai tok uya ippoppàtùppù, molopai inta'monnan nùssan uya, ⁶⁸"Ina pàk yen-poikakà, Christ, ànùk àwànài!" teppù. {ISA 50:6}

Peter Uya "Jesus Ittunài Pen Iulà," Te

(Mark 14:66-72; Luke 22:56-62; John 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Peter wechippù màlà chichiu pe polopo pùlolo po, Eke paatele yapyoto yamùk tonpa ema'non uyàpùppù ipyak, molopai, "Àmàlà nàlà wechippù ku Jesus Galilee pon ya'là," teppù ya. ⁷⁰Tùse Peter uya tamù'nawàlà tok yemlotopo, "Ipàk meselupayai'nùk ittu uya pùla man," tukaik yeikuppù. ⁷¹Molopai iitappù pùlolo yak wewonnàtok motak. Tùulon apyoto ema'non uya yeneppù molopai kàyik yamùk molonkonnà pàk, "Pùsàlà nàlà sa' Jesus Nazareth pon ya'là nettai," teppù. ⁷²Molopai tu'ma Peter uya, "Usennaka pen kulu, mùkkàlà kàyik ittunài pen iulà!" teppù. ⁷³Malalà tùpo, kàyik yamùk molo satik pe tùwessen uyàpùppù Peter piyak. "Ewai, tok tonpa sa' àmà-là. Euselupatok nen eyeimippoyan!" teppù tok uya. ⁷⁴Màlàyau Peter uya, "Ailon pe kulu tekamayaik. Tàwà làichi Kaatù utalumattài ailon pe pùla uselupa yau! Pùsàlà kàyik ittunài pen iulà!" teppù. Màlà yattai nen uchi kali'cho tàwùppù màlà. ⁷⁵Molopai Peter uya Jesus uya tùpàk, "Kali'cho tàwù wapiya àsolùwau itekkwa, 'Ittunài pen iulà,' te auya màlà," teppù ittuppù. Iwepakkappù, molopai ikalawùppù tùuseka'nonkaik.

Jesus Yalàppù Màlà Pilate Piyak

(Mark 15:1; Luke 23:1-2; John 18:28-32)

27 ¹Ko'làma kulu tamù'nawolon kon paatele yamùk molopai tùnamasan Jew yamùk uya yà'là pe là Jesus kuttok tùuya'nokon konekappù, iwàtoppe. ²Jesus yaulonpàtùppù tok uya màlà. Tok uya yalàppù molopai Pilate, kopùna pe tùwessen yemyak tok uya itùlùppù màlà.

Judas Iscariot Welittok
(Acts 1:18-19)

³Jesus welikù pe iwechi yensak tùuya yau, yeimipponàippù Judas Iscariot, usewankono'masak wechippù màlà molopai pùlayatta 30 pan chilùpa pun mùnappoppù ya eke ton paatele yamùk molopai tùnamasan yemyak. ⁴“Wemakuimasak man yà'làlà àli ku'nàippù pen kàyik teimippose, iwelittoppe!” teppù ya. “Yà'là peichi ina wettoppe? Eneneichi màlà!” tukaik tok uya yeikuppù. ⁵Judas Iscariot uya pùlayatta solokappù Kaatù yùwùk tak molopai tok nàmàppù ya. Molopai nen uchi iitàppù màlà molopai iwe'mùtùntàppù.

⁶Eke ton paatele yamùk yepulu ton uya pùlayatta yanukuppù molopai “Sàlà màlà mùn yepek pùlayatta, molopai Law yawàlà pùla iwechi màlà Kaatù yùwùk pùlayattayi yen yak itùlù yau,” teppù tok uya. ⁷Tùsenumenka kon ipàk tùpo tok uya pùlayatta yanùmùppù màlà àinà ka'nài tumà ye'ma toppe, kaklan yamùk uluwachi patassek pe. ⁸Màlàpàk uchi màlà umà yesatù Umà, Mùn Pata tukaik sàlà tepose.

⁹Màlàyau, màlà Kaatù Maimu yenpoikanài Jeremiah uya màlà kasa iwechi màlà teppù lùppù wekkupùppù ailon pe. “Tok uya 30 pan chilùpa pun yamùk yanùmùppù màlà. Màlà kaichalà itepeke wechi màlà teppù Israel pon kon uya lùppù. ¹⁰Molopai pùlayatta yapulàppù tok uya àinà ka'nài tumà ye'ma toppe, Itepulu uya yekamappù upàk kasa,” tawon. {JER 19:1-13; 32:6-9; ZEC 11:12-13}

Pilate Uya Jesus Yekamappatù
(Mark 15:2-5; Luke 23:3-5; John 18:33-38)

¹¹Jesus wechippù màlà satik pe kopùna yemlotopo, mùkkàlà uya yekamappoppù. “Jew yamùk kinù na' àmàlà?” tukaik. Jesus uya yeikuppù, “Wa mùkayaik làkku,” tukaik. ¹²Yà'là teppù ya pen màlà eke ton paatele yamùk molopai tùnamasan uselupatok àli pe tiwinàkàik pàk. ¹³Màlàpàk Pilate uya Jesus pàk, “Yetanpe' auya pùla nai sàlà yamùk àli pe uselupantok ewinàkàik?” teppù. ¹⁴Tùse Jesus uya yeikuppù pen màlà, tewin itekkwa là tiwinàkàik uselupantok yeikuppù ya pen. Màlàpàk kopùna usenumenkasak wechippù màlà eke pe.

Jesus Wànà Màlà
(Mark 15:6-15; Luke 23:13-25; John 18:39—19:16)

¹⁵Entaka'nàppà yattai Uta'lettàntok yattai màlà kopùna wechippù tewin nà patiki'chi tawon kappon yamùk nennappù nonkanài pe. ¹⁶Màlà yattai tùttusen ya'chichak wechippù patiki'chi tau Barabbas itesek. ¹⁷Màlàpàk ilinà pe kappon yamùk wepili'chak yau, Pilate uya tok yekamappoppù,

“I'nai nonka uya àponalok kon pe i'che messatàu, Barabbas wapùla Jesus, Christ tukaik tesassen?” tukaik. ¹⁸Ittuppù ya màlà tok uya Jesus tùsak temyak masapùla tùtalamayi kon pe ikupù tùuya'nokon pàk.

¹⁹Pilate wechi chichiu pe ittuntok patassek yau tùse, inoppù uya tùmaimu yeunossak wechippù màlà. “Yà'làlà kùkkupùì pùsàlà yà'làlà àli ku'nàippù pen kàyik winàkàik, masapùla we'neppà'nàtok yau wettalumattài kulu pùsàlà wenai sàlàpe,” tukaik.

²⁰Eke ton paatele yamùk molopai eke ton tùnamasan uya tukkan kon kappon yamùk yelupappù màlà Pilate pawanattà toppe tok uya Barabbas nonka toppe ya molopai Jesus tùtoppe ya iwelittoppe. ²¹Pilate, kopùna pe tùwessen uya tok yekamappoppù, “I'nai ken uchi nonka uya àponalok kon pe pùsamo asa'lon kon kùlottapai i'che messatàu?” tukaik. “Barabbas,” tukaik tok uya yeikuppù. ²²“Yà'là pe ken uchi Jesus, Christ tukaik tesassen kupù uya?” tukaik Pilate uya tok yekamappoppù. “Ipukapàtù màlà pulusuk pona!” tukaik tamù'nawolon kon uya yeikuppù. ²³Tùse Pilate uya tok yekamappoppù, “Yà'là ken uchi àli kussak ya nai?” tukaik. Màlàyau nen uchi tok wessa'molùkappù eke pe tùwentaimè kon pàk, “Ipukapàtù màlà pulusuk pona!” tukaik. ²⁴Yà'là woton pe pùla sàlà kupù pàk tùwechi yensak tùuya yau, tùse wepanta'mantok wesse-polo pàk, tuna yepoloppù ya, molopai temyatù kukappù ya tukkan kon kappon yamùk yemlotopo, molopai, “Pùsàlà kàyik tùlù uya weli'nàtok yak pùn. Sàlà nai'nùk ànkupù kon!” teppù ya. ²⁵Tamù'nawàlà kappon yamùk uya yeikuppù, “Tàwà talumattàntok iwelittok yepeppù nùyàpùì ina pona molopai ina munkà yamùk pona!” tukaik. ²⁶Màlàyau nen uchi Pilate uya Barabbas nonkappù tok ponalok pe, Jesus ippoppàttoppe ikuppù ya màlà, molopai itùlùppù ya ipukapàttoppe pulusuk pona.

Soicha Yamùk Wàklà Jesus Pàk

(Mark 15:16-20; John 19:2-3)

²⁷Màlàyau Pilate soichayi yamùk uya Jesus yalàppù Kopùna yùwùk lùmà tak, molopai tamù'nawà tùtonpa kon yamùk pokonpe tok wepili-pùppù Jesus woi. ²⁸Tok uya iponkappù molopai ichuweyu yak tok uya ipontàppù. ²⁹Màlàyau tok uya alok konekappù àmà'nà panta yamùk yapai molopai ippai pona itùlùppù tok uya, molopai yei tùlùppù tok uya itemyak kamik pen yak, màlàyau tok wenappù tese'mu kon yok molopai tok wàklàppù ipàk. “Tàwàichi Jew yamùk Kinù nemapùì tachin pe!” teppù tok uya. ³⁰Tok wetattapàtùppù màlà ipona, molopai yei yekkwa-tùppù tok uya itemyapai molopai ippai yai tok uya ipippàtùppù. ³¹Ipàk tùwàklà kon wenukassak yau pon ichuweyu yapai tok uya iponkappù molopai ipontàppù tok uya ipon yak, molopai tok uya yalàppù ipuka-pàsse pulusuk pona.

Jesus Pukapàtù Pulusuk Pona

(Mark 15:21-32; Luke 23:26-43; John 19:17-27)

³²Tùutà kon yau, Cyrene pon kàyik Simon itesek yepoloppù tok uya, molopai soicha yamùk uya yeka'nonkappù màlà Jesus nalà pulusuk yatoppe ya. ³³Tok uyàpùppù Golgotha itesek pata motak, “Puppà yàppù Pata,” te ya pe iwechi. ³⁴Màlà motau tok uya wain yoi'masak maik ke, ke ilepappù. Tùse yonpa tùpo, Jesus uya inchi pùla iwechippù.

³⁵Ipukapàssak tùuya'nokon yau, tok uya ipon pantakappù tükloottau'nokon tàk walai tenu'mapàsse. {PSA 22:18} ³⁶Màlà tùpo molo tok wechippù chichiu pe itenupàkà. ³⁷Ippai yepoi tok uya àli pe uselupantok iwinàkàik menukasak tülùppù màlà, “Pùsàlà mùkkàlà Jesus, Jew yamùk Kinù,” tawon. ³⁸Màlayau tok uya asa'lon kon kappon lapumannan nùssan kaiwattàsak wechippù màlà pulusuk pona Jesus pokonpe, tewin ikamikù pen winà molopai tùulon ikamikù winà.

³⁹Kappon yamùk tùutàsan màlà yawàlà uya tùpai kon wùkùuwùkùumappù molopai Jesus mottùpappù tok uya. ⁴⁰“Kaatù yùwùk yamoklopù lùkku auya màlà molopai yamù auya àsolùwau wei yau neken! Epùikattàkàichi, Kaatù Mumu pe ewechi yau! Àwuttàkà pulusuk poi!” tukaik. ⁴¹Màlà kasa làma eke ton paatele yamùk yepulu ton molopai enupannan Law pàk molopai tùnamasan eke ton wàklàppù Jesus pàk. ⁴²“Tùulon kon pùikattànài lùk kanmà mùkkàlà tà tùse tiyiwalà iwepùikattà pùla man! Israel pon kon Kinù lùk uchi mùkkàlà! Tàwà nuttài sàlàpe pulusuk poi, molopai ailon te'nokon màlà ipàk! ⁴³Kaatù pàk ailon tawon mùkkàlà, tàwà Kaatù nùpùikattài i'che tùwechi yau, masapùla Kaatù Mumu pe tùsesassen mùkkàlà. Masaichi Kaatù wechi ànpùikattàpai yenpai'nokon!” teppù tok uya. ⁴⁴Kappon lapumannan nùssan, ikaiwattàsak kon ipokonpe uya nalà imottùnpappù, màlà kasa làma.

Jesus Welittok

(Mark 15:33-41; Luke 23:44-49; John 19:28-30)

⁴⁵Inakattapailà wei wechi 12:00 yattai tùse tamù'nawàlà pata wenappù màlà ewalupà pe 3:00 ponalà. ⁴⁶3:00 yattai'ne lùiwa là tùse Jesus wentaimèppù eke pe, “Eloi, Eloi, lama sabachthani?” te ya. Ukaatùyi, Ukaatùyi, yà'là peichi iwechi pàk unonkasak auya sàlà? {PSA 22:1} ⁴⁷Kappon yamùk molo satik pe tùwessan tonpa yamùk uya yetappù màlà molopai tok uya, “Elijah kà'mayan!” teppù. ⁴⁸Tok tonpa utàppù asse'ne aitun pe molopai kàtàkkwak walai yanùmùppù ya, ikipùppù ya so'li kulu wain yak. Màlayau nen uchi itùlùppù ya yei pàk molopai Jesus mùta pàk iki'mappù ya. {PSA 69:21} ⁴⁹Tùse tùulon kon uya, “Masa, Elijah uyàpù ipùikattàse yenpai'nokon man!” teppù. ⁵⁰Jesus wentaimèppù tu'ma màlà eke pe molopai iwelikùppù.

⁵¹Màlàyau awenek solin pan Kaatù yùwùk tawon, iwakkàttok wekalakappù màlà asa'là, kau winàpai non tepose. Non utatù'mappù màlà, tàk we'mopàtùppù. ⁵²Uluwaik yamùk utakkokappù, molopai tukkan kon Kaatù ponelok kon kappon yamùk iweli'chak kon nùssan we'wuluukappù màlà wema'nàtok yak. ⁵³Tok wepakkappù màlà uluwaik yamùk yapai molopai Jesus we'wuluuka tùpo, tok utàppù Jerusalem pona, molo tukkan kon kappon yamùk uya tok yeneppù màlà.

⁵⁴Soicha yamùk yepulu, soicha yamùk pokonpe Jesus yelasu pe tùwessan uya tùlùpùnù molopai tamù'nawolon tùwekkussan yeneppù, tok wettalipasak wechippù màlà molopai, “Kaatù Mumu pe kulu iwechippù man!” teppù tok uya. ⁵⁵Molo tukke nossan yamùk wechippù màlà, Jesus yene pàk tùwessan mei echii'ma. Mùkyamlo wechippù màlà ya'là iitàsak kon Galilee poi molopai ipùikattànnan nùssan pe. ⁵⁶Mùkyamlo kùlottau màlà Mary Magdalene, Mary, James molopai Joseph yan, molopai Zebedee munkà yan tawonnan wechippù.

Jesus Wu'nattàtok

(Mark 15:42-47; Luke 23:50-56; John 19:38-42)

⁵⁷Ko'manpe iwenasak yau, mamin yesak Arimathea poino welepamùppù màlà, Joseph itesek, molopai nàlà Jesus nenupa pe iwechippù màlà. ⁵⁸Pilate yemlotopona iitàppù molopai Jesus yàkàpù yekamappoppù ya ipàk. Pilate uya Jesus yàkàpù tùtoppe Joseph yemyak yekamappù màlà. ⁵⁹Màlàyau Joseph uya yalàppù molopai iwontàppù ya ikopposak pen linen kuyalikku yak. ⁶⁰Molopai itùlùppù ya tùwuluwachi pe tùnakappù tàk yai pena kulu pùla là yak. Màlàyau eke lùmà tàk pelenkappù ya uluwaik mùta pona molopai iitàppù. ⁶¹Mary Magdalene molopai tùulon Mary tawonnan wechippù molo chichiu pe, uluwaik winàkàik itenpata.

Uluwaik Yennài nan

⁶²Iwemassak pe, Jew yamùk wàlàkkattok yattai eke ton paatele yamùk molopai Pharisee yamùk wessepoloppù màlà Pilate pokonpe. ⁶³Molopai tok uya, “Ina yepulu, ina nùttuyan mùkkàlà kasei uya nulà lùppù tùwechi yau, ‘We'wuluuka tu'ma màlà àsolùwau wei tùpo,’ teppù. ⁶⁴Wakù pe tennài ke uluwaik wettoppe ikukkà icholùwano wei ponala, inenupa ton nùssan utà itàkàpù yonanse tukaik, molopai nen uchi kappon yamùk pàk, ‘Iwuluukasak man weli'nàtok yapai,’ te tukaik. Sàlà àkàmlà'no kasei wechi màlà àli peiwa wapiyalok yentai,” teppù. ⁶⁵“Uluwaik yelasu pe mettàik, itàtàk imokka tukaik yentàk kon ànùttu kon yawàlà,” teppù Pilate uya tok pàk. ⁶⁶Màlàpàk tok utàppù, molopai uluwaik yakkosak tàk ke ki'nàmappù tok uya molopai yennài nan nàmappù tok uya yene pàk.

*Jesus We'wuluukatok**(Mark 16:1-10; Luke 24:1-12; John 20:1-10)*

28 ¹Jew Wàlàkkattok weyu tùpo, wapiyalok wei Suntayakka wema-pù pe, Mary Magdalene molopai tùulon Mary tawonnan utàppù málà uluwaik yense. ²Màlà yattai meluntà pe tülùpùnù wechippù molo. Itepulu inchelüyi wuttàppù málà epùn poi, tàk pelenkappù ya uluwaik mùta poi, molopai iweleutappù ipona. ³Iicheneppù málà pata wekam-lipù kasa molopai ipon wechippù aimu'ne kulu. ⁴Uluwaik yennài nan wettalipasak kulu wechippù málà ipàk, tok pùlànài'nùmùppù molopai iweli'chak kasa tok wenappù.

⁵Inchelù uya nossan yamùk yelupappù. “Kettalipatàu uchi, Jesus ipu-kapàssak lùppù pulusuk pona iwa auya'nokon pe tùttuyaik,” teppù ya. ⁶“Talà pùla nen man, iwuluukappù man wateppù ya kasa. Àittàk kon, ipatappù yense. ⁷Asse'neichi itàtàk kon inenupa ton nùssan pàk yekamase, 'Iwuluukappù man weli'nàtok yapai molopai nen uchi nùtàyàn Galilee pona awapiya'nokon. Molo yene auya'nokon málà!' mùkatàik. Mùttutàik uchi àpàkù'nokon unekamappù,” teppù ya. ⁸Màlàpàk uluwaik nàmàppù tok uya tùusemittàpaik, tok wettalipasak wechippù málà tùse nàlà tok utauchinpasak, molopai aitun pe tok utàppù inenupa ton nùssan pàk yekamase.

⁹Màlà yattai là Jesus uya tok yepoloppù asantau, molopai tok pàk, “Wakù pe na' messatàu,” teppù ya. Tok uyàpùppù ipyak molopai tok uya itta pàk ya'chippù, molopai tok uya yapulàppù. ¹⁰“Kesenalipatàu. Itàtàk kon utonpa yamùk utà toppe Galilee pona yekamatantàk, molopai molo tok uya uyene málà,” teppù ya.

Uluwaik Yennài Nan Yekale

¹¹Màlàyau nossan yamùk utà tùse, uluwaik yennài nan tonpa yamùk wennappoppù málà pata pona molopai eke ton paatele yamùk pàk tamù'nawolon iwekkussak lùppù yekamappù tok uya. ¹²Eke ton paatele yamùk molopai Jew yamùk tùnamasan wepili-pùppù molopai tùnkupù kon woton konekappù tok uya, eke pe pùlayatta tülùppù tok uya málà soicha yamùk yemyak. ¹³Molopai tok pàk, “‘Inenupa ton nùssan uyà-pùppù nechii ewalupàttau molopai itàkàpù yonamùppù tok uya ina we'nùmù tùse,' mùkatàik,” teppù tok uya. ¹⁴“Molopai Kopùna uya sàlà yetasak yau, ailon te toppe ya ina uya ikupù málà molopai autaimelun-patok pùla iwechi málà,” teppù tok uya. ¹⁵Uluwaik yennài nan nùssan uya pùlayatta yekkwatùppù molopai ikuttoppe tùuya'nokon yekamasak lùppù kupùppù tok uya. Sàlàichi málà itekale Jew yamùk nekama mai-làlà sàlà tepose.

Apyontàntok*(Mark 16:14-18; Luke 24:36-49; John 20:19-23; Acts 1:6-8)*

¹⁶11 pan kon Jesus nenupa ton utàppù màlà Galilee pona, Jesus neka-mappù tùutàtok kon ipona pe wùk pona. ¹⁷Jesus yensak tùuya'nokon yau, tok uya yapulàppù, tùse tùulon kon uya ailon te ma'le iwechippù. ¹⁸Jesus uyàpùppù màlà mei pùla molopai tok pàk, “Ulepasak man tamù'nawolon apàikkeke ke epùn yau molopai non po. ¹⁹Itàtāk kon uchi tamù'nawolon kon kappon yamùk piyak, i'nai yailà là. Molopai uya'lon kon pe tok mùkonekatàik, tok yenpatauka auya'nokon winà Ukàipùnù yesek yau molopai Imu yesek yau molopai Wakù Akkwalù yesek yau. ²⁰Molopai tok yenupa auya'nokon màlà tamù'nawolon ‘mùkuttàik’, teppù uya lùppù àpàkù'nokon maimu yawàlà tok wettope. Apyau'nokon wechi màlà tàwàlàlà pata weyu wenukattok ponalà,” teppù ya.